

“BEN BU AŞKIN MECNÛNUYAM”

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Bir Derviş

MERSİYEHÂN - ZÂKİRBAŞI
HÜSEYİN SEBİLCİ (OKURLAR)

Murat ÖZER

“BEN BU AŐKIN MECNŪNUYAM”

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Bir Dervif

MERSİYEHÂN - ZÂKİRBAŞI

HŪSEYİN SEBİLCİ (OKURLAR)

Murat ÖZER

*Sebilci'nin aziz hatırasını bizlere intikâle vesile olan
muhterem büyüğüm Celâl Yılmaz'a*

“BEN BU AŞKIN MECNÛNUYAM”

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Bir Derviş

MERSİYEHÂN - ZÂKİRBAŞI

HÜSEYİN SEBİLCİ (OKURLAR)

ADINA Uğur İbrahim Altay

KOORDİNATÖR Dr. Ahmet Çalışır

YAYIN YÖNETMENİ Vural Kaya

YAZAR Murat Özer

EDİTÖR İlnur Sisnelioğlu

SON OKUMA Metin Köse, Şükrü Taşdelen

GÖRSEL TASARIM Sena Nur Karaoğlu

YAYIN ASİSTANLIĞI Kübra Nur Gülhan

NOTA Elif Ahıs Yunusoğlu

DİJİTAL ARŞİV HAZIRLIĞI Suat Güney

FOTOĞRAF

Tasvir Fotoğraf Atölyesi

Celâl Yılmaz Fotoğraf Arşivi

Murat Özer Fotoğraf Arşivi

AKADEMİK DANIŞMA

Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç

Celâl Yılmaz

YAYIN NO 587

SERTİFİKA NO 21473

ISBN 978-605-389-831-3

e-ISBN 978-605-389-832-0

PROJE

YAPIM

Konevi Mah. Alay Cad. No:11 Meram/KONYA
<https://www.konyakultur.com/>
+90 332 355 55 52

© 2026 KONYA

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında izinsiz şekilde hiçbir görsel ve metin kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılı ve dijital mecralarda yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

*Bu Sebilci kulunun cürmünü affeyler isen
Bahr-ı lutfundan aceb zerrece noksân mı olur yâ Resûlallah*

حسب

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	11
ÖN SÖZ	15
GİRİŞ.....	25
SEBİLCİ HÜSEYİN (OKURLAR) EFENDİ.....	31
Mücâhidîn-i Mevleviyye Taburunda Görev	40
Mersiyehânlığı.....	44
İlk Hava Şehitlerimiz Yüzbaşı Fethi ve Sadık Beylere Mersiye.....	58
Zâkirbaşılığı.....	64
Tekkelerin Kapatılmasından Sonra Sebilci'nin Yaşamı	68
Gazinoda Gazelhânlıktan Film Müziklerine	71
Bestekârlığı	82
Çevresi	92
Son Dönemleri ve Vefatı.....	112
Sebilci'nin Ardından	123
SEBİLCİ BESTELERİ NOTA ARŞİVİ.....	131
SEBİLCİ KAYITLARINDAN SEÇKİLER HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ	181

حسب

CELÎ SÜLÛS LEVHA

*“İnnemâ yürüdüllâhu li yüzhibe ‘ankümü’r-ricse Ehle’
Beyti ve yütahiraküm tathirâ”*

(SÛRE-İ AHZAB/33)

*“Allah yalnızca siz Ehl-i Beyt’ten her çeşit pislik ve
kötülüğü giderip sizi tertemiz kılmak ister.”*

Hat: Hamid Aytaç

حسب

TAKDİM

1950'li yıllardan itibaren Konya'da düzenlenmeye başlanan Mevlâna İhtifalleri, zaman içerisinde yalnızca bir anma programı olmanın ötesine geçmiş; şehrimizin manevî ve kültürel hayatında derin izler bırakan önemli bir hafıza alanına dönüşmüştür. Bu ihtifaller vesilesiyle Konya'ya gelen pek çok ilim, irfan ve mûsikî ehli; şehir kültürümüzün şekillenmesinde mühim rol oynamış, yaşadıkları dönemin sessiz tanıkları olarak hafızamızda yer etmiştir.

Bu kültürel iklim içinde yetişen ve Konya'daki tasavvuf müziği hayatına güçlü katkılar sunan Hüseyin Sebilci (Okurlar) Efendi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan irfan ve mûsikî geleneğinin son temsilcilerinden biri olarak müstesna bir yere sahiptir. Sebilci Hüseyin Efendi, sesiyle olduğu kadar hâli, edebi ve temsil ettiği değerlerle de Konya'nın manevî dünyasında iz bırakmış; özellikle Mevlâna İhtifalleri vesilesiyle katıldığı programlarda, tasavvuf mûsikîsinin inceliğini ve derinliğini gelecek kuşaklara aktarmıştır.

Sebilci Hüseyin Efendi, Konya'nın Ehl-i Beyt meclislerinde yakıcı mersiyeleriyle tanınmış, bu yönüyle şehir hafızasında derin bir karşılık bulmuştur. Muharrem aylarında ve matem erkânlarında icra ettiği mersiyeler, yalnızca bir mûsikî icrası olarak değil; Ehl-i Beyt muhabbetinin, edep ve vakar içinde dile geldiği manevî bir duruş olarak kabul görmüştür. Onun sesiyle okunan mersiyeler, dinleyenlerin hafızasında olduğu kadar gönüllerinde de yer etmiş; Konya'daki Ehl-i Beyt muhabbetinin mûsikîyle ifade edilen en güçlü örneklerinden biri olarak hatırlanmıştır.

Tasavvuf mûsikîsi, bu topraklarda yalnızca bir sanat dalı değil; aynı zamanda bir edep ve irfan mektebidir. Bu geleneğin yaşatılması, kültürel sürekliliğimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Elinizdeki eser, Sebilci Hüseyin Efendi'nin hayatını merkeze alırken; aynı zamanda İstanbul ve

Konya'nın yakın dönem tasavvuf müziği hafızasını da kayıt altına alan kıymetli bir çalışmadır. Sözlü tarih yöntemiyle elde edilen bilgiler, arşiv belgeleri ve mûsikî kayıtlarıyla desteklenerek kalıcı bir kültür belgesi hâline getirilmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi olarak, şehrimizin sahip olduğu köklü irfan ve mûsikî mirasını korumayı ve gelecek nesillere aktarmayı önemli bir sorumluluk olarak görüyoruz. Hz. Pîr Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'nin çağları aşan düşüncesi etrafında şekillenen Konya kültür hayatı, her dönemde güçlü temsilciler yetiştirmiştir. Hüseyin Sebilci Efendi de bu temsil zincirinin Cumhuriyet dönemindeki önemli halkalarından biri olarak, Konya'nın kültür tarihindeki yerini almıştır. Kültürel mirasın korunması, yalnızca geçmişe ait bilgilerin muhafazasıyla sınırlı değildir. Asıl mesele, bu mirasın ruhunu, tavrını ve estetik anlayışını doğru bir şekilde aktarabilmektir. Bu eser, tam da bu anlayışla hazırlanmış; geçmişin sesini bugüne taşıyan nitelikli bir çalışma olarak vücut bulmuştur.

Bu kıymetli eserin hazırlanmasında emeği geçen başta yazar Murat Özer olmak üzere, katkı sunan tüm sanat topluluğuna teşekkür ediyor; kitabın, kültür ve sanat dünyamız için kalıcı bir başvuru kaynağı olmasını temenni ediyorum. Sebilci Hüseyin Efendi'nin aziz hatırasına bir küçük hediye olması temennisiyle.

Uğur İbrahim ALTAY
Konya Büyükşehir Belediye Başkanı

حسب

ÖN SÖZ

Tarih 18 Kasım 1966...

Soğuk bir cuma günü...

Fatih Camii'nde düzenlenen cenaze töreninde, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e intikâl etmiş dervişlerin neredeyse tamamı, hazır kıt'a vaziyette...

Bu cenazede kimler yok ki?..

Kâdirî tarikatı hulefâsından, İstanbul'un Osmanlı'dan kalma en önemli zâkirbaşı, "*Albay*" lakabıyla ma'rûf *Selahaddin Bey*, tekkelerin kapatılmasından sonra yeraltına çekilip hayatını devam ettirmeyi başarmış *Kasımpaşa Aynî Ali Baba Tekkesi*'nin son "yasaklı" şeyhi Muhyiddin el-Ensârî er-Rifâî ve bir avuç dervişi...

Cenaze *Fatih Camii*'ne, usûle uygun olarak ilahiler ve zikrullah eşliğinde el üstünde getirilirken, cenaze merasimlerinin ritüellerini yerine getiren bu İstanbul dervişânı, sadece dönemin önemli bir şeyh efendisini değil, yapılan bu tasavvufî cenaze merasimini de son yolculuğuna uğurluyordu. Cenazenin *Fatih*'ten defnedileceği *Karağümrük Cerrâhî Âsitânesi*'ne nakli sırasında, geleneğe uygun olarak bir mersiye icrası başlamıştı ki "*cenazelerde mersiye okuma geleneği*" belki de bu cenazeden sonra bir daha yapılamadı.

Yukarıda anlattığımız cenaze, *Cerrâhî Tekkesi*'nin Cumhuriyet'e intikâl edebilmiş son şeyhi *Fahreddin Şevkî (Erenden) el-Cerrâhî*'ye ait...

Mersiyeyi okuyan kişi ise, bu satırları kaleme almamıza vesile olan, soyadı kanunuyla birlikte Okurlar soyadını almış *Sebilci Hüseyin Efendi*...

Osmanlı medeniyetinin, “İslambol” şehrinde kemâl bulmuş birçok kültürel hususu gibi musikisi de bu şehirde lezzet kazanmış ve tüm Osmanlı coğrafyasına buradan büyük bir hazinenin kapılarını aralamıştır. Ne hazindir ki son yüzyılda yaşanan siyasi çekişmeler arasında en fazla kültürümüz zarar görmüş, başta musikimiz olmak üzere kültürel öğelerimiz sadece iki kuşak zarfında unutulmuş, anlaşılabilir hâle gelmiştir. İşte bu dönemde toplumumuzun kültürel kodlarını ayakta tutmaya çalışmış bir avuç insan, sahip olduğumuz bu unsurları diğer kuşaklara aktarma hususunda insanüstü bir gayret göstermişlerdir. “Kültür arkeoloğu” denilebilecek bu sanat icracıları dönemin istibdat rüzgârlarına rağmen ellerindeki her şeyi bir sonraki kuşağa intikâl ettirmek için bir çıkış yolu aramışlardır.

Bu köprü insanlardan birisi olan Sebilci Hüseyin Efendi, soyadı kanunundan sonraki terkibi ile Hüseyin Okurlar, sahip olduğu musiki birikiminin ve kültürümüzün önemli sacayaklarından birisi olan tasavvuf neşvesinin, hem icraları ile hem de hayatında yaşatarak, bir sonraki nesle intikâli hususunda büyük çaba göstermiş ender şahsiyetlerden birisidir.

Osmanlı'nın Cumhuriyet'e intikâl etmiş “son mersiye hânı” kabul edilen Sebilci Hüseyin Efendi, İstanbul'un birçok tekkesinde bu kültürü yaşatma çabasındaki son isimlerden biridir. Mersiye icrası konusundaki eşsiz ehliyeti ve gönlünde barındırdığı Ehl-i Beyt muhabbeti, onu son dönemin en önemli musiki isimlerinden biri kılmıştır.

Hayatı hakkında “mülakatlardan müteşekkil bir bitirme tezi” haricinde hiçbir çalışma yapılmamış bu tarih âyinesi hakkında yazılı bilgi yok denecek kadar azdır. Türkiye'nin inanç kültürü konusundaki bilgi ve belgelerin 1930'lu yıllardan sonra yalnızca bir nesil kadar kısa bir zaman diliminde yok olmuş olması, Hüseyin Sebilci gibi coğrafyada bulunan birçok kişi ve kurumu yeni yüzyıla taşımayı imkânsız kılmaktadır.

Ömrünü bu kültürün kendi kabiliyetini ihata eden alanlarının devamına adanmış, onlarca mecliste yüzlerce âdetin devam etmesine vesile olmuş Sebilci Hüseyin Efendi'nin hayatı, musiki ve tasavvuf kültürümüzü yeni yüzyıla anlatmada bir namzet niteliğindedir. Ömr-i azizinden sonra kültürümüzün birçok önemli unsuru varlığını devam ettirememiş ve kendisiyle beraber sonsuzluğa karışmıştır. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte bütün sıkıntılı dönemleri yaşayan bu zât, düsturundan en ufak bir şey kaybetmemiş birisi olarak hayata gözlerini yummuştur.

Elinizdeki Hüseyin Sebilci derlemesinin temelleri 2005 yılında bir varakpârenin, bendenizin eline geçmesiyle atılmıştır. Sebilci Hüseyin Efendi'nin Cerrâhî Tekkesi dervişânından Tatlıcı Baba namında bir büyüğümüze imzalayarak verdiği bu varakpâre, kendisinin 1971 yılında İstanbul Yaylacık Matbaası'nda bastırdığı bir ilahi mecmuasıdır. Sadece 16 sayfa büyüklüğündeki bu ilahi güftelerinden menkul mecmuayı Sebilci bizzat kendisi bastırmıştır. Arkasında "Hediyesi: 150 kuruş" yazan bu mecmuada Sebilci'nin sık sık okuduğu ve birçoğu yakın dostlarına ait eserlerin güfteleri yer almaktadır. Ömrünün son yıllarında gittiği yerlerde bu küçük ilahi defterini hediyesi karşılığında insanlara takdim ederek geçimini sağlamaya çalıştığını öğrendiğim Sebilci Hüseyin Efendi hakkında o günlerde bir çalışmanın olup olmadığını araştırmaya başlamış ve böyle bir şeyin yapılmadığını öğrenince çok mahzun olmuştum.

Daha sonrasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin aylık olarak düzenlenen özel etkinlikleri kapsamında Sebilci'nin de anılmasını arzu ederek hem böyle bir kitabın oluşabilmesi hem de Sebilci'nin daha iyi tanınabilmesi amacıyla bir özel etkinlik dosyası hazırladım. Amacım Sebilci'ye yetişmiş sınırlı sayıdaki insanları bir araya getirmek ve Sebilci'ye dair yapılacak bir çalışmaya gerekli bilgi ve belgeler için bir bağlantı oluşturmaktı. Sebilci hakkında yapılması gerekenlerin ayrıntılı olarak tasarlandığı bu çalışmayı

dönemin Müdür Yardımcısı Hilmi Baş ağabeyimize sunarak kendisinden konu ile ilgili yardım talep ettim. Sebilci'nin son yüzyıldaki hususiyetinden haberdar olan Sayın Baş, böyle bir çalışmayı yapabileceğimize dair olumlu bir cevabı bendenize bildirdi.

Dünya hayatındaki nâzeninliği neticesinde mahzun bir ömür sürmüş Hüseyin Sebilci'nin etkinliği kapsamında tasarlanmış birçok şey vücuda getirilemedi. Bunlar arasında Sebilci'nin hayatı hakkında mülakatlardan oluşacak mini bir belgesel, henüz hiçbir yerde yayınlanmamış önemli icralarının bulunduğu küçük bir Sebilci albümü ve hayat hikâyesinin anlatılacağı güzel bir broşür bulunmaktaydı. İşte bu etkinlik sonrasında edindiğim bilgi ve belgeler ışığında Sebilci Hüseyin Efendi ile ilgili bir çalışma yapmak gerektiği kanaati bende kuvvetlendi ve bugün elinize iki kapak arasında arz edilmiş bu mütevazı çalışmanın vücuda getiriliş hikâyesi böyle başladı.

Çalışmamızın en önemli hususiyeti konu hakkında daha evvel sözlü mirasımızda kalabilmiş Hüseyin Sebilci Efendi'nin hayatını, hatıralarını, düşüncelerini, çevresinde yaşananları ve geride bıraktıklarını bir araya getirme arzusudur. Umuyoruz ki bir "Sebilci" portresi ortaya koyabilmek, Cumhuriyet ile birlikte Anadolu'da ve İstanbul'da "Türk tasavvuf kültürü"nü nasıl devam ettiği konusunda bir numuneyi zihinlerde uyandıracaktır.

Ömrünü bu kültür ve inanca "sebil" etmiş Hüseyin Efendi'nin hayatı hakkında bir şeyler kaleme almak arzusu belki de birçok insanın gönlünden geçti. Ama kendi sesinden "*Bugün on Mumarrem hürmetine Şâh-ı Hüseyin-i Kerbelâ'dan bir mersiye okuyacağız*" girişi ile başlayan ünlü "*Teşne-lebler bu gece kân ile galtân oldu*" mersiyesinin sadâsıyla, bu satırları yazmak bizlere nasip oldu. Sebilci'ye yetişememiş bizlerin bu konuda bir şeyler kaleme almış olması, bir iddia taşımak ile birlikte nakfî bir hususiyete de sahip olduğundan, yazdıklarımızın ancak bir papağan misali duyduklarımızdan

ibaret olduğunu ifade etmek gerekiyor. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan bir yolculuğu tasvir etme gayretiyle kaleme alınan bu satırların bir kitap olarak sizlere sunulmasında bu yönüyle de son derece ilginç bir serüven barınıyor. Ümid ediyoruz ki bunları da yazmak bir gün nasip olur.

Her şeyden önce Hüseyin Sebilci hususunda bilgi ve hatıralarını fakirden esirgememiş herkese şükranlarımı sunmak istiyorum. Kendisine rû-be-rû yetişemediğim bu zât hakkında bir şeyler kaleme almak cesareti ve haddi, ancak onların desteği sayesinde olmuştur. Çalışmamız ile alakalı birçok bilgi ve belgeye sahip olmak Sebilci meftunu olmuş bu güzel insanların sayesinde oldu. "Oldu" diyebiliyorum çünkü umutsuzca başladığım bu bilgi eksiklikleriyle dolu çalışma, bu güzel insanlar sayesinde seviyesi oldukça yüksek bir arşive dönüştü. Bütün bunlar ile birlikte Sebilci Hüseyin Efendi konusunda mutlaka ulaşılamamış, kaleme alınamamış şeyler bulunabilir. Bu eksiklerin tamamının bizim acziyetimizden kaynaklanacağını önceden sizlerle bildirmek isteriz.

Çalışmayla alakalı umumi teşekkürün ötesinde şahsi olarak ismini zikretmemiz gereken bazı isimler bulunmakta. Bunların başında sevgili büyüğüm, Sebilci'nin yaşayan son talebesi olarak kabul edilen Hâfız Celâl Yılmaz ağabeyim gelmektedir. Sebilci'den intikâl eden mersiyehânlık geleneğinin son temsilcisi kabul edilen ve bu konuda son derece zengin bir kültürel arşivi zihninde barındıran Celâl hocamız olmasaydı Sebilci'ye dair bir şey yapmak bendenize kesinlikle mümkün gözükmemekteydi. Bu ve benzeri yaptığım birçok çalışmada desteğini benden esirgemeyen Celâl ağabeyime şükranımı arz etmek hususunda bu mahdûd satırlar içerisinde acizim. Kendisine meydanlarda Ehl-i Beyt muhabbetini kalplere nakşedecek hayırlı bir ömrü Cenâb-ı Hakk'tan niyaz ediyorum.

Çalışmamla alakalı önemli bir isim de merhum musikişinas Konyalı Zekai Kaplan'ın kerimleri Fatma Kaplan Apan Hanımefendi'dir. Bir Sebilci arşivi

bulunan Fatma Hanım'ın, bendenize Sebilci hususundaki teşvik ve takdirleri bu çalışmanın oluşmasına büyük bir vesiledir. Kendisine teşekkürlerimi arz ediyorum.

Birçok çalışmamda olduğu gibi bu çalışmamda da Sebilci kayıtlarını analiz ve tetkik hususunda bana yol gösteren sevgili Veysel Dalsaldı'ya da bu satırlar vesilesiyle aşk u niyaz etmeyi borç addediyorum. Hem mersiye hânlik geleneğinin genel hususlarıyla alakalı hem de Sebilci tavrının anlaşılması ve anlatılması konusunda gelenekten gelme bilgi ve tecrübeleri sayesinde bu çalışmanın ortaya çıktığını söylemek abartı niteliği taşımaz.

Son olarak Sebilci'nin özellikle hayatının son dönemlerinde, kendisine büyük hizmetleri dokunan Memduh Cumhur ağabeyime de teşekkürlerimi arz etmek istiyorum. Bu şükranın iki hususiyeti bulunuyor: Hem çalışmada gösterdiği destek için hem de Sebilci'ye ettiği hizmetler vesilesiyle bir vefa borcu olarak...

Geleneğimizin köklerini yeni yüzyıla taşımayı kendilerine bir misyon edinmiş olan ve bu çalışmada da bendenizi bir an olsun yalnız bırakmayan değerli *Kadimsanat Grubu* mensubu arkadaşlarıma da burada bir kez daha teşekkürler ediyorum.

Niyâzımız, hem kültürel tarihimiz hem de müzikoloji alanında son derece önemli, geleneğimizin köşe taşlarını bizlere ulaştırmaya vesile olmuş böyle şahsiyetler hakkında yapılan çalışmaların çoğalmasındır.

Tevfik Cenâb-ı Hakk'tan...

Murat Özer
Fatih, 2012

...

Bu kitabın baskıya hazırlanışından sonra okuyucuyla buluşması arasında tam on iki yıllık bir inkıtâ oluştu. Sebilci muhabbeti taşıyan pek çok insan zaman zaman kitabın akıbetini sorup, ne zaman okuyabilecekleri hususunda meraklarını dile getirdi. Yıllar geçtikçe kitabın iki kapak arasına girmesine olan ümidim azaldığından bazı dostlara metni dijital ortamda gönderdiğim bile oldu. Bir yazar için talihsiz gibi görünen bu bekleme süresi aslında hayatın akışı misali olumlu-olumsuz pek çok hatırayı bünyesine dâhil etti ki bugün yeniden birkaç kelâm etme ihtiyacı hâsıl oldu. Örneğin; geçen zaman dilimi içerisinde, yukarıda sözünü ettiğimiz tez haricinde akademik alanda Sebilci ile ilgili bir farkındalık oluşmuş olacak ki iki yüksek lisans tezi ve bir ansiklopedi maddesi de telif edildi.* Bu meyanda kitap daha önce basılabileseydi bu tezlere faydası olur muydu, şüphesiz evet. Sözlü tarih yöntemiyle elde ettiğimiz pek çok hatıra ve bilgiyi bu araştırmacılara sunmuş olabilecektik. Nasip!

Diğer yandan kitabın hazırlanışından bugüne kadar geçen sekiz yıl içerisinde hayat kadar memâta dair de birkaç kelâma ihtiyacımız var. Sebilci hakkında bir şeyler yapma çabamızın ilk tohumlarını atmaya başladığımız dönemde, yukarıda zikrettiğimiz özel etkinliği yapmak bu hikâyenin başlangıcı olmuştu. Kitabın motivasyonu da o gün sahnede Sebilci'ye dair hatıralarını anlatan önemli şahitlerin, “Bunlar kaleme alınmalı” sözüydü. Ne hazindir, kitabın yazılmasında tavsiyeleri olmuş iki önemli canlı tarih büyüğümüz bugün bu satırları okuyamıyor. Bu zâtlar merhum Emin Işık ve Memduh Cumhur ağabeylerim. Bi'l-vesîle Sebilci

---

*Bu çalışmalar şunlardır: Ahmet Gül, *Hüseyin Sebilci'nin Hayatı ve Dini Besteleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999; Mustafa Yıldırım, *Son Osmanlı Mersiyehânı Sebilci Hüseyin (Okurlar) Efendi'nin Bestelerindeki Tavrı Özellikleri*, Gazi Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, 2016; Ali Polattemir, *Türk Din Müsikişi Üstâdlarından Sebilci Hüseyin Efendi*, Fırat Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2014; Nuri Özcan, “Sebilci Hüseyin”, *TDVİA*, C. EK-2, Ankara, 2019, s. 479,480. Emekleri vesile-i himmet ola...

muhabbetlisi bu iki yakın dostun ahirette kendisiyle meşk meclislerinde
bülbül misali Őakıdıklarını hayal ederek cümlesine rahmet ola.

Son olarak, on yılı devirmiş bu uzun hikâeyi ışığının bittiği bir anda
dehlizden çıkartıp meraklısıyla buluşturmaya aracılık eden Konya
Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı Ahmet Çalışır
stadıma teœekkrlerimi bu satırlar arasına kaydetmek elzemdir. Sebilci'ye
âşinâ olmuş insanların günbegün azaldığı, icra ve tavrının dönülmez bir
yola girdiği kritik bir zamanda bu çalışmayı sizlerle buluşturabiliyorsak
bu, Sebilci muhabbetinin be-tahsis bir tezahürüdür. Vesile olanların ömrü
bereketli olsun...

Murat zer
Çanakkale, 2025

حسب

GİRİŞ

Tarihî seyir içerisinde İslam'ın gelenekselleşmesine birçok topluluk ve kavmin hizmet ettiği ve katkı sağladığı muhakkaktır. Fakat günümüzde dünyaya genel olarak bakıldığında, bu özelliğiyle nitelik sahibi olmuş ve süreklilik arz eden pek az geleneksel İslam yapısı ayakta kalabilmiştir. Süreç içerisinde ise bu konuda literatür olarak adını zikrettirmiş en önemli kültürel ekollerden birisinin Osmanlı medeniyeti olduğunu söylemek ırksal bir ayrımcılık niteliği taşımaz.

Osmanlı medeniyet olgusunun oluşmasında şüphesiz her imparatorlukta olduğu gibi Osmanlı'nın 475 yıla yakın başkentliğini yapmış İstanbul şehrinin büyük rolü olduğunu söylemek gerekir. Bu medeniyetin temellerinde Doğu'nun bütün birikiminin İstanbul gibi bir imbikten geçtiğini söylemek, “anlamı tam dolduramayan lâkin kısmen betimleyebilen” bir tanımlama olur. Kezâ Doğu medeniyetinin bütün birikiminin “İstanbul'a intikâli” neticesinde, bu şehrin tüm Doğu'yu temsil eden fakat bünyesine kazandırdığı her birikimi kendine has üsluplar dairesinde eriten bir özelliğe sahip olduğu, sanat ve medeniyet tarihçilerinin ittifak ettiği bir olgudur. Öyle ki bu medeniyeti barındıran büyük Doğu coğrafyası içinde bir kültürel yahut düşünsel olgunun başkente girmesi ile o fikir yahut kültürün adeta “Dersaâdetli” bir sıfat alması dört yüz yıl boyunca sıkça rastlanmış bir durumdur. Kısacası padişah şehri olan İslambol, sadece siyasi merkezietçi duruşuyla değil, kültürel kimlikleşme konusunda da Doğu'nun önemli merkezlerinin başında gelmektedir.

Coğrafyanın sahip olduğu inanç kültürlerinin başında gelen tasavvufî yaşamın da İslambol'un içerisinde özel bir kimliğe kavuştuğu âşikârdır. Horasan'dan İsfahan'a, oradan Konya'ya ve dolayısıyla tüm Anadolu ve Ortadoğu'ya yayılmış birçok tasavvuf ekolünün yollarının Dersaâdet'e ulaşması, onların bu şehirde son derece önemli bir imbik halkasına

tâbî olmalarını da sağlamıştır. Bu tarihî süreç boyunca pek çok tarikatın İstanbul geleneği içerisinde kendisine “İstanbullu” bir kimlik inşa ettiğini söylemek mümkündür. Bir başka ifade ile herhangi bir tarikat ekolünün diğer coğrafyalarda icrâ-yı faaliyet eden pek çok pîrdaşından farklı olarak, İstanbul’da kültürel ve sosyal alanda ince bir zevk görülmektedir.

Tasavvufî ekollerin sözünü ettiğimiz zarafet konusundaki en müşahhas birikimlerini musiki bahsinde sarıh bir şekilde görebilmekteyiz. Dünyanın çeşitli kıtalarında hizmet eden tarikatların İstanbul’daki faaliyet merkezlerinde, bu şehrin sahip olduğu ve devlet tarafından da desteklenen musiki birikimleri görülebilmektedir. Öyle ki Horasan’ın yahut Güney Afrika’nın bir bölgesinde neşet etmiş bir tarikat, belli bir yolu kat ederek Dersaâdet’e vardığında kökleri Bizans’a kadar dayanan kadim bir Osmanlı-İstanbul kültürüyle karşılaşır. Bu karşılaşma hem İstanbul kültürünün zenginleşmesi hem de bünyesinde barındırdığı her şeye bir İstanbul kimliği kazandırması açısından son derece önemlidir. Kültürel unsurlardan birisi olan musiki için de yukarıdaki ilişkiyi söylemek mümkündür. Fetih ile birlikte dünya kültür sanat merkezleri arasında ilk olma mücadelesini kısa sürede kazanmış olan İstanbul, dünya müzik literatürü açısından da büyük bir zenginliği ilmek ilmek dokumuştur. İki yönlü bir etkileşim olarak bakıldığında tasavvuf geleneklerine musiki veçhesinden İstanbul’un katkılarını ve Doğu’nun tüm irfan geleneğinin İstanbul gibi bir merkezde mündemiç hâle büründüğünü ortaya koymalıyız. Musikiye dair sahip olduğumuz tüm bilgi ve birikimi de bu temeller üzerinden inşa etmek çok daha sağlam bir tarihî tabloyu karşımıza çıkarır.

Konumuz olan musiki bahsinde bu temel bilgileri çok daha müşahhas bir şekilde ortaya koyabilmek mümkündür. Zira daha evvel de söylediğimiz gibi İstanbul kültürünün sahip olduğu musiki birikimi ile karşılaşmış Doğu

irfan gelenekleri bu kültürel altyapıyı kendi üslup ve anlayışlarına göre işlemişlerdir. Tarikatların merkezinde oluşan bu musiki birikimine bugün kısaca “tekke musikisi” denmektedir. Sadece İstanbul’a has belli tavır ve üslupların içerisinde barındığı bu mekâna dayalı musiki ayrımı, sahip olduğu bazı karakteristik özellikleri İstanbul’dan dışarı çıkarmamasıyla “İstanbul tekke musikisi” gibi özel bir tanımlı da oluşturmayı gerekli kılar. Fakat tabloda görülen bu silsileyle İstanbul tekke ve dergâhlarında oluşmuş musiki geleneği tüm dünyadaki irfan geleneklerinin musiki kültürlerini de temelden etkilemiştir.

Bütün bu ikili ilişkiler muvacehesinde oluşmuş ve gelişmiş İstanbul tekke musikisi Osmanlı kültürünün belki de en başarılı bedii sahalarından birisidir. Büyük bir üslup zenginliğine sahip İstanbul tekke musikisi pek çok deha niteliğinde musikişinası dünya müzik literatürüne kazandırmış ve bunun yanında günümüzde pek azı kayıt altına alınabilmiş yüz binlerle ifade edilebilecek büyük bir külliyyatı dünya kültürüne miras bırakmıştır. Bu gün özellikle Avrupa’da, yukarıda temellendirmeye çalıştığımız anlayıştan uzak bir fikrî zeminde inşa edilmeye çalışılan musiki geleneğimiz, göz ardı edilen bu özelliğinden dolayı çok farklı algılanmakta ve yanlış bir anlam dünyasında gezdirilmektedir. Fakat asıl önemlisi şudur ki Doğu’da ve özellikle İstanbul’da “uluslararası” nitelikte ve ehliyetle çalışmalarımız yok denecek kadar azdır. Bilgi eksikliği gibi bahanelerle boş bırakılan bu sosyo-tarih sahamızda, ortaya bir analiz koymak şöyle dursun, var olan biyografik bilgileri yahut literal birikimleri dünya literatürüne aktaramadığımız, bugün pek azımızın idrak edebildiği mücerred bir hakikattir.

Peki, “literatür”, “sosyo-tarih”, “analiz” gibi aslında bize hiç ait olmayan kelimelerle anlatmaya çalıştığımız “İstanbul tekke musikisi” nedir? Ne zaman başlamış, ne zaman gelişmiş, nelerden etkilenmiş, nelere etki

etmiş, tarihî süreç içerisinde neler görmüş ve yaşamış, nasıl yer altına çekilmiş ve nasıl gün yüzüne çıkmıştır? Bugün bu soruların cevabının merci'i, şüphesiz hem bu kitap hem de yakın dönem kültürel tarihe sadece meraklı, musikiyi de seven ve dinleyen bizlerin olmadığı âşikârdır. Bahsi geçen bütün bu analizin Türkiye'nin pek çok saygın müzik bilimcileri tarafından yapılması elzemdir. Fakat bizler Hüseyin Sebilci portresi üzerinden hem bu sorulara bir ayna tutmak hem de büyük Osmanlı tekke musikisinin kültürel ummanında kaybolmaya yüz tutmuş bir rengi sizlerin nazarına arz etmek arzusundayız.

حسب

SEBİLCİ HÜSEYİN (OKURLAR) EFENDİ

Sıcak yaz günlerinde gazeller okuyarak insanlara bedelsiz su dağıtmak âdeti, İstanbul'un kadim geleneklerinden biriydi. Omuzlarında sebillerle gezen gazelhânlar, irticâlen okudukları besteler ile insanlara su ikram ederlerdi. Bu ikram tabii ki bir destekleyici tarafından karşılanır ama su kesinlikle insanlara ücret karşılığı dağıtılmaz, ikram edilirdi.

İcra ettiği "sebilcilik" mesleğinde şöhret bulmasıyla birlikte adı her yerde "Sebilci" şeklinde anılagelmiş Hüseyin Okurlar, Osmanlı Türk tasavvuf kültürünün günümüze intikâli hususunda önemli köprülerimizden birisi olarak adını tarihin tozlu raflarında saklamaktadır. Günümüzde kültür tarihi açısından hatıraları tozlanmış ve incelenmeyi bekleyen birçok insan gibi Sebilci Hüseyin de araştırılmamış ve kendisi hakkında neredeyse hiçbir derleme gerçekleştirilmemiştir.

Sözlü kaynaklarda doğum tarihi hicri 1310 (1894) olarak zikredilen Sebilci, İstanbul'da Fatih Çarşamba civarında bulunan Çukurbostan mevkiindeki bir evde dünyaya gelmiştir. Doğduğu evin bugün top sahası olarak kullanılan mekânda olduğu söylenmektedir. Babası ile ilgili elimize resmî herhangi bir kayıt ulaşmamış olmakla birlikte adının "İhsan" olduğu rivayet edilmektedir. Annesinin isminin ise "Âmine" olduğu bizzat kendi ifadelerinden günümüze nakledilmiştir. Sebilci'nin, annesi hakkında şöyle bir benzetmede bulunduğu söylenir: *"Annemin sesi Mısırlı muganniyye Ümmü Gülsüm'ün sesi kadar güzeldi."* Sebilci'nin kızı Fatma Sâime Hanım'dan ise babaannesi ile ilgili şu şekilde bir rivayet mevcuttur: *"Babaannem vaktiyle saray mevlidhânlarındandı, dedem ise tekkelerde zâkirlik yapan, musiki bilgisi yüksek bir insandı."* Buradan anlıyoruz ki Sebilci Hüseyin Efendi son derece musikişinas bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti.

Sebilci Hüseyin Efendi üç erkek çocuklu bir ailenin ortanca oğlu olarak dünyaya gözlerini açmıştır. Ağabeyi hakkında adının Selahaddin (veya Saadeddin) olduğundan başka hiçbir bilgi bulunmamaktadır. İsmi Mazhâr olan kardeşinin ise genç yaşta Hakk'a yürüdüğü, sesinin ise Sebilci'ye göre çok daha gelecek vaad eden bir parlaklıkta olduğu söyleniyor. Babası hakkında herhangi bir bilgi olmasa da amcasının Uşşâkî Tekkesi son şeyhlerinden Mustafa Sâfi el-Uşşâkî olduğu kaynaklarda zikredilmektedir. Uşşâkî Tekkesi'nin kaynaklarında, bu bilginin doğruluğunu teyit eden herhangi bir bilgiye ulaşamadık. Fakat Sebilci'nin Uşşâkî Tekkesi ile olan küçük yaştaki yakın münasebeti ve kendi ifadesinden naklen seyyid bir aileden gelmiş olduğu göz önünde bulundurulursa bu ihtimal teknik olarak daha da kuvvetlenmektedir. Bununla birlikte küçük yaştan itibaren Mustafa Hilmi Sâfi Efendi'nin himayesinde olduğunu kendisinden naklen bildiğimiz Hüseyin Efendi'nin, musikiye dair ilk eğitimi de bu vesile ile başlamıştır. O dönemin Uşşâkî Âsitânesi ünlü zâkirbaşı Şeyh Cemâl Efendi'nin idare ettiği meydanlarda musiki nağmeleriyle ilk defa tanışan Hüseyin Sebilci için bu, büyük bir devlettir. Cumhuriyet'e intikâlde İstanbul'un birçok ünlü musikişinasının hocası konumundaki Zâkirbaşı Şeyh Cemâl Efendi'nin musiki tavrı ve meydandaki zâkirlik idaresi, dönemin en yüksek mertebesi olarak kabul edilmekteydi.

Uşşâkî Âsitânesi'nin son altı ayında postnişânlık yapmış ve bu dönemin tasavvuf kültürünü bütün ayrıntılarıyla kaleme almış Hüseyin Vassâf'ın Sefîne-i Evliyâ namındaki şöhretli eserinde Şeyh Mustafa Hilmi Sâfi Efendi hakkında geniş malumat içeren bir biyografi yer almaktadır. Fakat bu biyografide de Sâfi Efendi'nin bir erkek kardeşi yahut abisinin olduğuna dair bir bilgi bulamamaktayız. Aslen Burdurlu olan Sâfi Efendi'nin babası, Derviş Ağazâde Ali Efendi olarak zikredilmektedir. Mustafa Sâfi Efendi'nin Sebilci'nin amcası olma durumunu göz önüne

aldığımızda bu zâtın, Sebilci'nin dedesi olduğu söylenebilir. Fakat tekrar söylemek gerekirse ne Sebilci'nin ismi İhsan olduğu rivayet edilen babasının, Sâfi Efendi'nin ağabey ya da kardeşi olması ile alakalı ne de Burdur'dan İstanbul'a hicret eden bu "Derviş Ağazâde" ailesinin tarihinde Sebilci ve babası hakkında hiçbir bilgi bulunmaktadır.

Küçük yaşta "tekke tozu yutmuş" Hüseyin Efendi, Osmanlı'nın yıkılış sancılarını yakînen görme talihsizliğinde bulunmuş bir neslin çocuğu olarak büyümüştür. Kardeşiyle beraber İstanbul sokaklarında gazel okumayla başlayan hayat mücadelesi Hüseyin Efendi'ye hayatı boyunca soyadından daha çok bilinecek bir lakap kazandırmıştır. Bütün kaynaklarda cumhuriyet döneminden sonra okuyuculuktan ilham alınarak aldığı "Okurlar" soyadına rağmen Hüseyin Efendi "Sebilci" vasfıyla anılmıştır. Başarılı icracılıkları yanında bu dönem musikişinasları arasında adından son derece çok bahsettiren bu iki kardeşin kaynaklarda zikredilen en büyük vasıfları "âşıkâne" hâlleridir. 1965 yılında yayınlanan *Bu Günün Meşhur Huffâz-ı Kirâmı ve Mevlidhânları* isimli eserde Sebilci için yazılan bölümün ilk sözleri bu bilgiyi destekler kuvvettedir:

"Küçük yaştan beri ilâhî bir aşk içinde yuvarlanan iki kardeşten biridir. Sekiz on yaşlarında idi, biraderi merhum Mazhâr Efendi ile birlikte, siyah meşinden yapılmış bir elbise omuzlarında, kırba ellerinde, içi âyetler yazılı taslarla, sokak sokak dolaşıp mersiyeler okuyarak halkın yanan yüreklerini söndürmek için su dağıtırlardı."

Bu eserde anlatılan bir hikâye de Sebilci'nin sesindeki tesirâtın ne kadar kuvvetli olduğunu göstermektedir. Sebilci ve kardeşi Mazhâr Efendiler bir gün bir meydanda yanık sesleriyle okudukları mersiyeler arasında sebilcilik vazifelerini icra etmekteyken tevâfuken Tophane

Nusretiye Camii müezzini ünlü musikişinas Hâfız Kemâl'e rast gelirler. Kendi bulunduğu yüzyılda sesinin tesirâtı hususunda en şöhretlilerden birisi olan Hâfız Kemâl, duyduğu nağmeler karşısında adeta kendinden geçmiştir. Başında beyaz sarığı ve cübbesi ile yolun ortasında donakalan Hâfız Kemâl, olduğu yere oturarak, *“Allah aşkına, n’olur okumaya devam ediniz”* diyerek gözü yaşlı bir hâlde bu iki kardeşi dinlemiştir. Hatta öyle ki rivayet edildiğine göre, bu esnada yoldan geçenler ve bütün atlı arabalar bu sese kulak vermekten kendilerini alamamış ve İstanbul’un o zamanki trafiği durma noktasına gelmişti.

Şunu bir kez daha belirtmek gerekir ki sebilcilik geleneğinde kesinlikle kişilerden ücret talep edilerek bir su ikramı gerçekleştirilmezdi. Günümüz tabiriyle sebilcilik geleneğinin hizmeti bir sponsor tarafından karşılanır ve su *“Şâh Huseyn aşkına”* sokaktaki halka ikram edilirdi. Hüseyin ve Mazhâr Efendilerin bu husustaki hassasiyetlerinin çok yüksek olduğunu da tevâtüren bilmekteyiz. Bu hassasiyetin asıl kaynağının bu iki gencin seyyid olmasında gizli olduğu da bilinmektedir. Çünkü biliyoruz ki seyyidler sadaka kabul edemezler sadece kendilerine ikram edilen bir şeyi alabilirlerdi. Bu iki seyyid gencin sebilcilik geleneğini icra etmelerinde pek çok mânânın bir arada mündemiç bulunduğunu da söylemek gerekir. Gelin bu mânâyı bir tasvir etmeye çalışalım...

İslam tarihinde Ehl-i Beyt’in gördüğü zulmün simgesi olarak nitelendirilebilecek İmâm-ı Huseyn’in adaşı olan Hüseyin isminde bir zât, elinde şifalı su taslarıyla ümmet-i Muhammed’e yollarda su ikram ediyor. Hüseyin Efendi, İmâm-ı Huseyn’e adaşlığının yanında Ehl-i Beyt’in âlinden gelme bir seyyid genç... Öyle ki hem ismen hem de neseben âl-i Muhammed’e müntesib bu zât, yanık sesiyle bir yandan da Kerbelâ mazlumlarını yâd eden mersiyeleri icra ediyor. Ehl-i Beyt’in susuz şehâdetini tasvir eden bu mersiyeler bir yandan yürekleri

yakıyor fakat diğer yandan bir seyyid genç elinde bir tas suyla bu yanık gönüllere su ikram ediyor. Bu manzaranın bir de yoğun olarak İstanbul'un Medine'si olarak telakki edilen Eyüp Sultan'da neşet ettiğini varsayarsak Sebilci Hüseyin'in çocuk yaştan itibaren nasıl bir hâl ile hâllendiğini ve cemiyeti hâllendirdiğini anlamak daha mümkün gözüküyor.

İşte küçük yaştan itibaren, sebilcilik geleneğini yanık sesleriyle ve mersiye hânlık vazifeleriyle adeta tezyîn eden bu iki Uşşâkî dervişi kardeş, İstanbul'da hatırı sayılır bir şöhrete sahipti. İstanbul halkı neredeyse yok olmaya yüz tutmuş sebilcilik ve icracısı kalmamış mersiye hânlık geleneğini bu insanlarla bir müddet daha yaşama fırsatı buldu, lâkin bu kişiler hakkında neredeyse hiç malumat sahibi olamadı. Nereden gelip nereye gittikleri belli olmayan bu iki gencin sahip olduğu makâm-ı mahviyyet gereği şahsiyetlerini vazifelerinin önüne hiç geçirmediklerini bugün görebilmekteyiz.

İstanbul'un kıdemli tekkelerinden birisi olan Kasımpaşa Uşşâkî Âsitânesi'nde büyüyen Sebilci Hüseyin Efendi'nin musikiye dair ilk bilgilerini de burada aldığını daha evvel zikretmiştik. İşte böyle bir sosyal ortamda büyüyen Sebilci Hüseyin Efendi devrinin önemli musikişinas ve tasavvuf erbâbı ile aynı meclislerde bulunma şansını yakalamış, bu kurumların tarih sahnesinden çekilmek üzere olduğu zamanlardaki son çırpınışlarını görmüştür. Bu dönemde Sebilci'nin musiki alanında feyizlendiği bir diğer kişi ise Bahariye Mevlevîhânesi kudümzenbaşısı Şevki Bey'dir. Daha sonraki yıllarda zaman zaman Selanikli Ahmed Bey'den lâ-dinî musiki sahasında faydalandığına şahit olanlar olmuştur. Sebilci'nin İstanbul'un kadim tasavvuf kültüründe yetiştiği bu yıllar 1900'lere kadar devam eder. Osmanlı'nın yıkılış sürecinin kilometre taşlarından birisi olan Balkan Harbi'nin başlaması

*Hüseyin Sebilci'nin
gençlik yıllarında
Şam'da Mevlvî
Alayı'nda askerlik
vazifesinde
bulunduğu sırada
çekilmiş bir fotoğrafı*

Sebilci'nin hayatında da o dönemin her Osmanlı gencinde olduğu gibi bir dönüm noktasıdır.

8 Ekim 1912 yılında Osmanlı'nın dört devlete karşı giriştiği bu mücadelede ordunun asker açığı hat safhaya yükselir. Askerlikten muaf bir Uşşâkî dervişi olmasına rağmen Sebilci vatan aşkıyla, vazifede bulunmak üzere orduya gönüllü asker olarak katılır. Normal hayatında sebilcilik hizmetini vazife edinen Hüseyin Efendi'nin bu hususiyeti komutanlarınca da dikkate alınır. Sebilci, Balkan Harbi'nde ordu sâkîliği ile, yani bir elinde sancak, bir elinde su kırbasıyla askere su dağıtmak üzere vazifelendirilir. Böylece Sebilci'nin İstanbul'da başlayan bu hizmeti Balkanlara uzanır.

Pençe-i Âl-i Abâ,
Kazasker Mustafa
İzzet Efendi

MÜCÂHİDİN-İ MEVLEVİYYE TABURUNDA GÖREV

1913 yılında biten Balkan savaşlarının ardından İstanbul'a dönen Sebilci, Osmanlı topraklarının yok oluşunu cephede görmüş bir Osmanlı evladı olarak şüphesiz, İstanbul halkından çok daha fazla bu duruma vâkıftı. Savaşın hemen ardından dünya tarihinin kara lekesi olacak bir büyük harp başladı. Tarihçiler bu büyük savaşı tasvir etmekten aciz oldukları için olsa gerek, harbin adı "I. Dünya Savaşı" olarak literatüre geçti. Bu gelişmeler doğrultusunda Osmanlı sultanı Sultan V. Mehmed Reşad da 14 Kasım 1914 tarihinde "Cihâd-ı Mukaddes"i ilan etti. Bu olağanüstü hâl sırasındaki askerî tedbirler yanında, halkın maneviyatını canlı tutmak amacıyla ordunun morali için de bir çalışmaya ihtiyaç vardı. Mehmed Reşad bunun için kendisinin de bağlı bulunduğu Mevlevîlik tarikatından özel bir destek görmeyi arzu etti.

Padişah tarafından Konya'ya yollanmak üzere, İstanbul'daki en önemli Mevlevî tekkesi olan, Yenikapı Mevlevîhânesi'ne bir sancak ve kılıç gönderildi. Bunun anlamı Mevlevîlerin, halkın ve ordunun maneviyatını güçlü tutmak için bir alay teşkil etmesi gerektiği idi. Osmanlı'da bir gelenek hâlini alan gönüllü birlik anlayışına zaten sıcak bakan Mevlevîler, bu teşkilatlanma için harekete geçtiler. Mevlevîlerin en kıdemlisi kabul edilen Konya Dergâhı Şeyhi Veled Çelebi (İzbudak) hemen Mevlevîhânelere yolladığı yazı ile Konya'da kurulması planlanan tabura gönüllü dervişlerin katılmasını istedi. Başta sadece Mevlevîlerin katılması ile oluşturulması düşünülmüş bu teşkilat daha sonra Mevlevîlik altında diğer tarikatlardan olan dervişlerin katılımı ile daha da güçlendi. Hüseyin Sebilci Efendi de bir Uşşâkî dervişi olarak bu örgütlenmede gönüllü olarak yer aldı.

İstanbul'dan Konya'ya hareket etmek üzere hazırlanan Şeyh Abdülbâkî Efendi riyasetindeki (Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhi) 138 kişilik gönüllü grubun içinde yer alan Sebilci Hüseyin Efendi de önce Konya'ya vasıl oldu. Yurdun dört bir yanından gelen diğer dervişân ile birlikte burada toplanan gönüllülerden müteşekkil büyük bir alayla beraber Filistin Cephesi'ne destek vermek amacıyla dua ve gülbanklar ile Konya'dan harekete geçildi. Askerî niteliği olmakla birlikte, daha çok manevi destek sağlamak amacıyla teşekkül etmiş bu alay yol üzerinde bulunan önemli ziyaretgâhları ziyaret ederek cephe görevi olan Filistin'den evvel Şam'a doğru yol aldı. Şam'da bulunan 4. ordunun komutasına katıldıktan sonra ise, savaş eğitimleri yetersiz görüldüğü için ön cepheye yollanmadılar. İşte Mevlevîliğin önemli bir merkezi olan Şam'da üç yıl kalmış olan bu Mevlevî dervişleri şehirde manevi çalışmalarına devam etmişlerdir. 20 yaşında genç bir asker olan Hüseyin Sebilci bu müddet zarfında Şam'da bulunarak, gönüllü askerlik görevini "marş muallimliği" vasfıyla burada tamamlamıştır. Dervişlerden müteşekkil bu alayda, musiki gibi aynı dili konuşabildiği insanlarla birlikte pek çok mecliste bulunmuş olan Hüseyin Sebilci Efendi'nin bu dönemdeki hatıralarından elimizde iki şey mevcuttur. Bunlardan birincisi; alayda çektirdiği Mevlevî sikkeli bir fotoğrafıdır. İkincisi ise alay içinde bulunan dervişler haricinde askerî kademedan bir komutanla yaşadığı çok ilginç hatırasıdır. Bu hatırayı Celâl Yılmaz'a anlattığı şekliyle bizzat kendi ağzından naklediyoruz:

"Mevlevî taburuyla Şam'da ikâmet ettiğimiz sırada bir akşam fasıl yapıyoruz. Vakit öyle bir vakit ki, cepte on metelik para yok. Fasil esnasında müzisyen ahbablardan bir gazel ricası geldi. Onlar buyurun deyince başladım bir gazel okumaya. Aramızda kıdemli asker olmadığından hâl ve hareketlerimiz rahat. Tam gazelin meyânına geldim ki bir âh ettim, bu nidâmla gözümde şimşekler çaktı. Canım öyle yandı ki, başladım ağlamaya. Arkama baktım ki tabur komutanıyla

göz gözeyim. Komutan sesimi çadırından duymuş, kim bu oğlan diye yanımıza kadar gelmiş. Beni görünce, sende böyle bir maharet var da biz neden bilmiyoruz kabilinden enseme bir şamar patlatmış. Bana dönerek, 'Hüseyin! Sende böyle bir meziyet var da benim neden haberim yok?' deyip 'Gazele kaldığın meyândan devam et' diye emretti. Can acısıyla iki göz iki çeşme gazele meyândan devam ettim. Fakat bu vak'adan sonra tabur komutanı her akşam bana çadırında fasıl icra ettirerek bir miktar harçlık verdi. Meteliksiz başlayan askerliğim onun sayesinde harçlıksız kalmadan devam etmiştir.”

Elimizde bir belge olmasa da Sebilci'nin Mevlvî Alayı ile seyahati esnasında uğradığı söylenen yerlerden birisi de Yemen'dir. Hatta burada ünlü Nakşî-Kâdirî şeyhi Muharrem Hilmi Efendi (Kösetürkmen) ile görüştüğü ve kendisine büyük bir muhabbet duyduğu ve intisap ettiği bizzat Muharrem Hilmi Efendi'nin kolundan aktarılan bir rivayettir. Bu ilişkinin elimize ulaşmış tek somut verisi ise günümüzde tekke mahfillerinde çokça okunan, güftesi Muharrem Efendi'ye ait “*Âlem-i dilde acep kâşânemiz var bizim*” sözleriyle başlayan Sebilci'nin nihavend bestesidir.

Mevlevi Alayı'ndan bir görüntü

MERSİYEHÂNLİĞİ

“Sebilci” ismiyle şöhret bulmuş Hüseyin Okurlar Efendi'nin hayatındaki en önemli hususiyeti şüphesiz mersiyehânlığıdır. Türk kültürünün neredeyse yok olmak üzere olan bir kültürel ögesi kabul edilen mersiyehânlık geleneğinin son yüzyıldaki tek temsilcisi olarak nitelendirilebilecek Hüseyin Sebilci'nin bu hususiyeti, aslında bizim için hayat hikâyesinden çok daha önemli anekdotları barındırmaktadır.

Vefat acısının yüreklerde uyandırdığı hisleri ifade etmek amacıyla mâteme dair okunan mersiyeler, bu acıyı kanatıyor gibi görünse de hakikatte ebedî takdirin kaçınılmazlığını insanlara ifade etmektedir. Hülâsa cenaze evlerinde okunan bu mersiyeler vefat eden kişinin hem kendine hem de sağ kalan yakınlarına bir teselli vesilesidir. Özet olarak mersiye ve mersiyehânlık geleneği bu cümlelerle ihata olunmakla birlikte, mersiye dendiğinde Osmanlı toplumunun aklına gelen ilk şey Kerbelâ'dır.

Bilindiği üzere, Kerbelâ vakiasından sonra başta Hz. Zeynep olmak üzere pek çok ashab ve tâbiîn şehidân-ı Kerbelâ'ya ağıtlar yakmış ve mâtem tutmuştur. Bu tarihten itibaren yüzyıllardır mâtem-i Kerbelâ, Ehl-i Beyt aşığı tüm Müslümanların kalbinde her Muharrem kanayan bir yara olarak 1400 senedir yaşamaktadır. Mersiyehânlık geleneği hakkında burada şunu özellikle belirtmek gerekir ki, mâtem geleneği günümüzde yaratılmaya çalışılan algıyla kesinlikle Şîa gibi Sünnîlik karşıtı olarak gösterilen grup ve mezheplere ait bir gelenek değildir. Bu algı biçimine göre Sünnîler Vak'a-i Kerbelâ'da adeta “Yezîdî” gibi gösterilmekte ve bu konuda karşı tarafa geçirilmek istenmektedir. Fakat tarihsel bilgiler bunun tam tersi olduğunu söylüyor. Devlet etme biçimi bakımından Sünnî bir algıya sahip Osmanlı geleneği, ufak tarihî vakıalar müstesna,

*10 Muharrem,
Fausto Zonaro*

kuruluşundan 18. yüzyıla kadar Kerbelâ vakiası hususunda çok hassas bir duruş sergilemiş ve bu konuda İmâm Huseyn ve ailesinin hakkını fikrî sahada mutlak suretle ortaya koymuştur. Özellikle İstanbul'un fethi sonrasında inşa edilmiş ilk tekkelerden biri olan Sünbül Efendi Âsitânesi'nde son derece "Sünnî" fakat Huseynîliğinden en ufak bir taviz vermeyen 10 Muharrem törenleri düzenlenmiştir. Bu törenlerde Muharrem kültürüne özel pek çok geleneğin yaşatıldığını, özellikle mersiyehânların, yanık sesleriyle icra ettikleri maktel-i Huseynlerle gönülleri dağladıklarını biliyoruz.

Mersiyehânlık kültürünün Sebilci'ye intikâlından önce yaşanan küçük bir anekdotu da paylaşmak hem bu geleneğin intikâli hem de Sebilci'nin bu intikâle nasıl vesile olduğunu anlatmak adına son derece önemlidir. 19. yüzyıl ortalarında yaşanan bir düzenleme hadisenin dönüm noktasıdır. Vakıa şöyle sudûr etmiştir: Bu dönemde Sünnî mahfiller içerisinde var olmaya çalışan bir kısım sözüm ona hassas Müslümanlar Kerbelâ'da yaşananlar hususunda bağırp çağırmaı kendi ifadeleriyle "Acem sapıklığına bulaşmak" olarak nitelendirdiklerinden bu konuda

neredeyse Yezîdîliğe varacak açıklamalarda bulunmaya başlamışlardı. Buna karşılık olarak yine Sünnî camia içerisinde silsile vesilesiyle Ehl-i Beyt'ten manevi olarak beslendiklerinden adlarına topluca Huseynî denilebilecek tarikatların bazı temsilcileri de mâtem geleneği içerisindeki Âl-i Yezîd'e lanet etme kültürünü biraz fazla abartınca olan olmuştur. Vaktin tüm tasavvufî kurumlarını denetleyen ana merci olan Meclis-i Meşâyih duruma el koydu ve bu iki radikal grubu hizaya getirecek bir düzenlemeyi yürürlüğe soktu. Buna göre bir tamimnâme yayınlandı. Törenlerin ne şekilde icra edileceğinden Muharrem cemiyetlerinde hangi mersiyelerin okunacağına kadar her şey bir çerçeve ile belirlendi. Dönemi analiz edenler arasında kimilerince olumlu kimilerince olumsuz görülen bu kararın doğruluğunu tespit etme merci tabii ki değiliz. Fakat şu muhakkak ki, özellikle mersiyehânlık geleneği bu istibdatlar neticesinde son yüzyılda büyük bir inkitâyâ uğramıştır. Öyle ki, Türk dinî musiki tarihinin en önemli araştırmacılarından biri olarak kabul edilen ve bir Sâdî şeyhi olan Sadeddin Nüzhet Ergun, evvelki asırlarda mersiyehânlıkta iştihar eden şahsiyetlere dair sarîh bir malumatımızın olmadığını özellikle belirtir.

İşte bu istibdatlar neticesinde inkitâyâ uğramış mersiyehânlık geleneğinde Sebilci Hüseyin Efendi, adeta bir dönüm noktasıdır. Dinleyenleri müteessir kılan rikkatli sesiyle biraderi Mazhâr Efendi ile birlikte çocukluk yaşından itibaren mersiyehânlığı bütün incelikleriyle talim ve sonrasında da kemâle erdirerek icra etmişlerdir. Mazhâr Efendi'nin genç yaşta vefatıyla bu geleneğe köprü olma vazifesi sadece Sebilci Hüseyin Efendi'nin omuzlarına binmiştir. Gerek vefat etmiş kimselerin yakınlarının tertip ettiği meclislerde okuduğu mersiyelele sosyal mânâda, gerekse Osmanlı tasavvuf geleneğinin en önemli köşe taşlarından birisi olan Muharrem törenlerinde okuduğu mersiyeye-i Kerbelâlar ile inanç kültürümüzde büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Sebilci Hüseyin Efendi'nin mersiyehânlığı hakkında belirtilmesi gereken önemli bir husus da bütün bu inkitâlara rağmen kendisinin sahip olduğu eşsiz kültürel birikimidir. Sebilci Hüseyin Efendi, mersiyehânlık geleneğine dair tarafımızca her ne kadar bir boşluğu doldurmuş gibi tanımlansa da aslında bu geleneği harika üslubuyla kendinden evvelki seviyelerin pek üstünde ihdas ve ihya etmiştir. Çünkü bugün ardında kalan hatıra, evrak ve kayıtlardan anlaşılıyor ki, Sebilci'nin uzun ve lirik mersiye güftelerine olan hâkimiyetinden bunları icrası esnasında formlaşmış bir üslup geliştirmesine kadar mersiye kültürüne ait pek çok hususiyet son derece muntazam vaziyettedir. Hülâsa etmek gerekirse Sebilci, mersiyehânlık geleneğinin inkitânını ortadan kaldırmakla birlikte aynı zamanda bu geleneği sahip olduğu kabiliyeti çerçevesinde son derece yüksek bir seviyeye çıkarmıştır. Bu kemâlin temelinde, Sebilci Hüseyin Efendi'nin bir iman gerekliliği olarak gördüğü muhabbet-i Ehl-i Beyt'e dair hassasiyetinin yattığı ve tesirâtının bu kaynaktan beslendiği muhakkaktır. Sebilci'nin mersiyehânlığına dair anekdotları, kültürel ve tarihsel bilgi zemini ışığında paylaşmak çok daha anlamlı olacaktır.

Gençlik yıllarında İstanbul ahalisine su ikram ederken okumaya başladığı mersiyeler Sebilci'nin mersiyehânlığının ilk dönem icralarıdır. Özellikle Muharrem ayında İstanbul'un Medine'si olarak bilinen Eyüp Sultan civarında Mazhâr Efendi ile birlikte yaptıkları su ikramı esnasında susuzluktan şehit olan bir Peygamber torununun hüznüyle yürekleri yakarken, diğer yandan da su ikram etmeleri irfan geleneğimizin tüyleri diken diken eden tablolarından biridir.

Sebilci'nin gençlik yıllarında başladığı bu mersiye icraları tekkelerin kapatılmasına kadar büyük bir titizlikle devam etmiştir. Tekkeler için yasaklı dönemin başlamasıyla Sebilci'nin hayatındaki icralar da yasak dairesine girince, yaşatmaya çalıştığı mersiyehânlık geleneği hakkında

büyük sıkıntılar çektiğini biliyoruz. Sebilci'nin hayatındaki bu değişimler hakkında daha sonra etraflıca malumat nakledeceğiz. Fakat 50'li yıllara kadar mersiye hânlığı ile alakalı bilgiler, sınırlı malumatlardan ibarettir. Bu dönemde yasağa rağmen kültürel olarak ayakta kalmaya çalışan bazı tekkelere devam ettiğini bildiğimizden Sebilci'nin Muharrem ayında buralarda mersiye hânlığını icra ettiğini tahmin edebiliyoruz. Bu döneme dair en müşahhas bilgi, tüm yasak ve engellemelere rağmen Sünbül Efendi'de 500 yıldır devam eden 10 Muharrem törenlerine bizzat iştirak ettiğidir. Bu mecliste okuduğu birbirinden sanatlı ve tesirli mersiye meclislere yetişen kişilerce hâlâ anlatılmakta ve zihinlerde o dönemi yaşatmaktadır. Bununla birlikte Sebilci'nin bu dönemde Muharrem mersiyesi icra ettiği yerlerden bir diğeri de Konya'da Kılıcı Nuri olarak bilinen bir Nakşî şeyhinin dergâhıdır. Her yıl Muharrem ayında mütad olarak gittiği Konya'da -kimi zaman birkaç defa tekrarlanarak- tertip edilen meclislerde mersiye okuyan Sebilci, bu vesileyle Konya'ya dair pek çok hatırayı da hayatında barındırır.

Muharrem ayına rast gelen ve talep edilen tüm meclislerde mersiye okumaktan imtina etmeyen Hüseyin Sebilci'nin Muharrem ayı dışında Kerbelâ mersiyesi okumaktan ise, özellikle kaçındığını biliyoruz. Kendisinden Muharrem adı dışında mersiye okunması istendiğinde, "Mersiye Muharrem'de okunur efendi!" diye çıkıştığını yakınları bizlere naklediyor. Neden okumadığını soranlara da verdiği cevabı talebesi Celâl Yılmaz Hoca şöyle naklediyor: *"Evladım, mersiye okumak acılı bir iştir. Muharrem haricinde mersiye okunmaz, zira kalb-i Resul bundan incinir, diye korkulur."*

Mersiye güfteleri konusunda son derece zengin bir birikime sahip olan Hüseyin Sebilci Efendi'nin günümüze intikâl eden kayıtlardan, her meclis ve mekânda ortamın şiddetine göre nabız verdiğini görmekteyiz.

Fakat tüm bu çeşitlilikle birlikte bazı mersiyeleri okumayı özellikle tercih ettiği kayıtlardan anlaşılıyor. Buna göre, Şair Şemsî'ye ait "Teşne lebler bu gece" sözleriyle başlayan uzun mersiye ile "Bildiniz mi ben kimem" sözleriyle başlayan mersiye pek çok defa meclislerde okumuş ve bu mersiyeler farklı tarihlerde kayıt altına alınarak günümüze intikâl etmiştir. Günümüzde Sebîci hayranı pek çok kişi için son derece kıymetli bu mersiye icralarının bazılarının güftelerini hem eksiksiz hâlleriyle hem de bu icralar hakkında fikir sahibi olabilmek adına sizlerle paylaşmak istiyoruz.

*Teşne lebler bu gece kan ile galtân oldu
Bu gece arsa-geh-i Kerb ü belâ kan oldu
Bu gece rûh-ı Nebî hazîn ü giryân oldu
Ki Huseyn ibn Alî bu gece kurbân oldu*

*Çâk çâk eyledi fûrkânı gürûh-ı a'dâ
Pâ-yı pür-kîn-i hakâretle ezildi Tâ-hâ
Bağrına taş vurarak ağladı rûh-ı Zehrâ
Ki ciğer-pâresi makhûr u perîşân oldu*

*Bir zaman dûş-i Muhammed'de gezerdi o vücûd
Rûy-i gül-bûyini koklardı Cenab-ı Mahmûd
Şân-ı âlîsini tebcîl ederdî ma'bûd
Öyle bir beyt-i Hudâ zulm ile vîrân oldu*

*Yüz tutup leşker-i a'dâyâ o Şâh-ı mazlûm
Dedi ey dînini dünyâyâ veren kavm-i zalûm
Daha dün terk-i cihân etdi o sultân-ı ulûm
Ne çabuk sizde bu iğrâz-ı nümâyân oldu*

Ceddimin dişlerini kırdınız ey kavm-i Yezîd
Mâder-i muhtereme eylediniz zulm-i şedîd
Ettiniz vâlid-i zî-şânımı evvelce şehîd
Bana mı şimdi 'aceb nevbet-i isyân oldu

Gerçi bir nefsim için 'arz-ı tehâyâ etmem
Ölürüm mürtekib-i küfre müdarâ etmem
Âh kim teşne-ciğer yavrularımdan geçmem
Bakınız güllerimin lebleri atşân oldu

Hâşimî-zâdelerin ekber-i âli-şiyemi
Cân verip ravza-i rıdvâna basınca kademi
Dest-i a'dâda neler çekdi enîs-i haremi
Darb-ı zencîr ile gülşenleri al kan oldu

Kumlu çöllerde benim âilemi yakmayınız
Kesiniz bâri beni anları ağlatmayınız
Bu yanık sînelere tîr-i cefâ atmayınız
Çünkü bu nazlı melekler size mihmân oldu

Böyle söyler iken ol gonce-i Mahbûb-ı Hudâ
Remh-i şimşîr ile hücûm etdi gürûh-ı a'dâ
Aldılar orta yere şâh-ı şehîdi hayfâ
Ol zaman Kerb ü belâ sâha-i tuğyân oldu

Yetmiş üç nîze vurup server-i dînin tenine
Kan içirdi o denî âl-i Nebî serverine
Lutf-i ümmet bu mudur zâde-i peygamberine
Hangi peygambere bu mertebe isyân oldu

Şimr-i mel'ûn dayayıp gerdenine hançerini
Kıymadan kesdi o ferzend-i Resûl'ün serini
Deşt-i gurbetde kefensiz bırakıp peykerini
Ehl-i Beyt'in başına âteş-i hicrân oldu

Bûse-gâh-ı leb-i Zehrâ idi ruhsâr-ı Huseyn
Lem'a-i nûr-ı hüveydâ idi dîdâr-ı Huseyn
Nerdesin nerde eyâ vâlid-i Kerrâr-ı Huseyn
Bak senin nazlı Huseyn'in nice kurbân oldu

Baş açık yalın ayak teşne dil nâle fezâ
Kaldı pîş-i esâretde yetîmân-ı vegâ
Bir içim su diye feryâd ediyorken zu'afâ
Şimdi de âteş-i hicrân ile sûzân oldu

Nâle-i vâ ebetâ vâ emetâ vâ ecedâ
Her taraftan mün'akis oluyor arş-ı Hudâ
"Akrebü hablî Verîd"i yakıyorken bu sadâ
Yine ol kavm-i denî zulm ile pûyân oldu

Kimini nâkeler üstünde ururdu a'dâ
Kimini hâk-i mezelletde ederlerdi ezâ
Kimisi hayme-i ismetde edildi imhâ
Cümle evlâd-ı Nebî hâk ile yeksân oldu

Emr-i takdîr diye bu mel'anete bazı avâm
'Atf-ı zulm etmekde Allâh'a ederler ibrâm
Cây-ı inkâr mı bu ey kavm-i cehûl ü zallâm
"İ'dilû" âyeti her mü'mine seyyân oldu

*Hâlık-ı hayr ü şer Allâh ise kul kâsibdir
İhtiyâr ile kişi hayr u şerre tâlibdir
Şerri tercîh edene zât-ı Hudâ gâlibdir
Dîn-i İslâm bu esâs üstüne bünyân oldu*

*Yıkıldılar kible-i İslâm'ı gürûh-ı ekfer
Rûh-ı peygamberi nâlân ü hazîn eylediler
Mâ-hasal tâze civânân-ı Muhammed yekser
Hedef-i neşter-i zâde-i Süfyân oldu*

*Hubb-i Rahmân gibidir Âl-i Muhammed hevesi
Sâbit ol emr-i muhabbetde bırak pîş ü pesi
Hânedân-ı Nebevî uğruna cân ver Şemsî
Ki bize irs-i Nebî gayret-i Kur'ân oldu*

*Kible-gâhım Ka'be'dir maksûd u ma'bûdum İlâh
Kavlime ikrârıma ceddım peyamberdir güvâh
Bî-günâhım cümle edyân ü milelde bî-günâh
İntisâbımdır günâhım varısa Peygamber'e*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Bildiniz mi ben kimim çeşm-i çerâğ-ı Haydar'ım
Bid'a-i pâkîze-i hâtûn-ı rûz-ı mahşerim
Nev gülüm gülşen-serâ-yı Hazret-i Peygamber'im
Yok mudur îmânınız eyâ o vâlâ gevhere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Katlimin esbâbını izâh edin eyâ nedir
Mevcîn deryâ gibi leşkerle bu sahrân nedir
Bir nefer-i mazlûmu öldürmekte bu gavgâ nedir
Ben ki mevte teşneyim hâcet mi var leşkere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Mültezemse tâ'at-ı emr-i Yezid-i bî-hayâ
Etmeyin benden anı ümîd ey ehl-i hevâ
"Uktulunî uktulunî bi'l-cefâ ve'l-ezâ"
Davranın ey zâlimân şemşîr ü tîr ü hançere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Sâlihîm fısk ü fücûru irtikâb eyler miyim
Fâsık ü fâcir Yezîd'e intisâb eyler miyim
Dîn-i Tersâ üzere ben şurb-i şerâb eyler miyim
İşte sînem hedef ettim râzıyım Hakk-ı emre*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Bâtılı tasdîk edip de Hakk'ı inkâr eylemem
Kendimi ferman-ber-i serdâr-ı eşrâr eylemem
Rûh-i pâk-i Ahmed'i mahzûn u bîzâr eylemem
Tâbîim her vechile ahkâm-ı şer'-i envere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Vâlî-i Şâm oğluna bi'ât muhâl-ender-muhâl
Pâre pâre etseniz de yok bu emre ihtimâl
İşte meydân işte ben lazım değildir kıl ü kâl
Hiç terahhum etmeyin bu bî-kes ü bî-yâvere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Eyleyin katlimde isti'câl nâ-merdân-ı Şâm
Heb idin icrâya bu fi'l-i feci'i ihtimâm
Muntazırdır rûhum istikbâle hayy'ül-en'âm
Hûn-çegân girsem gerek bezm-i huzûr-ı dâvere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*İ'tilâ-yı rûhumu ehl-i semâvât istiyor
Enbiyâ evliyâ feyz-i mulâkât istiyor
Dâvâ-yı aşka habîbim benden sebât istiyor
Nakd-i cândır pişkeşi maşuk u âşık pervere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Oğlumun al kanına mahlût idin göz yaşımı
Öldürün evlâdımı damadımı kardaşımı
Cedd-i pâkim nîzelerde görmek ister başımı
Hoş gelir hâlim bu sûretle cenâb-ı Hayder'e*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Durmasın fâsık Yezîd İslâm'ı mahzûn eylesin
Hâmilân-ı Hazret-i Kur'ân'ı dil-hûn eylesin
Gökleri aksiyle tâ mahşer-i şafak-gûn eylesin
Bu mukaddes cismimin akdıkça kanı yerlere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Katlimi kanlı yazıyla alnıma yazmış felek
Teşne-leb tîğ-i ihânetle şehit olsam gerek
Âl-i Sufyân'da bu nenk ü âr kalsun haşre dek
Kim Peygamber oğlunu öldürdüler nâ-hak yere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

*Ey Resûl-i Kibriyâ isyânı çok bir bendeyim
Ancak evlâdın tevellâsıyla kalb-i zindeyim
Nâil-i feyz-i şefâ'at olmak ümîdindeyim
Bu cihândan azîm oldukda cihân-ı dîgere*

*Ehl-i Hakkı Şamıyan öldürmeyin nâ-hak yere
Görmeyin bu zulmü câiz hânedân-ı Hayder'e*

Kendi döneminde vefat etmiş pek çok Osmanlı münevverinin cenaze töreninden başlayarak hânelerinde devam eden merasimlerinde, Sebilci Hüseyin Efendi'nin bu kişiler hakkında mersiyeler icra ettiğini de biliyoruz. Özellikle tasavvufî camiadan vefat etmiş pek çok dervişân ve mürşidânın tarikat geleneklerine göre icra edilen cenaze merasimlerinde Sebilci Hüseyin Efendi bizzat bulunur ve mersiye icra edermiş. Bu törenlerin tarih ve mahiyetlerinden haberdar olamamakla birlikte katıldığını tarihen bildiğimiz son tasavvufî cenaze töreni Cerrâhî Âsitânesi şeyhi İbrahim Fahreddin Şevkî Erenden el-Cerrâhî'ye aittir. Törene katılanların naklettiğine göre, mersiye okurken son derece metanetli olan Sebilci Hüseyin Efendi, bu sefer metanetini kaybetmiş ve hüngür hüngür ağlamıştır.

Yüzyılımıza taşıdığı ve ihya ettiği mersiyehânlık geleneği hakkında, okuduğu her şeyin kayıt altına alınması gereken Sebilci'nin bu konudaki arşivi söylenenlere göre oldukça zayıftır. Türkiye'de hiçbir plak şirketi tarafından dikkat çekmemiş, mersiyehânlığın son temsilcisi olan Sebilci'nin plağa doldurulmuş sadece bir kaydı bulunmaktadır. Bu da ulusal bir teşebbüsle değil, UNESCO'nun başlattığı bir proje dâhilinde gerçekleşmiştir. Kerbelâ mersiyeleri haricinde de sivil mersiye icralarından plak kaydı olarak günümüze ulaşabilmiş tek kayıt ilk Türk hava şehitlerine dair okumuş olduğu bir mersiyesidir.

İLK HAVA ŞEHİTLERİMİZ YÜZBAŞI FETHİ VE SADIK BEYLERE MERSİYE

Osmanlı'nın, havacılık ile ilk temaslarını 1911 yılında Balkan harpleri esnasında kurduğu bilinmektedir. Bu dönemde bahriye komutanlığından seçilmiş başarılı subaylar İngiltere'deki Bristol Uçak Fabrikası'nda eğitime gönderilmiş ve aynı tarihlerde Blériot XI/B model uçaklardan Osmanlı donanması için satın alınarak keşif amaçlı askerî havacılığımızın da temelleri atılmıştır. İşte bu tarihlerde Osmanlı'nın ilk pilotları arasında yer alan Yüzbaşı Fethi ve gözlemcisi Sadık Bey de Bristol'e gönderilmiş ve Osmanlı'nın deniz kuvvetlerine bağlı donanmasında hizmet etmek için gerekli donanımı alarak ülkeye dönmüşlerdir.

1887 yılında İstanbul'da doğan Fethi Bey, 1907'de bahriye subayı olarak Osmanlı ordusunda göreve başlamıştır. 1911 senesinde ülkede başlayan havacılık çalışmaları vesilesi ile İngiltere'ye gönderilen Fethi Bey, burada iki yıl eğitim aldıktan sonra ülkeye dönmüştür. Ünlü uçak mühendisi Fransız Louis Bleriot tarafından yapılan ve 25 Temmuz 1909 yılında havalanan Blériot XI uçağının bir diğer modeli olan B modeli uçaklara pilot olarak vazifelendirilmiş Fethi Bey, İstanbul'da havacılık ile ilgili olarak yaptığı "gösteri mahiyetindeki" ilk uçuşlardan sonra kıdemi "yüzbaşılık" derecesine yükseltilmiş ilk hava pilotumuz oldu. Dünyada bu dönemde gerçekleştirilen havacılık faaliyetlerinin birinci amacı dönemin en yaygın iletişim aracı olan posta işletmelerinin yüklerini hızlı ve güvenli bir şekilde taşımak olduğundan Osmanlı havacılığı da bu konudaki faaliyetlere yönelmiştir.

Dönemin ünlü Fransız havacısı Dancourt 1913 yılında İstanbul Kahire arasında uçmak ve bu bölgenin posta iletişimi için bir hizmet sistemi oluşturmak için bir uçuş projesini hayata geçirmeye kalkmıştı. Lakin

denize paralel uzanan ve dönemin havacılık teknolojisi için son derece yüksek bir tehlike arz eden Toros dağlarını hesaba katmayan Dancourt'un uçağı bu dağları geçemeyerek dağların eteklerinde parçalandı. Bu olay sonucunda bu projenin coğrafya konusunda daha yetkin birisi ile yani Türk pilotlar ile yapılması gerektiği kanaati hâsıl oldu. Bunun üzerine teklif Yüzbaşı Fethi ve Nuri Beylere sunularak kendilerinin bu

Sebilci'nin, şehadeti vesilesiyle mersiye okuduğu ilk hava şehidimiz Yüzbaşı Fethi Bey

seyahatleri gerçekleştirmesi istendi. Kendilerine râsıt olarak Sâdık Bey ve İsmail Hakkı Bey refakat edeceklerdi. Projeyi kabul eden iki ekipten ilki 8 Şubat 1913 günü Blériot tipi, "Muavenet-i Milliye" adlı tayyare ile uçuşa başladı. Kendileri ile birlikte aynı anda havalanan "Prens Celâleddin" isimli bir diğer uçak hava şartları nedeniyle geri dönse de Yüzbaşı Fethi Bey böyle bir tercihte bulunmadan rotasına devam etti. Eskişehir-Afyon-Konya üzerinden gerçekleştirilen uçuş sonucunda uçak Toros dağlarını aşarak Tarsus'a inmeyi başardı. Buradan Adana ve Halep üzerine bir rota çizen uçak havada bir karbüratör arızası yaşadı. Beyrut'a çok zorunlu bir iniş yapan uçağın pervane ve tekerlekleri kırıldı ve uçak büyük bir hasar gördü. Yeterli yedek parça ve bakım altyapısının olmamasına rağmen iptidai tekniklerle uçak arızası tamir edilmeye çalışıldı. Tabii bir sonuç olarak uçak tekrar havalandığında Şam'a kadar çok kötü bir yolculuk yaparak buraya da sert bir iniş yapmak zorunda kaldı. İskenderiye'ye kadar gerçekleştirilmesi planlanan bu yolculuk, Şam'dan hareket ettikten hemen sonra 27 Şubat 1914 tarihinde Taberiyye Gölü

kenarında uçağın düşmesi ile kötü sonla bitti. Uçaktaki Yüzbaşı Fethi ve Sadık Bey şehit oldular ve naaşları Şam'a getirilerek 28 Şubat 1914 günü Selahaddin Eyyûbi Türbesi'nin önünde defnedildi.

İşte Balkan savaşlarının büyük bir kayıp ile sona erdiği ve I. Dünya Harbi'nin koptuğu bu dönemde gerçekleşmiş bu hazin vakia neticesinde Fethi ve Sadık Beyler, Türk havacılık tarihinin ilk hava şehitleri oldular. Pek çok alanda da kendilerini yâd edecek şeylerin yapıldığını bilmekteyiz. Bunlardan en önemlisi günümüzde "Fethiye" olarak bilinen Muğla'nın "Meğri" kasabasının isminin Yüzbaşı Fethi Bey'in anısına değiştirilmiş olduğudur. Bununla birlikte dönemin önemli gazetelerinden Tanin gazetesinin başlattığı bir kampanya ve sonrasında verilen devlet desteği ile Mimar Vedat (Tek) Bey'e Fatih Parkı içine bir anıt projesi için bir tasarım sipariş edilir. Bu tasarım 2 Nisan 1914 günü gerçekleştirilen bir temel atma töreni ile hayata geçirilmiş 1916'da ise tamamlanmıştır.

Türk tarihinde ilk hava şehitlerinin tarihî sürecini anlattığımız bu vakianın en can alıcı noktası vaktinin son mersiyehânı olarak zikredilen Sebilci Hüseyin Efendi ile alakalı olan kısmıdır. Dönemin pek çok edib ve mütefekkirinin bu konuda yazı ve eserinin yayınlandığı ve gündemi oluşturduğu bilinmektedir. Örneğin Behçet Kemal Çağlar'ın yazdığı şu satırlar son derece lirik ve anlamlıdır:

*“Aslan uçtu” diye söylenir methi;
Bu kutsal toprağın çocuğu Fethi...
Kahrolur darbanla elbet her zeman
Olursa bakış yan ve maksat eğri;
Bak; Fethiye oldu sayende Meğri,
Kartalım! Gölgende hürdür bu vatan.*

Bu duygu dolu edebî cümleler ile birlikte Fethi Bey’in anısında bir mersiye okunmasına da karar verilmiş ve bu fikir dönemin ünlü mersiyehâni Sebilci Hüseyin Efendi’ye götürülmüştür. Daha evvel herhangi bir kaydı bulunmayan Sebilci Hüseyin Efendi, teklifi kabul ederek Türk havacılık tarihinin ilk şehitleri için yazılmış bu mersiyeyi neveser makamında serbest formda icra etmiştir.

Güftesinin kime ait olduğu belirtilmemiş olan mersiyenin sözleri şöyledir:

*Telli turnam gibi çıktın yuvadan,
Dedi o saklar, kötü gözden yaradan,
Dedim saklar, kötü gözden yaradan,*

*Yine akşam oldu ezan sesi var,
Bülbüllerin güle karşı yeisi var.*

*O yavrumun benden gayri nesi var,
Ağla annem, ağlamanın yeridir,
Tayyareden düşen oğul Fethi’dir.*

1914 yılında yayınlanan bu taş plak, birçok ilki içerisinde barındırmaktadır. Sebilci Hüseyin Efendi'nin gençlik yıllarına dair elimizde bulunan tek icra olma özelliği taşıyan bu eser aynı zamanda ilk hava şehitlerimize yazılmış bir mersiye olması bakımından da mühim bir özellik taşımaktadır. Bütün bunlarla birlikte ölüm yahut şehadetlerin ardından kişilere mevlid ile birlikte aslında mersiye okunması geleneğinin de belki kişi bazlı son örneklerinden birisidir. Daha sonra başta Milli Savunma Bakanlığı olmak üzere devlet erkânınca çeşitli vesileler ile yayınlanmış bu eser hem Türk havacılık tarihi hem de mersiyehânlık geleneğimiz açısından son derece önemli bir özelliğe sahiptir.

Yüzbaşı Fethi ve Sadık Beyler

ZÂKİRBAŞILIĞI

Askerlik vazifesinden terhis ile birlikte musiki sahasındaki iştiağının -yaşadığı hatıralardan olsa gerek- daha da arttığını bildiğimiz Sebilci, fenn-i musikide ehliyetli kişilerin risâle-i tedrisine dâhil olmuştur. Sebilci'nin bu dönemdeki ilk musiki meşkine gittiği hocası Bahariyye Tekkesi kudümzenbaşısı Şevki Bey'dir. Aile silsilesinin de bağlı bulunduğu Uşşâkî Tekkesi dervişi olması sebebiyle, musiki konusundaki eğitiminin büyük bir kısmının burada şekillendiğini söylemek gerekir. Kasımpaşa Uşşâkî Âsitânesi şeyhi İzzet Efendi'nin himayesinde eğitimine devam eden Sebilci'nin, vaktin en büyük musiki hocalarından kabul edilen bu tekkenin zâkirbaşısı Şeyh Cemâl Efendi'yle aynı mekânda olması en büyük nasibidir. Bununla birlikte sonraki yıllarda iaşesini temine vesile olacak lâ-dinî musiki formundaki birçok eseri de vaktin musikişinasları Selânikli Ahmed Bey ve Udî Abdi Bey'den meşk etmiştir.

Her noktası adeta bir nakış gibi işlenmiş maddi ve manevi tezyinata sahip Osmanlı tasavvuf kültüründe zâkirbaşılık müessesesi son derece hususi bir öneme sahiptir. Öyle ki İstanbul geleneğinde birçok tekkede şeyh efendiden sonra rütbe olarak en kıdemlilerden biri olarak kabul gören zâkirbaşı, tekke meydanındaki usûl ve adabı koruma hususunda görevli en önemli "teknik" kişidir. Çocukluğundan beri İstanbul tasavvuf kültürünün içinde olan Sebilci Hüseyin Efendi'nin de gençlik yıllarından itibaren dergâhların seddine kadar resmî olarak zâkirbaşılık icrâ-yı faaliyetinde bulunduğunu bilmekteyiz. Başta Kasımpaşa Aynî Ali Baba Tekkesi olmak üzere İstanbul'un çeşitli kıyâmî ve devrânî dergâhlarında zâkirbaşılık faaliyetinde bulunmuş olan Sebilci'nin, tekkelerin faaliyetlerini adeta bir meslek gibi görerek icra ettiğini biliyoruz. Kısacası 1927 yılına kadar İstanbul'un bu dönemdeki tekke ve zaviyelerinin neredeyse tamamında Sebilci'nin zâkirlik icrasından bahsetmek

mümkündür. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasından sonra ise Sebilci'nin bu husustaki yaşamı sūfî anlayışla yaşayan birçok insan gibi büyük bir inkitâya uğramıştır. Meydanların açık olmadığı bu dönemde Sebilci de tekkeler faal olmadığından birçok insan gibi kabuğuna çekilmek zorunda kalmıştır. Kişisel teşebbüslerle icra edilmeye çalışılmış bazı saklı zikrullahlara katılmış olduğunu bildiğimiz Sebilci'nin bu aşk meydanlarında zâkirlik yaptığını biliyoruz. Daha önceki döneme göre çok daha gizli ve saklı yapılan bu meclislere “fahır” zâkirlik hizmetinde bulunmuş olan Sebilci'nin, bu cemiyetlerde geleneği devam ettirmek için yoğun çaba sarf ettiğini bu meydanlara yetişmiş kişiler bizlere nakletmektedir.

Sebilci'nin gençlik ve orta yaş döneminde gerçekleştirdiği bu zâkirlik vazifesi hususunda söylenebilecek pek çok önemli şey mevcut. Lakin kendisine yetişmiş kişilerin naklettiğine göre bu husustaki en büyük mahareti kıyâmî ve devrânî tekkelerde ayağa kalkmadan evvel yapılan perde kaldırma tevhîdi idaresindeki eşsiz tavrıdır. İstanbul tekkelerine mahsus bu tavır bilindiği üzere segâh perdesiyle bir miktar kelime-i tevhîd okunduktan sonra bir tiz perdeye geçilmek suretiyle bu perde tekrar segâh kabul edilerek tevhîde devam edilmesiyle icra edilir. Bu zikrullah formu hem bedii hem de manevi olarak son derece zengin bir içeriğe sahiptir. Bu esnada perdeleri kaldırma yani aynı makamı bir üst perdeye transpoze etme vazifesi bir zâkir tarafından okunan nutk-ı şerîf ile gerçekleştirildiğinden zâkirin bu icradaki sorumluluğu son derece yüksektir. Bu perdelerin tizleşmesi ile devam eden icra daha sonra tersi istikamette geriye doğru tekrar indirilerek, yani pestleştirilerek, kendi tabiri ile zikrullah demlendirilir. Tecrübe ve kabiliyet isteyen bu icra yöntemini son yüzyılda “en iyi” gerçekleştirenlerden biri olarak Hüseyin Sebilci gösterilmektedir. Günümüze ulaşmış kayıtlarından da anlaşılacağı üzere perde musikisi konusunda üstün bir yeteneğe

sahip olan Sebilci bu icraları, eşsiz tavrıyla birleştirerek çok yüksek bir bedii seviyede okumuştur. Günümüze ulaşmış birkaç perde tevhîdi esnasında okuduğu perde kaldırma kasidelerinde görülüyor ki “meydan tozu yutmuş” Zâkir Sebilci Hüseyin, kendinden emin revnaklı tavır ve icralarıyla dervişlerin aşklarına şevk katmıştır. Ayrıca birçok icrasında gördüğümüz gibi zâkirbaşılık vazifesinde de Sebilci'nin, okuduğu güftelerin günün anlam ve önemine uygun olmasına her zâkir gibi dikkat etmiştir. Bu konuda çok hassas olduğunu yine kendisine yetişmiş kişilerden nakil ile bilmekteyiz.

“Sebilci” tavrının, zamanın musiki üstâdlarınca olmazsa olmaz bir özelliğini yakın çevresindeki kişilerden öğrenmekteyiz. Bu hususiyet, icracıların eser okurken yüzlerinin değişmemesi gerektiği kuralıdır. Bu kurala göre hâfız yahut zâkir efendi, okurken kesinlikle mimik yapmamalı ve hatta başını bile kaldırıp indirmemelidir. Dönemin önemli isimlerinin, talebelerini bu alışkanlıktan uzak tutmak için icra temrinlerini aynaya bakarak yapmalarını tavsiye ettiklerini biliyoruz. Sebilci'nin de hem tekke zâkirliliği esnasında hem de camilerdeki kürsü icralarında buna özellikle dikkat ettiği kendisine yetişmiş musiki üstâdları tarafından özellikle zikredilmektedir. Yaşlılık yılları haricinde kendisine has “konuşur gibi, kelimelerin net olarak nağmelerle birleştiği” tavrını, icrası esnasında adeta sohbet havasında bir yüz ifadesi ile gerçekleştirdiği nakledilmektedir.

Sebilci'nin zâkirbaşılığı hususunda zikredilmesi gereken önemli bir bilgi de meydandaki esnâ-yı zikirde seçtiği bir güfteyle irticâlen okuduğu besteleridir. Öyle ki daha evvel kimsenin duymadığı ve görmediği, bir anda günün anlam ve önemine binâen seçtiği bir güfteyi o anda ritme uygun olarak bestelediğine kendisine yetişen kişiler defalarca şahit olmuştur. Dolayısıyla bugün Sebilci bestesi olarak notaya alınmış pek

çok ilahinin aslında meydanda bir anda zuhûr ettiğini söylemek gerekir. Fakat zâkirbaşılığınan dolayı meydanda icab ettiğinden mütevellit okuduğu bu besteler bulunmakla birlikte, yaşının gerektirdiği edebden olsa gerek bu eserleri bir forma bağlama ihtiyacını hiç istemediğini anlıyoruz. Zira Sebilci'nin bu yıllarda kimseye, bu benim eserim, diye bir ilahisini yahut şuğlünü geçtiği görülmemiştir. Çok sonraki yıllarda bazı talebelerine zihninde formlaşmış birkaç ilahisini meşk etmesi müstesna, Sebilci'nin zâkirbaşılığınadaki irticâli bestelerinin neredeyse tamamı bir zuhûratla vücuda geldiğinden, hem keskin bir form ifade etmez hem de bunu bir başka kişiye hemen meşk etmediği için iddia niteliği taşımaz.

Tüm bu teknik detayların ziyadesinde Sebilci Hüseyin Efendi'nin zâkirbaşılığı hususunda söylenmesi gereken en nitelikli vasfı bu konudaki tesirâtıdır. Bilinir ki meydan kültüründe bazı zâkirlerin hem zâhiren hem de kuvve-i kudsiyye ile dervişler üzerindeki tesirleri diğer zâkirlerden çok daha fevkalâdedir. İşte Sebilci de bu vasma sahip ender kişilerden biridir. Esnâ-yı zikirde sıra Sebilci'ye geldiğinde meydandaki havanın değiştiği, dervişlerin cûş u hurûşa geldiği hem bu meydana erişmiş kişilerce nakledilmekte hem de günümüze ulaşmış kayıtlarda bizâtihî görülmektedir.

TEKKELERİN KAPATILMASINDAN SONRA SEBİLCİ’NİN YAŞAMI

30 Kasım 1925 tarihinde kabul edilen ve 13 Aralık 1925 tarihinde Resmî Gazete’de ilan olunarak yürürlüğe giren *Tekayâ, Zevayâ ve Türbelerin Seddine Dair Kanun* ile Türkiye’de tüm tasavvufi faaliyetlere devlet idaresiyle yasak getirilmişti. O günlerdeki siyasi otoritenin dünya görüşüne göre şekillenmiş olan bu kararın, siyasal boyutları olmakla birlikte oluşturduğu sosyal travmalar bugün hâlâ etkisini hissettirmektedir. Öyle ki insanların vakitlerini değerlendirdikleri ve irfânî bir gelenekten beslendikleri bu mekânlar kapatılınca, oluşan sosyal boşluk günümüzde bile hissedilmektedir. Konumuz olan salt musiki fâsılası için bile bu inkitânın sonuçları çok ağır olmuştur. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasından sonra Türk musikisinin yasaklanması da gündeme gelince, oluşan kültürel boşluğun çapı ve tahribatı tahmin edilenin çok üzerinde kendisini göstermiştir. Ruhunu beslemek isteyen pek çok musikisever, bu cemiyetlerden mahrum kalmış olmakla birlikte, geleneksel tekke musikisi ve klasik musiki ile uğraşmış pek çok sanatçı da adeta işsiz kalmıştır.

Hayatının cumhuriyet sonrası döneminde icra ettiği tekke zâkirbaşılığı “yasaklı işler” arasında olduğu için musikideki alanını değiştirmek zorunda kalan birçok kişi gibi fasıllara katılmak suretiyle ekmek kazanmaya çalışan Hüseyin Sebilci, Osmanlı’dan Cumhuriyet’e geçiş döneminin önemli bir numunesidir. Bu geçiş döneminin insanlarda neleri değiştirdiği ile ilgili önemli bilgileri, Sebilci’nin ilginç hatıralarla dolu hayatında görmek mümkündür.

Sebilci, tekkelerin kapatılmasından sonra hayatını idâme ettirebilmek için sahnelere ve dış dünyanın kabul ettiği mecralarda musiki icra etmeye yönelmek durumunda kalmıştır. Bu duruma “kalmıştır” ifadesini

Karagömrük Cerrâhî Âsitânesi

kendisinden nakil ile belirtiyoruz çünkü Sebilci'nin bu dönemde istediği şey dinî musiki icra etmek iken istibdadın getirdiği yasaklar neticesinde ailesinin iaşesinin temin için bu yola girmesi kaçınılmazdı. Bu durumu bizzat kendisi talebelerine ifade etmiştir.

Bu dönemde daha evvel zikrettiğimiz gazelhânlık, hânendelik gibi musikiye dair işleri yapmak durumunda kalmış bulunan Sebilci'nin kendisini hiçbir zaman alıştıramadığı “modern” dünyaya tahammülü ancak 50'li yaşlara kadar olabilmıştır.

1950'li yılların sonrasında bu hayata daha fazla tahammül edemeyen Sebilci, icralarını yer altından devam ettirmeye çalışan İstanbul tekkelerinin birçoğunda, meydanın usûlüne uygun olarak devam etmesi umudu ile fahrî zâkirbaşılık yapmaktaydı. Bunlardan en önemlileri Muhiddîn Ensârî hazretlerinin postnişinlik yaptığı Kasımpaşa'daki Aynî Ali Baba Dergâhı ve İbrahim Fahreddîn Şevkî Erenden hazretlerinin ayakta tutmaya çalıştığı Karagümrük Cerrâhî Âsitânesi'dir.

Sahnelerden tekrar kabuğuna çekilip yaşı itibarıyla da kemâle erişmiş olan Sebilci'nin bu dönemdeki maddi iaşesi, başladığı mevlidhânlık mesleği başta olmak üzere sosyal cemiyet içerisindeki hayırseverlerin katkısı ile olmuştur. Hatıralarında nakledildiğine göre bu konuda zaman zaman istismara da uğramış olan Sebilci'nin fısebilillah, yani Allah rızası için çağırıldığı mevlidlere şöyle cevap verdiği talebelerinin sıkça şahit olduğu vukûattandır:

“Allah râzı da fırıncı ekmek için 30 kuruşu istiyor beyim.”

GAZİNODA GAZELHÂNLIKTAN FİLM MÜZİKLERİNE

Cumhuriyet dönemine geçiş esnasında yaşanan kültürel inkılâp halkın adaptasyonu açısından zor ve meşakkatli bir süreç olmakla birlikte, bu gayritabii değişimden en çok zarar görenler şüphesiz kültürün imalatçıları olarak nitelendirilebilecek sanat camiasıdır. İşte Sebilci de Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişle birlikte zorlu bir dönemin içerisine düşmüş insanlardan biridir. Tekkelerin kapatılmasından sonra icrâ-yı musikide bulunacağı bir mekân kalmamış olan Sebilci'nin musikiye dair faaliyetleri kişisel gayretlerle oluşturulan gönül meclislerinden öteye gidememekteydi. İstanbul'daki birçok tekke zâkirbaşısı gibi Sebilci'nin de rızkını gençlik yıllarında yaptığı sebilcilik mesleği ve zâkirbaşılıktan temin ettiğini biliyoruz. Bu sebeple tekke ve zaviyelerin kapatılmasından sonra Sebilci'nin maişet sıkıntısı da hayatında belirgin olarak görünür. Birçok tekke mensubu musikişinas gibi o da maişet için dönemin yeni modern musiki icralarının tek adresi olan gazinolarda gazelhânlık yapmak zorunda kalmıştır. Sebilci gibi pek çok icracılık harikası Türk musikisi bendesi sanatçının bu dönemde gazino köşelerinde içki mezesi hâline dönüştürüldüğünü görmek, musiki zevkinin o dönemde nelere alet edildiğini ifade etmek adına önemli bir tablodur.

Sebilci Hüseyin Efendi işsiz kalmış pek çok icracı gibi başta İstanbul olmak üzere İzmir ve Ankara gazinolarında 25 sene hânendelik yaparak geçimini sağlamaya çalışmıştır. Özellikle İstanbul Beyoğlu'ndaki Saz'da uzun süre gazelhânlık vazifesinde bulunmuş, bununla birlikte İzmir ve Ankara'ya da zaman zaman hânendelik yapmak için gitmiştir. Bu dönemde Sebilci'nin, kabiliyeti dolayısıyla musiki camiasında da şöhret kazandığını söylemek gerekir. Zira yetiştiği dönemde musikiye dair ilişki içerisinde olduğu toplum tümüyle tekke camiası içerisindeydi. Hâl böyle olduğundan bu dönemde Sebilci'nin yeni musiki çevreleriyle tanışması da mümkün olmuştur.

Sebilci'nin, hayatının bu evresi birçok yeni arkadaşlığın da doğmasına vesile olmuş, hatta kurduğu bazı sıkı dostluklar ilelebed devam etmiştir. Bunlardan birinin Figânî Burhan isminde bir saz üstadı olduğunu bilmekteyiz. Talebesi Celâl Hoca'dan nakledildiği üzere hânenellik macerasından sonra da irtibatı hiç kesmemiş olan Figânî Burhan ve Sebilci Hüseyin, yaşlılık evrelerinde birbirlerine karşı olan çekilmez tavırlarıyla uzun süreli küskünlükler yaşasa da özellikle fırsat buldukça bir araya gelmeye özen göstermişlerdir. Hem küslük hem de bir araya gelme nasıl oluyor, Celâl Yılmaz Hoca'nın ağzından nakledeyim:

“Sebilci merhum Kuzguncuk'ta oturduğu yıllarda kadim dostu olan Figânî Burhan'la irtibatını hiç koparmamıştı. Hatta öyle ki arada birbirlerine dargınlıkları ve küslükleri olmasına rağmen gidiş gelişten ve musiki icra etmekten vazgeçmezlermiş. Sebilci'yi tanıdığım dönemde de böyle orijinal bir hatırasına bizzat şahit oldum. Figânî Burhan, Sebilci'nin Kuzguncuk'ta oturduğu yıllarda araları açık olmasına rağmen sazını alıp Hoca'nın evine gelirdi. Birbirleriyle hiç konuşmayan bu iki kişi, selamsız sabahsız oturarak birbirlerine sırtlarını dönerlerdi. Burhan Efendi sazını çıkartıp taksime başladığında Sebilci de ona eşlik ederek kâh bir eser okur kâh bir gazel atardı. Birbirleriyle musiki icra etmeye bu kadar düşkün olan bu iki insan çalar, söyler fakat konuşmadan sırtı dönük vaziyette bir odada oturur, daha sonra misafir olan kalkıp giderdi. Ben buna defalarca şahit oldum.”

Sebilci'nin hayatının bu dönemi için kayıt altına alınması gereken önemli bir bilgi de plaklara okuduğu gazellerdir. Pek çok gazelhân gibi Sebilci için o dönemin imkânsızlıkları arasında bir maişet kapısı olmuş olan bu plak doldurmalar, bu tavrın günümüze intikâl edebilmesine vesile olmuş en büyük hazinelerdendir. Bu kayıtların en meşhuru daha evvel ayrı bir fâsıla olarak sizlere naklettiğimiz Yüzbaşı Fethi ve Sadık Beyler

için doldurulan mersiye plağıdır. Bunun haricinde Sebilci'nin günümüze intikâl etmiş 6 adet plak kaydının olduğunu görmekteyiz.

Sebilci'nin bu plakları arasında zikredilmesi gereken en önemli kayıt, UNESCO tarafından gerçekleştirilen "A Musical Anthology of the Orient" projesi kapsamında, Türkiye ayağında doldurulmuş plaklara okuduğu eserdir. Dünyanın yok olmaya yüz tutmuş Doğu müzikleri hakkında bir antoloji oluşturma niyetiyle başlatılmış olan bu projenin başına genel direktör olarak Alain Danielou getirilmiştir. Birçok Doğu ülkesinde doldurulmuş plaklar yanında Türkiye'de de yönetmenliğini Bernard Mauguin'in yaptığı iki plaklık bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Projenin ana amacı kaybolmaya yüz tutmuş Doğu müziği form ve tavırlarını antolojik bir kayıta birleştirmek olduğundan,

sahada araştırma yapan bu kişiler mersiye türünün de bu tehlikeyle karşı karşıya olduğunu görerek Hüseyin Sebilci'den bu konuda bir icra gerçekleştirmesini talep etmişlerdir. Kendisine getirilen bu teklifi kabul eden Hüseyin Sebilci, 1954 yılında iki plak olarak hazırlanan bu çalışmaya bir mersiye icrası gerçekleştirmiştir. İkinci plağın A yüzünde dönemin teknolojisiyle mono bir kayıt olarak literatüre kazandırılmış bu mersiye

yanında plaklar içerisinde vaktin önemli saz üstâdlarının gerçekleştirdiği taksim icraları ile Türk musikisinin çeşitli formlarındaki eserler de kayıt altına alınmıştır. Sebilci'nin burada okuduğu mersiye zaman zaman şahsi meclislerde de okuduğunu bildiğimiz "dönmezem" redifli mersiyedir. Bugün dünyanın pek çok önemli müzik kütüphanesinde "UNESCO

UNESCO Oryantal Müzik Antolojisi Projesi kapsamında yayınlanmış "Türkiye II" albümü

Collection” etiketiyle yer alan ve Doğu müziğinin neredeyse tüm külliyyatını kapsayan bu antoloji çalışması içerisinde Sebilci’nin yer alması, mersiye formunun uluslararası literatüre girmesini sağlamış ve Sebilci gibi bir gelenek temsilcisini de uluslararası platforma kazandırmıştır.

Sebilci’nin beynelmilel olmuş bu proje kapsamında okuduğu mersiye ne yazık ki Türkiye’de yeterince karşılığını bulamamıştır. Zira ulusal bazda gerçekleştirilen çeşitli plak prodüksiyonlarında Sebilci’ye nedense bu hususiyetinden ziyade gazel okutturulmuş ve yazıktır ki mersiyehânlık vasfı daha fazla kayıt altına alınmamıştır.

Ulusal bazda gerçekleştirdiği plak prodüksiyonlarında Sebilci’nin beş adet kaydının olduğunu tespit edebildik. Herhangi bir kronolojik sıralama gerçekleştirememekle birlikte, ses tavrından tahmin edebildiğimiz kadarıyla Sebilci’nin plaklara okuduğu gazeller şu şekildedir:

Uşşâk makamında okunmuş ilk gazel “*Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber*” sözleriyle başlamaktadır. Bu gazele bir sînekeman cevap taksimleri yapmakta, bir ud ise ritim ile dem tutmaktadır.

Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber

Cânlar yakıcı âteş-i sûzândır o dilber

Bilsen ne yaman câzibeli gözleri var

Âşûb-i cihân âfet-i devrândır o dilber

Sebilci’nin okuduğu bir diğer gazel hüseyinî makamındadır. “*Ağladım ümitlerim ağyâre kurbân oldu hep*” sözleriyle başlayan bu gazele bir kanun ile ud dem olarak eşlik etmekte, bir klarnet de gazel arasında cevap taksimleri yapmaktadır. Kayıt kalitesi açısından bazı kelimeler anlaşılmasa da, eserin güftesi Sinan Ozan’a aittir.

*Ağladım ümitlerim ağyâre kurbân oldu hep
Gönlümün sevdâları rûhumda hicrân oldu hep
Bahtı yokmuş sevgimin encâmı hüsrân oldu hep
Çiğneyip yıpranmadan kalbim perişân oldu hep*

Sebilci'nin kayıt altına alınmış bir diğer gazeli uşşâk makamındadır. Genel teâmülün aksine bir kaba zurna tarafından cevap taksimleri gerçekleştirilmiş bu kayıttta bir kanun ve ud dem ritmi tutmaktadır.

*Bir zaman pâyinde uşşâkın idim
Kadr ü kıymet bilmedin ben sana yalvardıkça zâlim
Kalb-i vîrânı tahkîr eyledin
İhsânına mânî mi var yoksa seyre sebep nedir
Ben mi icâd eyledim sevmek sevilme âdetindir*

Sebilci'nin plağa okuduğu bir diğer gazel "Gülsen o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır" sözleriyle başlayan yine uşşâk makamındaki bir icradır. Pek lezzetli bir sînekemanın kendisine eşlik ettiği bu kayıttta ritim tutan sazlar yine bir kanun ile uddur. Kaydın sonunda zaman doldurmak için ekseriyetle yapılan taksimi burada sînekeman gerçekleştirmiş, pek lezzetli bir tavır olan ritimli bir taksim ile icra sona erdirilmiştir.

*Gülsen o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır
Ağlarsan eğer gözyaşı düşmez yere inci saçılır
Etsem neye teşbih yine bir başka güzel sevgilisin
Sevda seni görmezse solar hüsnüne hülya bayılır*

Sebilci'nin plak kayıtlarında okuduğu bir diğer gazel de diğer icralarına göre daha tematik bir hususa sahiptir. Zira bir damadın yeni evlendiği

bir kadına ettiği niyazını resmeden bu gazel, Sebilci tarafından hüzzâm makamında icra edilmiştir. Altında herhangi bir sazın ritim olarak bulunmadığı bu icrada Sebilci'ye bir klarnet eşlik etmektedir. Klarnetin de pes sesleri kullanarak gerçekleştirdiği cevap taksimlerinden ve Sebilci'nin okuyuş usûlündeki lirik duruştan tahmin ediyoruz ki bu kayıt yine bir film sahnesi için okunmuş olabilir.

*O güzel gözlerinin rûhunu içtim bu gece
Kalbime eş olarak ben seni seçtim bu gece
Düştü hicrân gibi kalbime bin türlü emel
Benliğimden çıkarak aşkına yandım bu gece*

Kayıtlardan da anlaşıldığı gibi mersiyehânlığından çok Gazelhân Sebilci diye şöhret bulmuş Hüseyin Efendi'nin bir film için okuduğu gazelle Türkiye'de ilk defa ulusal seviyede tanındığını söylemek mümkündür. “İki boş beşik” isimli bu film içerisinde Sebilci “Ey benim ciğerpâre yavrumu alan” sözleriyle başlayan bir yanık gazel okumuştur. O dönemdeki literatüre “gazel” olarak geçmiş bu eser aslında bir annenin evladına yaktığı acıklı bir mersiye dir.

Elimizdeki kronolojik bilgiler ışığında Sebilci'nin gerçekleştirdiği son kaydın yine bir film müziği içinde yayınlanmak üzere okuduğu, “O güzel gözlerinin cazibesi beni billâh yakıyor” sözleri ile başlayan hüseyinî makamında icra edilmiş bir gazel olduğu göze çarpar. Genel teâmüllerin aksine Sebilci'ye klasik gazel icralarında neredeyse hiç görülmeyen enstrümanlarla bir nakkâre ile bir zurna eşlik etmiştir. Bu eşlik sazlarının bir kasıt ile seçildiği âşikârdır. Zira bu filmde anlatılmak istenen konu da dikkatli olarak incelendiğinde verilmek istenen mesajın, bir gazel icrasından ziyade, icrayı kötölemek olduğu anlaşılıyor. Yakın kültürel tarihimiz için önemli bir örnek teşkil eden bu vakiayı, Sebilci gibi önemli bir kültür adamının bu işe

*“Çalsın Sazlar
Oynasın Kızlar” film
jeneriğinde Sebilci*

alet edilerek projede kullanılmasından dolayı sizlerle paylaşmak istiyoruz. 1954 yılında gösterime girmiş bu siyah-beyaz filmin adı *Çalsın Sazlar Oynasın Kızlar*, yönetmeni ise Ömer Lütfi Akad’dır. Filmde Sebilci’nin ismini, başta gösterilen film jeneriğinin içinde, Kadri Şençalar’ın orkestra şefliğini yaptığı 40 kişilik saz heyetinin alt satırında okuyacağı gazel vesilesi ile görmekteyiz. Karşıdan bakıldığında o dönemdeki sinemanın günümüz televizyon kültürünü doldurmasından mütevellit son derece şöhretli bir icra gibi gözükken jenerikteki bu durum, filmin senaryosunu temâşâ ettiğinizde tam tersi istikamete sevk etmektedir. Tabii olarak Sebilci ve filmde yer alan pek çok müzik adamı popüler camiada film vesilesi ile dikkatle takip edilmişlerdir. Lakin geleneksel fikriyâtın bekçileri olan kültürel seviyesi yüksek cemiyetin bu filme çok iyi bir nazarla bakmadığını hem kendi dönemindeki yorumlardan görebiliyoruz hem de filmi izlediğimizde hissedebiliyoruz.

Bahsi geçen film, sinema tarihimizde Türk filminin ilk tematik denemelerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Filmin, başlangıcında akan jenerikte de yazdığı üzere, açıkçası pek nitelikli bir senaryosu bulunmamaktadır. Birbirinden kopuk konu ve sahnelerin yer aldığı kurgu genel olarak bir hikâyeye havasını izleyiciye aksettirmemektedir. Pek çok önemli ismin böyle bir filmde rol aldığını görmek ise dönemin sinemacılık cemiyetinde projenin dikkat çektiğini göstermektedir. Zira Neriman Köksal, Gazanfer Özcan, Ayhan Işık, Bülent Oran, İnci Birol gibi pek çok önemli Yeşilçam oyuncusu filmde rol almıştır. Batılılaşma hevesiyle yaşadığımız kültür tecavüzünün damarlarımıza ilk olarak zerk edildiği bu dönemde, kültür tarihimizin belki de ibretlik olacak bir ilki de yine bu filmde yaşanmıştır. Bu film vesilesiyle senaryo gereğince bir revü grubu oluşturulmuş ve bu grup “İlk Türk Harikalar Revüsü” olarak tarihin görmek istemediğimiz köşelerinde yerini almıştır.

Bütün bu anekdotların ötesinde filmin bizi ilgilendiren hususu kopuk senaryo ve bol temâşâ arasında bize vermek istediği mesajdır. 1930’lu yıllardan sonra başlayan Türk müziği düşmanlığının o dönemdeki zihinsel izlerinin mücessem bir örneği olarak gösterilebilecek bu film senaryosunda, alafranga müziğin Türk müziğinden daha medeni ve zevkli olduğu iddiası izleyiciye servis edilmiştir. Kopuk senaryo kareleri arasında bir yarışma hikâyesi işlenmiş ve bu yarışmada klasik Türk müziği, alafranga müzikle mücadele ettirilmiştir. Bu mücadelede hikâyenin önemli isimleri Türk müziğini köhneleşmiş bir müzik olarak görmekte ve gerçekleştirilen müsabakada alafranga müziğin kazanması için büyük mücadeleler vermektedirler. Türk kültürünün dejenerasyon kronolojisi içerisinde önemli bir köşe taşı olarak gönüllerimizi burkan bu filmde Sebilci Hüseyin Efendi’nin de bir gazeli bulunmaktadır. Kadri Şençalar’ın yoğun isteği üzerine Sebilci tarafından okunmuş bu gazel, bir stüdyoda konudan bağımsız olarak filmin müzik icralarının kaydı

esnasında gerçekleştirildiğinden ve senaryonun konseptiyle alakalı olmadığından filmin içeriği hakkında Sebilci'nin en ufak bir bilgilendirmeye tâbî tutulmadığını özellikle söylemeliyiz. Çünkü filmin çekim aşamasında konuya vâkîf olan Sebilci düşürüldüğü bu durumdan son derece mahzun olmuştur. Yakınlarından öğrendiğimiz bu bilgi yanında diğer bir husus da Sebilci'nin filmde herhangi bir karede görülmemesidir. Kendisine böyle bir teklif götürüldü mü, bunu bilmiyoruz. Fakat gazeli icra ettiği esnasında görüntüde eskilerin batakhane olarak tabir ettiği bir eğlence-kahve mekânından kareler akmakta ve sahnede sazlar gazelhâna sanki çalıyormuş gibi eşlik etmektedirler. Bu esnada Sebilci gazeli icra etmekte fakat herhangi bir karede ne kendisi ne de kendisini taklit eden herhangi bir oyuncu görülmektedir. Sadece gazelin sonuna doğru bir masada oturan Sebilci'nin arkadan görüntüsü gözükmemekte fakat hiçbir şekilde yüzü izleyiciyle buluşmamaktadır. Tüm bu kötü hikâyeye rağmen Sebilci'nin hüseyinî makamında okuduğu gazel, güftesinde de geçtiği üzere gönülleri yakmaktadır. Sebilci'nin okuduğu, şairini bilmediğimiz bu kıtayı da sizlerle paylaşalım:

*O güzel gözlerinin cazibesi beni billâh yakıyor
O leziz şehâb ile bir kevsere meyyâl akıyor
Böyle terâvette müdâm olduk gördükte seni
Sümme hâşâ budur Allâh diye insan tapıyor*

Sebilci'nin günümüze intikal etmiş hatıralarından birisi de bir istanbul belgesinin içine gizlenmiştir. BBC kanalının 1961 yılında İstanbul'un sosyal hayatıyla ilgili hazırladığı birkaç bölümlük belgeselin birinci bölümünde kahve kültüründen karelerin aktarıldığı sırada Sebilci karşımıza çıkar. Kendisine özel bilinçli bir prodüksiyon olup olmadığı bilinmemekle birlikte ilk izlenimdeki kanaat görüntülerin kurgu olmadığı ve Sebilci'nin o an orda rastlantısal şekilde bulunduğudır. İstanbul kültürünü bir taşra ve şarkiyat gözlüğüyle tanıtan bu belgeselin metninde gerçekler biraz çarpıtılmış olsa da bu dönemin kültürüne dair görüntüler yüksek bir arşiv niteliği taşır. Sebilci, yaklaşık 67 yaşındayken yanında iki yetişkin ve iki çocukla birlikte kahvenin önünde keyifle nargilesini içerken anlatıcı bu keyfi *“Nargile mi ihtiyarı içiyor yoksa ihtiyar mı nargileyi?”* diye tarif eder.

BBC'nin İstanbul belgeselinden Sebilci Hüseyin

BESTEKÂRLIĞI

Türk tekke musikisinin son dönem isimleri arasına adını altın harflerle yazdırmış Hüseyin Sebilci Efendi'nin bestekârlık yönü, en az icracılığı kadar önemlidir. Günümüze sadece dinî musiki formunda eserleri ulaşabilmiş olan Sebilci'nin şarkı yahut büyük formlara dair denemeleri var mıydı, bunu bilmiyoruz. Fakat kendisi ile hasbihâl etmiş kişilerden bu formlarda hiçbir eserin Sebilci'den zuhûr etmediğini nakledebiliriz. Uzun yıllar tekke zâkirbaşılığı yapmış, sonrasında cumhuriyet döneminde fasıl musikisinden iâşe temin etmiş Sebilci'nin, gazinolardan yorulup kabuğuna çekildiği döneme kadar herhangi bir bestesinin kaydına rastlanmamaktadır.

Yakın dostlarının da naklettiği üzere bestekârlığa 1950 yılından sonra başlamış olan Sebilci, hayatının her safhasında olduğu gibi bu konuda da kendini büyük bir tevazu ile gizlemiş ve sağlığında eserlerinin kayıt altına alınması için en ufak bir çaba göstermemiştir. Eserlerini, yalnızca kendi talebelerine okuyarak meşk etmiş olan Hüseyin Sebilci, bu eserlerin büyük bir kısmını bizlere de bu yolla bırakabilmiştir. Bunun yanında o dönemdeki teknolojinin el verdiği ölçüde, bulunduğu meclislerde alınan bant kayıtlarında da kendi bestelerini görebilmekteyiz. Bu bant kayıtları büyük ölçüde merhum Safer (Dal) Efendi hazretleri tarafından gerçekleştirilmiştir. O dönemdeki kayıt aletleri kilolarca ağırlıktaki bant makineleriydi. Safer (Dal) Efendi gibi Sebilci'ye meftun bu insanlar, bant makinelerini koltuklarının altına alarak nerede bir cemiyet varsa oraya götürmüşlerdir. İyi ki götürmüşler, diyoruz çünkü bugün elimizde olan birçok ilahinin notaya alınış hikâyesi bu bant kayıtlarından başlamıştır. Sebilci'nin bizim elimize gelen bestelerinin ikinci önemli vasıtası da bu kayıtlarda bulunan kendi okuduğu beste icralardır.

Kayıtların gerçekleştirildiği tarihten yıllar sonra bugün baktığımızda görüyoruz ki bahsi geçen bu nevi kayıtlarda Sebilci'nin özellikle "kendisine ait besteleri" okuması için yoğun bir teşvik sağlanmıştır. Bu kıymetli kayıtların kendisi ile birlikte kaybolma tehlikesini gören feraset sahibi bu insanlar, Sebilci'den kendi bestelerini okuması için yoğun isteklerde bulunmuşlar. İyi ki bulunmuşlar... Sebilci'nin heyecanını korumasına vesile olan bu teşvik, bestelerinin neredeyse tamamını bahsi geçen kayıtlarda hıfz etmiştir. Kayıtlar hakkında bu tespiti yapmamızın en önemli sebebi gerçekten Sebilci'nin diğer insanlar tarafından alınmış çeşitli kayıtlarında bu hususa daha az rastlanmasıdır. Günümüze son derece farklı kişilerden nakil olabilmış Sebilci'ye dair hususi kayıtlar bulunmakla birlikte, Sebilci bestelerinin bize ulaşmasına vesile olan bu özellikteki kayıtlar, mezkûr kişilerin meclislerinde yapılan kayıtlarda çok daha belirgin bir biçimde görülmektedir.

Daha sonraki dönemlerde tekke musikisinin nota arşivimize kazandırılması adına yapılmış faaliyetlerde Sebilci'nin eserleri de kayıt altına alınmış ve önemli bir hazine kısmen yok olmaktan kurtulmuştur. Bu notaya alma faaliyetlerinde kıymetli büyüğümüz Kanûnî Cüneyt Kosal'ın büyük katkılarının bulunduğunu zikretmek gerekir. Sebilci gibi pek çok bestekârımızın bir hazine olarak ifade edilebilecek, özellikle dinî musiki formundaki eserlerini binlerce kayıt dinleyerek titizlikle diğer nesillere aktarma konusunda insan takatinin fevkinde bir çaba gösteren Cüneyt Kosal'ın bu hizmeti olmasaydı gerçekten dinî musikimizin yüzde kaçını yok olurdu merak konusu. Kaybolmak üzere olan bir kültürün devam etmesine vesile olan üç sacayaktan birisi olarak gösterilen Cüneyt Kosal'ın, bu büyük arşivini yakın zamanda İSAM Kütüphanesi'ne bağışlayarak musiki meraklılarının hizmetine sunması da gerçekten son yüzyıldaki Türk dinî musikisi için en önemli kilometre taşlarından biridir. Sebilci'nin eserlerinin neredeyse tamamını ihtiva eden bu hazineyi hem günümüze "naklettiği"

hem de sonrasında hiçbir dünyevi beklentisi olmadan musikimize “vakfettiği” için velînîmetimiz Sayın Cüneyt Kosal’a bu satırlar arasından şükranlarımızı arz etmek büyük bir borcun ancak bir cüzünün ifâsına kifayet edebilir.

Nota portesi konusunda en ufak bir bilgisi olmayan Sebilci’nin sahip olduğu kulaktan gelme musiki kabiliyeti, onda eşi benzeri bulunmayan eserlerin vücuda gelmesine vesile olmuştur. “Perde musikisi” olarak nitelendirilen kulaktan gelme Türk müziğinin geleneksel hâli ile eğitilmiş olan Sebilci Hüseyin Efendi, besteleri konusunda eşine rastlanamayan bir üsluba sahiptir. Bant kayıtlarında bestelerini neredeyse “irticâlen” diyebileceğimiz bir vaziyette rahat tavrıyla okuyan bu gazelhânın, eserlerini gerçekten rahat bir beste anlayışı ile yaptığı muhakkaktır. Çünkü kayıt altına çeşitli zamanlarda alınmış aynı bestesinin iki örneği arasında ciddi farklılıklar görülmektedir. Bu özelliği, bestekârlığını irticâlen okuduğu kendine has nağmelerden vücuda getirdiğini gösteren bir delildir. Fakat Sebilci bestelerinde ibnü’l-vakt misali adeta yaramaz bir çocuk gibi gezinen bu tavır, kayıt altına alınmış farklı icraları bir forma oturtma konusunda görev sahibi olan kişi için, işin içinden çıkılmaz bir husustur. Konunun başında belirttiğimiz Cüneyt Kosal’ın bu konudaki tecrübesi de Sebilci bestelerinin en büyük şanslarından biridir. Karşıdan bakıldığında negatif bir his uyandırabilecek bu “teknik karışıklık” işin ehli sayesinde bir harikaya dönüşmüştür. Cüneyt Kosal’ın elyâk notistliği sayesinde farklı icralardaki tüm bu zenginlikler formun gerektirdiği ölçüde bir araya getirilmiştir.

Bu hususa verilebilecek en mücessem örnek, Sebilci’nin farklı zaman ve mekânlarda okuduğu meşhur “*Milk-i Bekâ’dan Gelmişem...*” sözleri ile başlayan hicaz bestesindeki kayıtlar arası farklılıklardır. Eserin bir kaydındaki nağme farklılığı, başka bir kaydında diğerinde bulunmayan güfte prozodisindeki bir değişik husus yahut icradaki bir gırtlak çarpmasının

diğerinde kullanılmayıp esere daha dingin bir hâl vermesi çeşitliliklerin en bariz örnekleri olarak zikredilebilir. Görüyoruz ki tüm bu farklılıklar Üstâd Cüneyt Hoca tarafından inceden inceye analiz edilmiş. Bugün elimizdeki bu eserin notasyonunun bütün bu analizlerin sonucu olarak kayda alındığını söyleyebiliriz. Bunu tasvir etmek gerekirse Sebilci'nin her yerde başka bir hâl ile zuhûr eden besteleri Cüneyt Hoca gibi bir sahib-i ehliyyet tarafından tek bahçede toplanmıştır. Bütün bunlar ışığında Sebilci bestelerinin Cüneyt Hoca gibi birinin elinden geçmesi bizler için büyük bir şanstır. Bestekârlığı bakımından da Cüneyt Kosalsız bir Hüseyin Sebilci'nin olamayacağını söylemek abartı niteliği taşımaz.

Bu bestelerin son derece çeşitli ve zuhûrata tâbî bir melodik zenginlik yanında dinleyenlerin kulaklarında bıraktığı izler ise tam ters orantıdadır. Tarihî süreç içerisinde hiçbir bestekârın eserlerinin tamamının halk kulağında yer ettiği söylenemez. Bütün sanat eserlerinde olduğu gibi bestelerin de bazılarının ömürleri olur, bazıları sadece bestekârın kendi icrasından ibaret olarak kayıtlara geçer ve yaşayamaz. Tekke musikisi içerisinde bestekârların ilahilerinin yaşam bulmasına dair bir analitik araştırma yapılırsa, herhâlde Sebilci besteleri bu araştırmada önemli bir seviyenin üzerindeki bestekârların arasında yer alırdı. Bestelerinin neredeyse tamamı bugün günümüz dinî musiki mahfillerinde bilinmekte ve icra edilmektedir. Sebilci bestelerinin bu kadar yüksek bir yüzde ile musiki hayatında kalabilmesinin iki ana sebebi olduğunu görebiliyoruz:

Birincisi bu bestelerin form ve içerik bakımından günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yapılmış olmasıdır. Musiki ile bağlarını neredeyse çeyrek asır boyunca koparmış bulunan Türk toplumu kendi müziğine yabancı bir insan hâline dönüşmüştür. Müzikal zevkin bu seviyelere gerilemek zorunda oluşunun kültürel bir yönelmeden çok uygulanan politikaların bir sonucu olduğunu özellikle vurgulamak gerekiyor. Zira musikisini

tanımaya meraklı kimseler dahi yaşamlarının içinde temelden var olmayan bu yüksek mertebe zevk-i selîmi anlama hususunda büyük zorluklar çekmişlerdir. Bir başka yandan Türkiye topraklarında yasaklanan bu dönemdeki musiki rüzgârının radyolar aracılığı ile Mısır ve Ortadoğu'dan dinlenilmeye çalışılması, Sebilci'nin berhayât olduğu dönemin musiki anlayışını büyük ölçüde etkilediğine dair kesin bir veridir. İşte bütün bu etkileşimlerin sonucunda Sebilci sade bir musiki zevkini hem bu rüzgârdan etkilenerек oluşturmuş hem de etkilendiği şey dönemin konuya taliplerinin algılarını tam olarak doyurmuştur. Ömrünün yaklaşık 5 yılını Şam ve Doğu vilayetlerinde geçirmiş olan Sebilci'nin bestelerindeki bu hava, derinden lakin kendini fark ettiren bir anlam dünyası içinde hissedilmektedir. Bu fikrimize gösterilebilecek en müşahhas örnek Sebilci'nin kendi sesinden kayda alınmış eserlerinde kullandığı perde komalarının karakterleri ve bazı eserlerinde görülebilecek zemin-meyân ilişkisidir.

Sebilci'nin bestelerinin ayakta kalabilmesinin ikinci ana sebebi ise sahip olduğu güfte prozodisi hususiyetleridir. Bilinmektedir ki, tekke musikisinde birincil eleman güftedir. Yani, tekke icralarında tasavvuf geleneğinin büyükleri tarafından yazılmış nutk-ı şeriflerin “bir melodiye bağlanarak” icra edilmesinde öncelikli maksat bu sözlerin dinleyenlerle buluşturulmasıdır. Çünkü musikinın tezyin ettiği bu güftelerle insanlara tasavvuf fikriyatı hususunda bilgiler sunmak bir irşâd metodudur. Özellikle tekke musikisi hususunda ürünler ortaya koymuş olan Sebilci'nin bu formel yapıya yüksek seviyede dikkat ettiğini görmekteyiz. Bu musikinın öncelikli amacının tasavvuf büyüklerinin nutuklarını nakletmek olduğunu, Sebilci bestelerinde açıkça görüyoruz. İlahi bestelemenin hakikatte bir tekkede “meydan yürütmek”ten ibaret olduğunu fehmetmiş Sebilci Hüseyin zamana, mekâna ve bağlı bulunduğu geleneğin o vakitteki ihtiyacı olan mesajlarına dair beste ile güfteyi en anlaşılabilir biçimde buluşturabilmiş bir bestekârdır. Hülâsa Sebilci bestelerinin hem günün melodik ihtiyaçlarına

hem de irşâd metoduna bağlı olarak zamanın sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilmesi onları yüksek seviyede hafızalara nakşetmiştir.

Türk musikisinde nesilden nesle hem güfte yönüyle hem de beste yönüyle fem-i muhsinden naklolan geleneksel yapının özelliklerinin Sebilci’de de olduğunu söylemek gerekir. Sebilci’nin özellikle güfte seçimi konusundaki hassasiyetinin vaktin anlayışlarına göre hem anlaşılabilir hem de tansiyonu yüksek özellikler taşıdığını daha evvel söylemiştik. Kendisinin sahip olduğu irfânî seviyeyi bu nutuk seçimlerinden de bir kez daha anlayabilmekteyiz. Fakat tüm bunlar ile birlikte her sözlü aktarım tekniğinde olduğu gibi Sebilci’nin eserlerinin kayıt altına alınmadan evvel icralarında “güfte tahribatı” son derece yüksek seviyededir. Bu kanaatimizi Sebilci bestelerinin büyük bir bölümünü notaya almış Cüneyt Kosal’ın notalar üzerine aldığı notlardan edindiğimizi söylemeliyiz. Cüneyt Kosal notaya aldığı pek çok Sebilci ilahisinin altına icradaki güfte tahribatını özellikle belirtmiştir. Hatta bazı güftelerin bu tahribatlar neticesinde anlam kayması yaşamasından mütevellit, Hoca duruma müdahale etmek ihtiyacı hissetmiş ve güftenin orijinalini bulunduğu yerden inceleyerek tashih etmiştir. Sebilci bestelerinin notaya alınış sürecinden başlayarak günümüze kadar icra edilmesindeki tarihçe içerisinde de türlü anekdotlar bulunmaktadır.

Sebilci’nin bestelerinin formel yapısı ile ilgili tek tek analiz yapmak biz kültür araştırmacılarından ziyade uzman müzikologların alanına girmektedir. Bu açıdan müzikolojik sahada Sebilci bestelerinin melodik ve forma dayalı analizleri sonrasında da günümüze kadar gelmiş bu eser icralarının uğradığı değişiklikler hakkında etraflıca bir araştırma yapılması son derece elzem bir hususiyettir. Umuyoruz, birçok bestekârımızın bu kronolojik analize ihtiyacı olduğu gibi Sebilci hakkında da böyle bir araştırmayı bir gün bir müzikolog yerine getirir.

Etrafıca bir analize kalkışmamakla birlikte bu müzikolojik verilere dair yakın zamanda bir televizyon programında yaşanan ilginç bir hadiseyi bu satırlarda nakletmek gerekiyor. Zira hem Sebilci'nin tasavvuf kültürümüzdeki yeri ve önemi açısından hem de Türkiye'deki kültürel algının çeşitliliği ve seviyesine dair son derece ilginç bir muhteva içeren bu anekdotu Sebilci'nin bestekârlığına dair kaleme alınan bu satırlar arasına derc etmek elzem görünüyor.

Habertürk televizyonunda yayınlanan Murat Bardakçı ağabeyimizin hazırladığı Tarihın Arka Odası programında, kendisi arşivinde bulunan Hüseyin Sebilci kayıtlarını sık sık yayınlamaktaydı. Programın yayınlandığı bir akşam, sözleri Hazret-i Pîr Sultan Abdal'a ait *Güzel Aşık Cevrimizi Çekemezsin Demedim mi* adlı ilahinin Sebilci'ye ait olan bestesini kendi sesinden yayınlamasının ardından Murat Bardakçı'yı gülmekten perişan eden bu vakıa şöyle cereyan etmiştir: Kaydın yayınlanmasından sonra tasavvuf kültürünü çok bildiğini zanneden bazı akli evvel izleyicilerden gelen e-postalarda Sebilci'nin ilahiyi çok ağır ve yavaş okuduğu ve ilahinin aslında hızlı ve tempolu okunması gerektiği bildiriliyordu. Hatta durum Sayın Bardakçı'yı uyarmak noktasına kadar gelmişti. Bu durum aslında ahvâl-i pür-melâlimizi gözler önüne serdi, diyebiliriz. Zira Bardakçı cevaben bestenin Sebilci'ye ait olduğunu, dolayısıyla en doğru ve orijinal icranın bu olduğunu ve bu konuda nev-zuhûr icralara itibar etmemek gerektiğini belirterek meselenin aslını ortaya koydu.

Tüm bu bilinçsiz gelişmelere rağmen eksik yahut farklı hâlleriyle bile Hüseyin Sebilci'nin bestelediği notaya alınmış 45 eserin büyük bir yüzde ile hâlen musiki mahfillerinde yerini koruduğunu zikretmek gerekiyor. Sebilci'nin besteye bağladığı bu eserlerin en büyük özelliklerinden birisinin dimağlara çok kısa sürede yerleşebilir olduğunu ve bunların muhtemel ana sebeplerini topluca zikretmeye çalıştık. Tüm bu analitik verilerin

üzerinde, bestelerdeki canlı ve bir o kadar da lirik potansiyel, dinleyenlere hemen “bu bir Sebilci bestesi” dedirtecek kadar manevî bir havaya sahiptir. Hülâsa etmek gerekirse Sebilci bestelerinin özelliği ve Sebilci’nin bestekârlığı hakkında söylenebilecek teknik pek çok şey bulunmakla birlikte asıl olan dinleyen kişilerde gördüğümüz “umumi tesirleridir”.

Bir ana başlık olarak derlenememekle birlikte Sebilci’nin zevk-i selîmine dair zikredilmesi gereken bir diğer husus da kaleme aldığı iki manzumesidir. Kendisinden zuhûr etmiş musiki eserleri yanında Sebilci’nin iki şiiri de günümüze intikâl edebilmiştir. Bu şiirlerden başka kaleme aldığı başka manzumeleri var mıydı? Bu konuda bir şey söylemek zor. Ancak olsa bile Sebilci’nin sahip olduğu mütevazılıktan dolayı bu manzumeleri bestelememesi de bir ihtimal olarak karşımızda durmaktadır. Besteleriyle belki de günümüze intikâl edebilecek pek çok eser bu tevazudan dolayı uçup gitmiştir. Elimize ulaşmış iki şiirinin de intikâl silsilesi bu fikrimizi destekler niteliktedir. Zira âdeti olmadığı üzere Sebilci “*Tanır isen Allah’ı bırakırsın günahı*” sözleriyle başlayan şiirini mâhur makamında bir besteye bağlayarak yok olmaktan kurtarmıştır. Sebilci’nin günümüze ulaşmış ikinci şiiri de “*Leyle-i vuslatın zevkine pâyân mı olur yâ Resûlallah*” sözleriyle başlayan, sanat seviyesi yüksek bir na’tıdır. Günümüze ulaşabilmiş bu iki manzumeyi de teberrûken sizlerle bu meyanda paylaşıyoruz:

*Leyle-i vuslatın zevkine pââyân mı olur yâ Resûlallah
Aşkımın lezzetine doymaya imkân mı olur yâ Resûlallah*

*Başka bir şey dilemez mazhar-ı ihsânın olan
İltifât u kereminden büyük ihsân mu olur yâ Resûlallah*

*Nâr-ı Dûzah'dan emîndir senin üftâdelerin
Nâr-ı aşkınla yanan Dûzah'da sûzân mı olur yâ Resûlallah*

*Bir nigâh-ı keremin mücrimi handân eyler
Nâil-i lutfun olan dîdeye giryân mı olur yâ Resûlallah*

*Bu Sebilci kulunun cürmünü affeyler isen
Bahr-ı lutfundan aceb zerrece noksân mı olur yâ Resûlallah*

*Tanır ise Allâh'ı
Bırakırsın günâhı
Mü'minlerin felâhı
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resûlullâh*

*Giriş yolu îmânın
Necâtı her insânın
Nişânıdır İslâm'ın
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resulûllah*

*Hastaların ilâcı
Velilerin serâcı
Âriflerin sertâcı
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resûlullâh*

*Âsân olur Sırât'ın
Budur senin berâtın
Dâim olsun sebâtın
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resûlullâh*

*Allâh en büyük şefîk
Başka yok sana refîk
Ve minâllahi't-tevfîk
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resûlullâh*

*Bu bir Hak kelâmıdır
Âşıklar meydânıdır
Sebilci feryâdıdır
Lâ ilâhe illâllâh
Muhammed Resûlullâh*

ÇEVRESİ

Osmanlı'nın Cumhuriyet'e intikâlini ve bu sancılı geçiş dönemini yakînen müşahede etmiş Sebilci Hüseyin Efendi'nin hayatına dair pek çok bilgi ve belgenin istibdat ve bu geçiş devinimi arasında kaybolduğu görülmektedir.

Yakın hayatına dair anekdotlar aslında fazlaca bulunmakta ancak son derece dağınık bir vaziyettedir. Bununla birlikte gençlik yıllarına ait bilgilerin kayıp olmasının aksine 50'li yıllardan itibaren birlikte ömür geçirdiği pek çok insanın kendisi hakkında malumatlarını yazılı yahut sözlü olarak günümüze intikâl ettirmiş olması, böylesine müstesna bir hayat hikâyesinin bugün okunabilmesi adına büyük bir şanstır. Fakat tekkelerin kapatılmasıyla tasavvufî çevrenin hem fiilî hem de literatür olarak yeraltına çekilmiş olmasından dolayı birçok kişide olduğu gibi Sebilci'nin cumhuriyetten önceki hayatındaki sosyal çevresine dair anekdotlarda büyük bir nâkısılık bulunur.

Sebilci'nin çocukluk yıllarına, yakın akrabalarına ve aile hususiyetlerine dair neredeyse hiçbir bilgi günümüze ulaşamamıştır. Bununla birlikte çocukluğunun Sultan Selim Camii civarında geçtiği bilinmektedir. Bu dönemde devam ettiği tekkelerin dervişânıyla kurduğu münasebetleri ve ahbablarına dair hatıraları günümüze ne yazık ki intikâl edememiştir. Askerliğini Balkan Harbi esnasında yaptığını bildiğimiz Sebilci'nin bu dönemine dair de herhangi bilgi ve belge bulunmuyor ama askerliğinin hemen sonrasında gönüllü olarak katıldığı Mevlvî Taburu ile birlikte Şam'da vazifede bulunduğunu biliyoruz. Bu vazifenin beş yıl sürmüş olmasına rağmen daha evvel zikrettiğimiz küçük bir hatıra ve günümüze intikâl etmiş bir fotoğrafı haricinde hiçbir bilgi ve belgenin bugüne ulaşamadığı görülür.

20'li yaşlarda ilk evliliğini yaptığını bildiğimiz Sebilci'nin bu dönemdeki ikâmet adresi Cerrahpaşa civarındaki Hekimoğlu Ali Paşa Medresesi'nin yakınıdır. Yakınları Sebilci'nin bu evlilikten sonra üç evlilik daha yaptığını nakletmektedir. Yazılı tarih ve bilgi kaydı alışkanlığımız olmadığından Sebilci'nin aile hayatına ve medeni durumuna dair ilişkiler de son derece kısıtlıdır. Fakat ilk evliliğini Memnûne Hanım ile yaptığını ve bu evlilikten Şemseddin ve Zeki adında iki oğlu ile Fatma Sâime (Karadoğan) adında bir kızının dünyaya gelmiş olduğunu biliyoruz. Eşi Memnûne Hanım'ın vefatıyla derinden sarsılan Sebilci, Cerrahpaşa civarındaki evini dağıtarak çocukları ve kayınvalidesi ile Kasımpaşa'ya taşınmış ve orada ikâmet etmeye başlamıştır. Kızı Sâime Hanım'ın dünya evine girmesinin ardından ikinci evliliği yapmıştır. Fakat ikinci eşinin kim olduğuna dair bir malumat bulunmamakta olup rivayet edilen diğer evlilikleri hakkında da maalesef bilgi yoktur. Yakın zamana kadar berhayât olan Sâime Hanım'ın Büyükada'da ikâmet ettiği ve babası hakkındaki pek çok bilginin sözlü olarak ikinci ve üçüncü kaynaklar aracılığıyla kendisinden intikâl etmiş olduğu biliniyor. Oğullarından Zeki, aklî dengesi bozuk olduğu için hayatının sonuna kadar hastanede yaşamaya devam etmiş ve burada vefat etmiştir. Diğer oğlunun da genç yaşta iş bulma ümidiyle Almanya'ya gitmiş olması Sebilci'nin, evlatlarıyla olan irtibatını tamamen koparmıştır, desek abartmış olmayız. Buna Sebilci'nin eşlerinin vefatı vesilesiyle gerçekleşen yeni evlilikler de eklenince irtibat tamamen kopmuştur. Bu konuyla ilgili ilginç bir hatırayı talebesi Celâl Hoca bizlere şöyle naklediyor:

“Sebilci'nin oğlu Şemseddin Almanya'dan Türkiye'ye bir senelik izin vesilesiyle gelmiş. Geldiği gün babasına da uğramış. Uğramış diyorum çünkü biz çocuklarıyla irtibatını pek görmedik. Oğlu Almanya'dan gelirken babasına çikolata getirmiş. Sebilci kendisine bir şey söyledi mi bilmiyorum lakin bana aynen şöyle dedi: 'Babasının evine değil de

Hüseyin Sebilci ve ailesinin 25 Ocak 1966 tarihinde çekilmiş bir fotoğrafı

Fotoğraftakiler: Oğlunun kayınvalidesi, son hanımı, erkek evlatlarından olma torunları (Celâl Yılmaz Arşivi)

*sanki misafirliğe geliyor. Gelirken getire getire çikolata getirmiş p..k.
Ulan ben çocuk muyum?”*

Yakın aile çevresi hakkında bu anekdot haricinde elimize ulaşan tek evrak ailesiyle çektiği bir fotoğraftır. 25 Ocak 1966 yılında Sebilci'nin Adapazarı'nda dünürünü ziyareti esnasında çekildiğini gördüğümüz fotoğrafın arkasında "Foto Lâle" imzası vardır. Bu fotoğrafta Sebilci'nin eşi ve oğlunun kayınvalidesi yani dünürü yer almaktadır. Oğlundan olma bir erkek ve bir kız torununun da karede yer aldığı görülmektedir. Ailesi ile birlikte çekilmiş bu tek fotoğrafında Sebilci, orta yaşlı biraz geçmiş ve mücessem bir hâlde görülmektedir.

Sebilci'nin orta yaştan sonra samimi olduğunu bildiğimiz pek çok isim günümüze ulaşmış yakın ahbablarınca bilindiğinden, bu kişilere dair hatırı sayılır miktarda anekdota ulaşabiliyoruz. Özellikle devam ettiği ve zâkirlik yaptığı tekkelerdeki dervişân ile arasında bir hukuk oluşmuş ve ömrünün son dönemlerine kadar bu insanlarla irtibatını koparmamıştır. 50'li yıllardan sonra tasavvufî cemiyetlerde yasaklamaların hafiflemesinden mütevellit olan ufak bir hareketlilik görülür. Sebilci'nin gazinoları bırakmasındaki önemli bir sebep de bu olsa gerektir. İstanbul'un ünlü birçok dergâhına düzenli aralıklarla ziyarette bulunan Sebilci'nin bu kültürü devam ettirmek adına gittiği hususi İstanbul dergâhları şunlardır: Kadıköy'de Şeyh Aziz Çınar'ın postnişîn olduğu Arûsî Tekkesi, Üsküdar Özbekler Dergâhı, Karacaahmet Seyyid Ahmet Deresi İranlılar Camii, Karagümrük Cerrâhî Âsitânesi. Bununla birlikte tasavvufî meşrepten insanların sık sık bir araya geldiği, adeta yasaklı dönemin içerisinde bir dergâh havasına bürünmüş Üsküdar'da bulunan "İzmirli'nin Kahvesi" adıyla meşhur kıraathaneye de vakit buldukça gittiğini bilmekteyiz. Bu çevredeki ahbabları arasında zikredilmesi gereken ilk kişi bu dönemde Cerrâhî Tekkesi'nin postnişînliğini yapmakta olan "Sahafîlar Şeyhi"

ismiyle maruf Muzaffer Ozak Aşkî el-Cerrâhî'dir. Gazinoları bırakıp tekrar dinî musikiye dönmesi hususunda kendisine en büyük desteği verenlerden biri olan Muzaffer Efendi'nin, Sebilci gibi bu dönemde yolu tekkeye uğramaya korkan pek çok musikişinası, geleneğin asıl icra yeri olan dergâha çekmek için yoğun bir çaba sarf ettiğini biliyoruz. İşte bu çerçevede Sebilci'ye de yoğun ilgi ve alaka göstermiş olan Muzaffer Efendi, kendisinin gazinoyu bıraktığı ilk yıllarda iâşesi hususunda büyük yardımlarda bulunmuştur. Sebilci'nin talebesi Celâl Hoca'nın bu konudaki bir sözünü de tekrar zikretmek gerekir:

“Edebe uygun olmasa da hakikatleri anlatmak adına şunu mutlaka söylemek gerekir. Muzaffer Efendi hazretleri Sebilci'nin dinî musiki icra edebilmesine vesile olmuş en önemli kişilerden birisidir. Zira sırf bu işe hizmet etsin diye uzun bir müddet kendisine yüz liralık bir maaş bağlamıştır.”

Çevresindekilerin çok kırılğan ve nâzenin insan olarak tanımladıkları Sebilci'nin bu maddi yardımını her seferinde reddettiği fakat Muzaffer Efendi'nin yoğun ısrarı sonucunda kabul etmek zorunda kaldığı söylenmektedir.

Daha evvelden de zikrettiğimiz üzere Cerrâhî Tekkesi ile birlikte Kasımpaşa'daki Aynî Ali Baba Tekkesi'ne de devam eden ve burada zâkirlik hizmeti yapan Sebilci'nin, sebebini kimsenin bilmediği bir biçimde, buradan ayağını kestiğini biliyoruz. Bu konuyla alakalı talebelerinden gelen sualler karşısında sessiz kalan Sebilci, “Bizi kırdılar” demekle yetinmiştir.

Sebilci'nin 50'li yıllarda ilk eşi Memnûne Hanım'ın vefatından sonra, bağlı olduğu ve o günlerde metruk hâlde bulunan Kasımpaşa Uşşâkî

Âsitânesi'ne yakın olma arzusuyla Kasımpaşa Mahallesi'nde bir eve taşındığını biliyoruz. Yeri gelmişken kendisinin Uşşâkîlik meşrebi ile ilgili de şunu belirtmek gerekir ki Sebilci yasaklı dönemde her çiçekten bal toplar misali bütün İstanbul meydanlarında bu kültüre hizmet etmeye ömrünü vakfetmiş olduğundan, tarikat sofuluğu yapmamak adına Uşşâkîlik meşrebini büyük bir intizamla “sırlı” tutmuştur. Kendisine sorulmadan hiçbir şekilde meşrebini açık etmemiş ve bu konuda kesinlikle taşkın bir ruh hali içerisinde yaşamamıştır. Öyle ki meşrebini bilen ve her tekkede o tekkenin usûl ve adabına büyük bir dikkatle riayet eden Sebilci'nin ahbabları, kendisi için eski bir tabir olan “camiütturûk” benzetmesinde bulunurlarmış. Sebilci'nin, tavrının günümüze ulaşmasında otoritelerce en önemli isim olarak kabul edilen Celâl Yılmaz Hoca ile de tanışıklığı Kasımpaşa'daki bu ikâmeti döneminde olmuştur. 1954 yılında Kasımpaşa Camii'nde gerçekleşen bu tanışmayı Celâl Hoca'nın kendi ağzından naklediyoruz:

“1954 yılıydı. Kendisini, Kasımpaşa Camii-i Kebiri'nde bir mevlid esnasında ilk defa dinledim. Sebilci bu mevlid sırasında Nûr Bahri'ni icraya başladı. O vakitlerde olgun yaşlarda, mücessem ve hafif göbekli bir hazretti. Tanımadığımdan yanındakilere sordum. Ona Hüseyin Sebilci derler, dediler. Gidip kendisiyle tanışma cesaretinde bulundum. Bana derin derin baktı ve beni bir hafta sonra Kasımpaşa'daki evinde kuru fasulye yemeye davet etti. Hanımı bir kuru fasulye yapardı ki sormayın. Aradan kırk yıl geçti öyle kuru fasulye yemedim. Yemekten sonra balkona geçtik, eline küçük nargilesini aldı ve bana, ‘Oku bakalım’ dedi. Bu vakiyadan itibaren yirmi yıl boyunca kendisiyle eser meşk ettim.”

Böyle bir hatırayla başlamış bu beraberlik içerisinde, yaşayanlara hakikat bizlere hikâye gelen pek çok vukuât mevcuttur. Bunlardan biri

24 Ekim 1967 yılında Sebilci ve Celâl Yılmaz'ın gerçekleştirdiği bir Konya seyahatinde çekilmiş fotoğraf

Sağ sıradan: Âşık Tahir, Hüseyin Sebilci, Celâl Yılmaz, Mustafa Özdemir (Yatağanlı), Hurşit

de Celâl Hoca, unutamadığı hatıralarından biri olarak teessürle şöyle nakletmektedir:

“Benim hocam kırlıgan adamdı. Bir gün Sebilci Babam’la Yeni Cami İmamı Burhan Efendi’nin de hazır olduğu bir mecliste mevlid okuyoruz. Mevsim kış ve namaz vakitleri pek kısa. Öğle namazından sonra başlayan mevlid ikindiye doğru sarkınca İmam Burhan Efendi Yeni Cami’deki görevine yetişmek istediğinden işi kısa kesmenin yollarını aramaya başladı. Tabii Sebilci zor adam, bunu ona söyleyemeyeceğinden topu bana attı. ‘Taş atanlara yok mu intikamın’ ilahisini yeni geçtiğimiz zamanlar... Bahir arasında da o ilahiye okumak istedi yeni geçtiğimizden mütevellit. İş bu ya bizim de birlikte bir eve mevlid sözümüz var, buradan oraya gideceğiz. Şimdiki aklım olsa hayatta söylemem, ama gençlik işte deyiverdim, ‘Baba şu ilahiye okumasak da bahre çıksak?’ Bu yaşıma geldim Sebilci’nin o günlük yüz ifadesini hayatım boyunca unutmadım. Bana bir kızdı, bir köpürdü, ‘Ulan madem beğenmeyecektin, ne diye geçtin benden bu ilahiye’ deyiverdi. Oradan diğer evdeki mevlid cemiyetine de beni götürmeden hışıyla kalkıp gitti. Yüzüme bile bakmadı. Bana dargınlığı iki yıl boyunca da geçmedi.”

Bu hikâyeyi anlattıktan sonra Celâl Hoca, “Çok mütevazı bir adam olduğundan herkesçe sevilen bir insandı. Özellikle bu dönemde ikâmet ettiği Kasımpaşa’da sokakta yürüdüğünde insanlar dükkânlarından çıkar ona selam verirlerdi” diyor. Kur’an kıraati konusunda mâhir bir kişi olan Sebilci’nin hâfız olmadığını belirtmek gerekir. Zira kendisine Hâfız lakabını takanlara şiddetle karşı çıkarak, “Efendiler ben hâfız değilim, hâfızların da kölesi olurum” dediği nakledilmektedir. Ayrıca bu “Hâfızların kölesi olurum” tabiri Sebilci’nin hayatında bir sözden ibaret de değildir. Zira bulunduğu meclise bir hâfız girdiğinde ayağa

kalkmaya ve insanların ayağa kalkmasına özellikle dikkat ettiğini yakın ahbabları nakletmektedir. Sebilci'nin mütevazılığına dair bir diğer husus da sâdâttan gelme bir "seyyid" olmasına rağmen bunu özellikle gizlemesidir. Yakın dostlarının söylediğine göre hiçbir mecliste, hususi ve umumi bir ortamda seyidliğine dair asla bir şey söylememiştir.

Sebilci'nin Kasımpaşa'dan sonra ikâmet ettiği diğer evi Beylerbeyi'nde Abdullah Ali Mahallesi'ndedir. Kısa bir süre burada ikâmet ettikten sonra, yaşlılık zamanında bin bir zahmetle satın aldığı Üsküdar Kuzguncuk'taki küçük evi ise son adresi olmuştur.

Pek çok ünlü ve hâli vakti yerinde müteşebbisin de Sebilci'yi dinlemekten büyük bir zevk aldığını bu meclislerde bulunmuş kişilerden biliyoruz. Özellikle ünlü iş adamı İbrahim Bodur'un, Sebilci'nin en büyük hayranlarından biri olduğunu ve birçok hâfız ve musikişinasa olduğu gibi Sebilci'ye de fevkalâde destek verdiğini söylememiz gerekir. Berhayât iken her ne kadar yaptığı hayırlardan bahsetmek istememişse de Sebilci'nin, Üsküdar'da aldığı bu küçük ev dolayısıyla ödeyemediği 10 bin liralık borcunu ödemedi İbrahim Bodur'un büyük yardımlarının olduğunu biliyoruz. Vefatından çok kısa bir süre önce gerçekleşmiş bu yardımdan dolayı Sebilci'nin, "Artık gözüm açık gitmez" dediğini talebesi Celâl Yılmaz Hoca bizlere naklediyor.

Kuzguncuk'taki ikâmeti döneminde de başta Üsküdar'ın meşhur roman mahallesi olan Selamsız ahalisi olmak üzere Üsküdar mukimlerinde kendisine çok hürmet gösterildiğini biliyoruz. Öyle ki mahallede fakir fukaradan kim doğum yapsa, kim evlense, kim askere gitse, kim vefat etse mutlaka mevlidini Sebilci'nin organize ettiği, bugün hâlâ bu mekânlarda o günlere tanıklık etmiş kişiler tarafından nakledilmektedir. Sebilci'nin bu insanlarla olan ünsiyetinin altında, devrin hocalarının

bu insanlara yukarıdan bakmasının tersine, onları hor görmeyip zâtlarına hürmet ettiğinin yattığı muhakkaktır. Kendisinin bu sosyal grupta, kapalı meclislerde kulaktan kulağa anlatılan bir hatırasının bu satırlarda kayıt altına alınması her ne kadar bizim için zor olsa da “muhabbetin kebîrinde edeb sâkit olur” düsturunca affınıza sığınarak paylaşmak istiyoruz. Nakledeceğimiz olay Vezneciler’de merhum Safer Efendi’nin sahibi olduğu Yumni Dügün Salonu’nda vuku bulmuştur. Sebilci buraya bir ahababının düğününe misafir olarak davet edilmiş ve davete icabet ederek düğüne katılmıştır. Böylesine önemli bir gazelhânın düğüne katılmasından mütevellit incesaz orkestrası kendisinden bir gazel okumasını rica etmiştir. Ricayı kıramayan Sebilci mikrofonu eline alarak yanık sesiyle gazeli okumaya başlayınca cemiyet adeta aşka gelmiştir. Öyle ki misafirlerden şalvarı göbeğinin üstüne kadar çekili elinde sigarayla kendini ortaya atan bir roman hanımı Sebilci’ye dönerek elini böğrüne vurmaya başlamış “Âh Hüseyin... Âh Hüseyin... Anamı ..... Hüseyin” diyerek kendi dilince mestâneliğini ifadeye çalışmıştır.

Bu yıllarda Sebilci’nin hayatındaki kadim dostlarından biri de yukarıdaki olayda ismini zikrettiğimiz Cerrâhî Tekkesi’nin postnişinliğini yapmış ve Türk tekke musikisinin kayıt altına alınması hususunda yoğun bir gayret göstermiş Merhum Safer Dal el-Cerrâhî hazretleridir. Safer Efendi’nin Sebilci için, “musiki hocalarımın başında gelenlerdendir” dediğini biliyoruz. Ayrıca tanıştıkları ânı da Safer Efendi şu sözlerle ifade ediyor:

“50’li yıllarda Ramazan ayında salı geceleri mutlaka Kâdirîhâne’ye gidiyorduk, Enderûn usûlü terâvih icrası için... Terâvih bittikten sonra bir zât-ı şerîf elini kulağına attı, ‘Şu âlemi gezersen Abdulkâdir gibi er bulunmaz’ diye okumaya başladı. Öyle yanık bir ses ki, zuhûrata

tâbî bu nutk-ı şerîfle bütûn millet vecde geldi. Hazretle tanışmam ilk bu gecede gerçekleşmişti. Nutk-ı şerîfi Kâdirîhâne’de okumasının irfanını da hiç unutmam.”

Bu hatırayla aralarında başlayan hukuk Sebilci’nin devamlı surette Yumni Pastanesi’ne ve Yumni Düğün Salonu’na uğramasıyla ünsiyet kazanmış ve Sebilci’nin vefatına kadar devam etmiştir. Sebilci’nin gerçekleştirdiği icraların büyük bir kısmını kayıt altına almış olan Safer Efendi’nin bu arkadaşlık hukuku Türk kültür tarihimiz için bir hazine nispetindedir. Yok olmaya yüz tutmuş pek çok eser ve tavrı Sebilci’nin ağızından kayıt altına almayı başarmış Safer Efendi’nin kendisiyle “hâlli” bir hukukunun olduğunu yine Safer Efendi’nin kendi ağızından bir hatırasıyla nakledelim:

“Karakol sokağında oturduğum günlerde, bir gün Sebilci evime geldi. Şu teybi aç, sana bir şeyler okuyacağım dedi. Teybi yanına koyup açtım, başladı okumaya. Okuduğu şeyi ömrümde hiç dinlememiştim. Bitirdikten sonra aç şunu bir dinleyelim, dedi. Bandı başa sarıp tuşa bastım şöyle bir terini sildi, dinlemeye hazırlandı fakat baktık ki teyp kaydetmemiş. Celâlle bana dönerek, ‘Kontrol etmedin mi şunu’ diye çıkıştı. ‘Ettim yahu’ dedim. ‘Bir daha aç şunu’ diyerek yeniden okumaya başladı. Fakat nasıl bir tecelliyâttır ki hayatımda ilk defa dinlediğim bu gazeli teyp yine kayda almamıştı. Çok üzüldüm, o da üzüldü...”

Sebilci’nin sosyal hayatına dair önemli anekdotlardan birisi de neredeyse her yıl mütemadiyen gerçekleştirdiği Konya seyahatleridir. Bu seyahatler genel olarak Muharrem ayında yapılmakla birlikte zaman zaman aralık ayına tekabül eden Şeb-i Arûs zamanında da gerçekleştirilmiştir. Konya’nın önemli tüccarlarından “Yatağanlı” lakabıyla anılan Mustafa Özdemir’in organize ettiği bu seyahatlerde

toplanan meclise, yine Konya'nın ünlü Nakşî hulefâsından Kılıcı Nuri Efendi hazretlerinin reislik ettiğini biliyoruz. Kendisinin dergâhında tertip edilen cemiyetler yanında, ünlü neyzen Sadrettin Özçimi'nin kayınpederi Konyalı Albay Muammer Bey'in tertip ettiği meclislerde de bu Konya seyahatleri sırasında bir araya gelindiğini söylemeliyiz. Konya'nın önde gelen pek çok isminin bir araya geldiği bu cemiyete İzmirli Burhan Dede, Maliyeci Hasan Efendi, Hâfız İsmail, Sebilci'nin "Gül yüzünü rüyamızda görelim" sözleriyle başlayan şiirini bestelediği Konya İplikçi Camii müezzini Hacı Bey, Hurşîd Bey, Hasan Çopur, Zekâi Kaplan gibi burada ikâmet eden dönemin musikişinasları mutlaka katılmaktaydı. Evin çatı katında mescidimsi bir mekânda yapılan bu meşk geceleri sabahlara kadar sürer ve burada sabahlanırmış. Musiki ve irfan dolu sohbetlerin gerçekleştiği bu haneye gelen herkes orada misafir edilirmiş. Öyle ki Mevlânâ ihtifallerine katılmış pek çok derviş meşrepli kişinin bu mecliste en az bir kere bulunduğu âşikârdır.

Sebilci'nin vefatından sonra günümüze intikâl etmiş ses kayıtları ile alakalı bu mecliste yaşanmış bir hatırayı da burada Hâfız Celâl Yılmaz Hoca'dan naklen paylaşıyoruz. Mustafa Yatağanlı'nın tıpkı daha evvel anlattığımız Safer Efendi hazretlerinde olduğu gibi Sebilci'nin Konya'da yaptığı icraları kayıt altına almaya çok meraklı olduğu bu meclislere erişmiş kişilerce biliniyor. Sebilci'nin yakın arkadaşlarından olan İzmirli Burhan Dede'nin, Konya meclislerinde Yatağanlı'nın yaptığı kayıtlar için, "Efendi, senelerce Sebilci kayıtlarını kaydettin. Şunlardan bize de versen, biz de nasiplensek" demesi üzerine verdiği cevap şuymuş:

"Size Sebilci'nin hiçbir kaydını vermem. Çünkü bilir misiniz düven süren öküzlerin kıcına, pislik yaptığında dışkılar yere akmasın diye saksı takarlar. Benzetmemde hata olacak ama ben de aynı bunun gibi bir ömür Sebilci'nin peşinde koşup altına saksı tuttum, sizler de

elinizi kolunuzu salladınız. Ondandır ki ben ölene kadar kimseye bu kayıtlardan vermem.”

Sebilci Hüseyin Efendi'nin okuduğu serbest formda yahut besteye bağladığı irticâî nitelikteki eserlerinde bir şairin güftelerini özellikle seçtiği hatta öyle ki bu sanatçının şiirlerinin neredeyse tamamını ezbere bildiği söylenebilir. Bu kişi “Hâdî” mahlasıyla meşhur Osman Zeki Yücebilgiç el-Uşşâkî'dir. Amcası Mustafa Hilmi Sâfî'nin halifesi olan Osman Efendi ile Sebilci arasında çok samimi bir yakınlık bulunduğunu, Sebilci'nin bir hususta dara düştüğünde amcasından sonra mutlaka Osman Efendi'ye gittiğini ve onun istişaresini almadan bir işe başlamadığını biliyoruz. Bu saygı ve muhabbetin bir nişanesi olarak Sebilci “sohbet şeyhi” diyebileceğimiz bu zâtın divanındaki pek çok nutk-ı şerîfi okumuş yahut irticâî bir besteye bağlamıştır. Hatıra olması bakımından Sebilci'nin ağzından dökülmüş bazı Osman Efendi nutuklarını sizlerle bu meyanda paylaşmak bir hatıranın kaydı açısından mühim olacak kanaatindeyiz.

*Elemes oldu unum eskimiş artık eleğim
Kefenim geyme günümde çıkarınca yeleşim
Lehime der mi aceb sağdaki şâhid meleşim
Bilmezem menzil-i ruhum hangi burçtadır feleşim*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*Vuslatın şartını kıldın kullara gerçi edeb
Senden olmazsa inâyet sana vuslat ne aceb
Enbiyâ vü evliyâ çün geldi takdîrinle hep
Sen istersen küçücük bir fiili eylersin sebeb*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*On sekiz bin âlemi âh kâf u nûnla dizeli
Şaşmadı seyrini bir şey menziline gezeli
Sen yarattın güzel Allah çirkin ile güzeli
Her şeyin hâliki sensin hükmün ise ezeli*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*Değilem kurbuna lâyük yüzümün kâresi var
Kulluğunda cismimin âh şugl avâresi var
Lutfedersen vaslının elbet bir çâresi var
Dilde lâkin hicrinin sûzişli bir yâresi var*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*Günehimden geçiver şânına lâyıık bu olur
Hubb-i dil ver ne olur zâtına lâhık bu olur
Abd-i dilde ne olur sadece şâik bu olur
Cezbe-i aşkını ver vaslına sâik bu olur*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*Kulun Hâdi sana lâyıık ameli yok n'eylesin
Sa'd-i vakti rûha vahyet dileğini dilesin
Senden özge kime Yârâb derd-i hicrin söylesin
Sen ilhâm et rızân neyse onu öyle eylesin*

*Kaderin çarhını arzuma çevirmez bileğim
Sen çevir lutfen İlâhî vuslatındır dileğim*

*Muhammed ahsen-i hulkiyle nebîlere bir tâc oldu
Rü'yetullâh hissi kalb-i Muhammed'e ibhâc oldu
Bu aşk ile dolup kalbi mâlâyânî ihrâc oldu
Açıldı göklerin bâbı o hazrete minhâc oldu*

*Anunçün dâvet-i Mevlâ Muhammed'e mîrâc oldu
Anunçün gökleri geçti huzûra o ilâc oldu*

*Beden rahatını gece kendisine çok âz etti
Gözü yaşı ile dâim Rabb'isine çok nâz etti
Allâh Allâh diye leylem ba'zen coşkun âvâz etti
Gece gündüz Allâh'ını görmek için niyâz etti*

*Anunçün dâvet-i Mevlâ Muhammed'e mîrâc oldu
Anunçün gökleri geçti huzûra o ilâc oldu*

*Alup Cibril de Sidre'ye götürdü Ahmed'i ancak
Dedi Cibril yanarım yürürsem daha bir parmak
Muhammed dedi yanayım âşıklara gerek yanmak
Sarıldı refref-i aşka olur mu yolda hiç kalmak*

*Anunçün dâvet-i Mevlâ Muhammed'e mîrâc oldu
Anunçün gökleri geçti huzûra o ilâc oldu*

*Buluştı cân ile cânân yok oldu kevn ile mekân
Ukûl etmez bunu iz'ân cemâlini kılup ihsân
Ona ikrâm edip Subhân diletti ümmetin ol ân
Ümmetini bağışladı hâbibine Râhim Yezdân*

*Anunçün dâvet-i Mevlâ Muhammed'e mîrâc oldu
Anunçün gökleri geçti huzûra o ilâc oldu*

*Hidâyet râhına rehber odur mürşid odur sâik
Onun aşkı bütün uşşâkın aşkına olup fâik
Cemâlüllâh için dâim gece gündüz yanan şâik
Odur Hâdî Habîbullâh visâl ancak ona lâyık*

*Anunçün dâvet-i Mevlâ Muhammed'e mîrâc oldu
Anunçün gökleri geçti huzûra o ilâc oldu*

Şâfi-i rûz-i cezâ eşref-i sermed geldi
Gözleri Hakk'a açan Şâfi-i ermed geldi
Vird-i Hak'dan o zaman bir hükm-i emed geldi
Semâve vâdisine cezr ile bir med geldi

Çünkü dünyâya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi

Beş yüz altmış dokuzu milâdın Fi'l senesi
Söndü bin senelik putperest âteş gecesi
Çöktü on dört şehr eşin Kistrâlar emkinesi
Nûşirevân'ın bundan korkup kaçtı sînesi

Çünkü dünyaya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi

Acip bir rûya gördü Fâris'deki mübdan
Endîşeler eyleyip korktu Nûşirevân
Kâhinlere sordurdu ne şeylerdir bu olan
Sâva gölü de battı yine aynı o zaman

Çünkü dünyaya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi

Kâhinler dediler elâmetlerin tamâmı
Son Peyğamber geliyor enbiyâlar imâmı
Habîbullâh Muhammed mürsellerin hümâmi
Bundan böyle dünyada kurulur Hak nizâmi

*Çünkü dünyaya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi*

*Putların yıkılması Ka'be'de korkunç oldu
Kâfirlerin benzi o an sarardı soldu
Âlem tebeddüle illetti bir başka âlem oldu
Cihân yer gök nûrlarla doldu*

*Çünkü dünyaya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi*

*O mürşid-i âlemdir beşer anın dervişi
Ona muâdil olmaz tahkik yok bir eşi
İsmi Muhammed Ahmed Arabî hem Kureşî
Hâdî doğdu âleme hidâyetin güneşi*

*Çünkü dünyaya güzel gökteki Ahmed geldi
Allah'ın sevgilisi doğdu Muhammed geldi*

Sebilci'nin saygı duyduğu ve sağlığında kendisi ile irtibatını koparmadığı bir diğer şahsiyet de yine amcası Hilmi Efendi'nin halifelerinden Molla Murad Kütüphanesi'nin hâfız-ı kütübü Mehmet Hazmi (Tura) Efendi'dir. 1960'ta vefat eden ve Sebilci'ye diğer manevi büyüklerine göre yaşı daha yakın olan Hazmi Efendi, kendisiyle özellikle gençlik yıllarında çok görüşmüş ve irtibatını hiç koparmamıştır.

Sebilci'nin hayatına dair dostlarından naklolunmuş küçük bir bilgi de su muhallebisine karşı olan zaafıdır. Bu tatlıyı çok sevdiği çevresindekilerce malum olduğundan onu keyifsizce yorgun gören ahbabları hemen kendisine su muhallebisi yemek için teklifte bulunurlarmış. Genelde davete icabet hususunda zaten hassas olan Sebilci'nin muhallebi davetlerini de hiç geri çevirmediği biliniyor.

SON DÖNEMLERİ VE VEFATI

Pek çok hatıra ve manevi hassasiyetlerle, dolu dolu geçmiş Sebilci'nin hayatının son dönemlerinde kendisine olan alakanın Osmanlı kültürünü günümüze taşıyan köprü niteliğindeki insanlara oranla çok daha yüksek bir seviyede olduğunu söylemek mümkündür. Ailevî açıdan yalnız kalmış Sebilci, yakın dostlarınca son eşi olduğu söylenen zevcesinin de vefatıyla, artık yaşlılığından olsa gerek yeniden evlenmemiş yani hayatına mücerret olarak devam etmiştir. Yine vefat etmiş evvelki eşinden olma çocuklarının, daha evvel zikrettiğimiz üzere birinin rahatsız diğerlerinin yurtdışında olmasından mütevellit, Sebilci hayatının son döneminde ne çocuklarıyla ne de torunlarıyla yakın temastadır. Bahsettiğimiz bu hususi özelliklerinden dolayı hayatının son dönemini Üsküdar'daki evinde yalnız geçiren Sebilci'nin yaşlılığına dayalı ihtiyaçlarına pek çok ahbabı koşup yardım etmiş; Celâl Yılmaz Hoca, Nazmi Hoca ve Memduh Cumhur gibi kendisini sevenler tarafından devamlı surette ihtiyaçları takip edilmiştir. Bu dönemde genç bir musikisever olan Memduh Cumhur'un Sebilci'ye karşı özel bir alakasının olduğunu söylemek gerekir. Zira Sebilci'nin Karagümrük'te zâkirlik yaptığı akşamlarda Memduh Cumhur'un evi Fatih'te olduğundan ve meclisler geç saatte dağıldığından Sebilci Memduh Bey'in evine misafir olurmuş. Neredeyse her pazartesi ve perşembe günü devam eden bu misafirlikler, Muzaffer Efendi'nin Cerrâhî Tekkesi'nde yaptığı uzun sohbetlerle üçe dörde kadar tekkede sonra sabaha kadar da evde devam edermiş. Memduh Cumhur'un yorgunluktan uyuyakalmasından mütevellit, Sebilci'nin kendisini sabahları ilahi ve kasidelerle uyandırdığını Memduh Cumhur bizzat tebessümle naklediyor¹. Öyle ki bu sabah icralarından bazılarını Memduh ağabey üşenmeyip kayda dahi almıştır.

1 Metni kaleme aldığımız günden basılma aşamasına gelen aralıkta Memduh Cumhur'u da âlem-i cemâle uğurladık. Rahmet ola...

24 Ekim 1967 yılında Sebilci ve Celâl Yılmaz'ın gerçekleştirdiği ►
bir Konya seyahatinde çekilmiş fotoğraf

Sağ sıradan: Hüseyin Sebilci, Celâl Yılmaz, Mustafa Özdemir
(Yatağanlı)

GAĞANLIOĞLU CARETHANESİ

MU

Yeri gelmişken Memduh Cumhur ve Sebilci'nin anekdotlarının içerisinde barındığı son dönemdeki ilginç bir hatırayı da burada sizlere nakledelim.

Cerrâhî Tekkesi şeyhi Muzaffer Efendi hazretlerinin mahdûmu Cüneyt Bey'in sünnet merasiminde, Sebilci'nin de hazır bulunduğunu biliyoruz. Hüseyin Sebilci gibi birçok ünlü huffâzın icabet ettiği bu sünnet merasimi esnasında Memduh Cumhur bütün bu yaşı kemâle ermiş üstâdları bir masada toplayarak gelecekte tarih için önemli bir evrak sayılabilecek harika bir fotoğraf karesi çekmiştir. O günlerde Memduh Cumhur'un elinden bir bahane ile alınan bu kare kendisine iade edilmemiş ve kimse tarafından da görülmemiştir. Ümit ediyoruz ki malum kişiden bu fotoğrafın da gün yüzüne çıkartılmasına hep beraber şahit olalım.

Gençlik yıllarında hastanenin yolunu bilmeyen Sebilci, vefatından kısa bir süre önce göğsündeki bir ağrı sebebiyle hastaneye kaldırılmıştır. Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde kendisine hem kalp yetmezliği hem de ciğerlerinde ödem teşhisi konmuştur. Hemen tedavi sürecine gidilmiş ve Sebilci bir müddet hastanede yatırılarak ciğerlerindeki ödem alınmıştır. Kendisini bu vakitlerde hiç yalnız bırakmayan manevi evladı olarak gördüğü Celâl Hoca o günleri şöyle anlatıyor:

“Sebilci babamı Yedikule'ye kaldırdık. Hastaneye pek alışkın değil, ona kalsa hemen çıkmak istiyor. Sonra bu ciğerlerinden su alınması meselesi çıktı. Vazifeden ben o gün orada bulunamadım. Ama sonrasında kendisini ziyarete gittiğimde ‘Yahu amma su çıktı bizim ciğerlerden, 15 kilo su aldırık biliyor musun?’ dediğini hiç unutmam.”

Bu tedavi sürecinin ardından Sebilci'nin yorgun düştüğünü ve eski kuvvetinin kalmadığını yakın arkadaşlarından biliyoruz. Yalnız yaşadığından mütevellit olsa gerek evde vefat etmekten çok çekindiği söylenen

*Ahmed Misbah Demircan'ın sünnet merasiminde
Hüseyin Sebilci, Hâfız Celâl Yılmaz, icrâ esnasında.
Temmuz, 1975*

(Celâl Yılmaz Arşivi)

Sebilci'nin bu dönemlerde *"İnşallah sokakta veririz emaneti, evde kalırsak kim bulacak bizi?"* dediği rivayet ediliyor.

Emaneti evde yalnızken teslim etmekten, bir de evinin borcunu ödeyemeden gitmekten korktuğunu bildiğimiz Sebilci'nin bu korkularının hiçbiri Rabbi tarafından kendine yüklenmemiştir. Evvelki bahiste de naklettiğimiz üzere Sebilci'nin dairesinden kalan borcu bir Sebilci meftunu olan İbrahim Bodur ödeyerek kendisini bu dünya yükünden kurtarmıştır. Sebilci'nin ikinci korkusu da tam evine girdiği sırada kapıda kendisine tecelli etmiştir. Üsküdar'dan yukarı doğru yürüyerek çıktığı o gün bayağı yorulduğunu tahmin ettiğimiz Sebilci tam evinin sokak kapısının önüne geldiğinde fenalaşmış ve yere yığılmıştır. Kendisine müdahale etmek isteyen komşuları daha başına yetişmeden Hakk'a gözlerini açmıştır bile. Her ne kadar düştüğünde kafasını kaldırıma vurmasından dolayı alını açılrsa da hastanede konan ölüm teşhisi kalp sektesidir.

Konuşma buraya gelince bu hatıraları hatırlayarak yutkunmaya başlayan manevi oğlu Celâl Hoca, *"Bundan 35 sene önceydi"* diyerek bizlere o günleri şöyle naklediyor:

"Hiç unutamayacağım bir hatıradır bugün anlatacaklarım. Yıl 1975. O gün bir arkadaşımın ısrarı ile yeni aldığı Volkswagen arabasına bindik, Karasu'ya mevlid okumaya gidiyoruz. Elektrik mühendisi bir arkadaş elektrik çarpması sonucu vefat etmiş. Bizi de davet etmişler, mevlidini okur musunuz diye. Biz de o akşam orada bir icra yapmak için çıktık yola. Akşamüstü oraya dâhil olduk. Mevlid okumak için teşebbüs edeceğiz. Tam akşam ezanı okundu, bir anda nasıl bir tevafuktur ki elektrikler kesildi. Ama biz mum ışığında ne kadar mümkün olursa okuduk bir şeyler. Mevlid okunduktan sonra da orada misafir olacağız, dönmeyeceğiz İstanbul'a. Mevlid bitti oturuyoruz, pat bir telefon

geldi. O zamanlar böyle elimizde telefon yok, bizimkiler bir şekilde ulaşmışlar gittiğimiz yerin telefonuna, orayı aradılar. İçeriden bir kişi geldi, Celâl Hoca hanginiz diye sordu. Benim deyince, 'Başınız sağ olsun babanız vefat etmiş' dedi. Aslında benim babam 1968 yılında vefat etmiştir. Ama ben babanız deyince Sebilci olduğunu anladım. Zira ben Sebilci'ye hep 'baba' derdim. Ondan pek çok kişi benim gerçek babam zannedirdi. Babamın vefatına da çok üzüldüm. Şöyle ki o benim babamdı, dünyaya gelmeme vesile oldu. Ama Sebilci de benim ahirete doğuş ümidim idi. Hangisi daha bastı dersiniz cevap vermekte güçlük çekiyorum."

O gece orda kalma planları olmasına rağmen apar topar yola çıkan Celâl Hoca ve arkadaşı, gece İstanbul'a yetişmiş ve soluğu hastanede almıştır. Naaşının başında ahababı Âdem Hoca bütün gün ve gece beklemiştir. Celâl Hoca hastaneye girdiği dakikaları da şöyle naklediyor:

"Hastaneye geldim. Baktım ki Âdem Hoca Sebilci'nin başında bekliyor. Yüzünü açtım, cemâlini göreyim diye. Mütebessim ve sıcacık bir hâldeydi yüzü. Sebilci babam aklımda hep o mütebessim hâliyle kalmıştır."

Ertesi gün başlayan cenaze hazırlıkları ile Celâl Hoca bizzat ilgilenmiş, özellikle gasl işi için büyüklere teklif götürdüğünde, "Evladım babanı yıkamak sana düşer" diyerek Celâl Hoca ve Âdem Hoca bu iş için uygun görülmüştür. Celâl Hoca o dakikalardaki hissiyatını, "Sebilci babamı gasletmek hayatımın en acı lakin en feyizli dakikalarındır" diyerek bizlerle paylaşmıştır.

Ertesi gün tertip edilen cenaze merasiminin reisliğini Sebilci'nin, meydanında yıllarca hizmet verdiği Cerrâhî Tekkesi şeyhi Muzaffer

Ozak el-Cerrâhî yapmıştır. Eski tekke usûlüyle bihakkin icra edilen bu cenazede bu tarz feyizli geleneklerin unutulmasından olsa gerek katılan kişilerin garip bir şekilde cenazeye gıpta ettikleri görülmüştür. Sebilci'nin salâsını büyüklerin işaret etmesi üzerine talebesi ve en yakını konumunda bulunan Hâfız Celâl Yılmaz hocamız icra etmiştir. Üsküdar Yeni Valide Camii'nde kılınan öğle namazından sonra cenazesi omuzlarda ilahiler eşliğinde Karacaahmet civarına doğru büyük bir cemaatle götürülmüş ve bu esnada eski tekke usûlüne has olan pek çok zikrullah, gülbank ve mersiye formları cenazenin götürülüşü sırasında icra edilmiştir. O gün orada bulunanların naklettiğine göre hayatı gibi vefatı da insanların feyzine vesile olmuş Sebilci'nin cenazesi, tarihteki bir sayfanın daha tozlu raflara terk edilmişinin de simgesidir.

Sebilci'nin bereketli hayatında bizlere bıraktığı armağanların birisi de bu cenaze töreni vesilesiyle günümüze taşınabilmiştir. Kendisini son zamanlarında hiç yalnız bırakmamış Memduh Cumhur'un ferasetli irfanı sayesinde bu cenazede gerçekleştirilen icralar bir kayıt cihazıyla günümüze intikâl etmiştir. Günümüzde Sebilci meftunu pek çok genç musikiseverin böylesine önemli bir cenazeyi dinleyebilmesine olanak sağlamış olmasından ötürü üstâd Memduh ağabeyimize bir kez daha teşekkürü bir borç biliyoruz².

Tevhîd ve tekbirlerle Karacaahmet türbesinin civarına getirilen Sebilci'nin cenazesi yine tekke usûlüne uygun olarak türbenin arkasında bulunan mezarlığa tevcih edilmiştir. Cenazesindeki ilginç bir anekdotu daha talebesi Celâl Hoca'nın ağzından bizzat naklediyoruz:

2 Daha evvel de zikrettiğimiz üzere Memduh Cumhur'u kitabın kaleme alınışından sonra kaybettik. Her şey deminde güzel kabilince, kitabın baskı hazırlığındaki kontrollerinde, o günlerde berhayât olan Memduh Cumhur ağabeyin de bu satırlara şahitlik etmesi büyük arzumuzdu. Nasip!..

“Ben buna babamın kerameti derim. Siz ne dersiniz, onu da bilmem. Sebilci Baba’nın İstanbul’da yaşayan bir yakını olmadığından mütevellit cenazesinde taziyeleri kabul edecek herhangi bir akrabası da yoktu. Cemiyetimizde yaşayanların zihinlerinde öyle alışılmış bir durumdu ki cenazede herkes taziye için bana geldi ve, ‘Evladım, başın sağ olsun’ demeye başladı. Hayatımın en duygulandığım anlarından birisi de bu andır.”

Osmanlı’dan Cumhuriyet’e kadar mutlakiyet, meşrutiyet ve cumhuriyet olmak üzere üç farklı yönetim şeklini yaşamış bu kıymetli musikîşinas Sebilci Hüseyin esmer, hafif toplu, yumuşak mizaçlı, nazik ve sakin tavırlı ve orta boylu bir zât olarak hafızalara kazınmıştır.

Sebilci Hüseyin Efendi'nin İstanbul Karacaahmet'te bulunan kabrinin son tamirden önceki hâli. Bu kabir daha sonra Sebilci'ye yakışır bir kitabe ile yenilenmiştir.

Sebilci Hüseyin Efendi'nin İstanbul Karacaahmet'te bulunan kabrinin 2020 yılında çekilmiş bir fotoğrafı

هو لنا

تاكلي بستك

فولانكا قنسيلا

مسير خان

توبو الشنتا

حسين بن علي

١٠ محرم عشر ١٣٠٥ ميلاد ١٨٨٩

دهك او سلا

١٣٩١ ميلاد ٢٠ اغسطس ١٩٧٥

دهك او سلا

اوسك اولاد حان

طروفيندك لشرف

الله رحمتك

كدهك حافظ

شكرا

SEBİLCİ'NİN ARDINDAN

İstanbul'un tekke ve tasavvuf kültürüne vakfedilmiş bir ömür olarak nitelendirilebilecek Sebilci'nin hayatından sonra kendisi hakkında günümüze kadar bir derleme yapılmamış olsa da Sebilci Hüseyin Efendi, dinî kültürümüzün hemen hemen her sahasında karşımızda eserleri ve tavrıyla belirmiş bir üslup abidesidir. Özellikle geleneğimizin kopmuş birçok hususi tavır ve icralarına köprü vazifesi görerek bunları günümüzde yaşanabilir kılmış, sadece bununla da kalmayarak geçmişin bilgi ve birikimini harika bir üslupla tezyin ederek kendi yaşadığı döneme harika bir seviye kazandırmıştır. Ömründeki pek çok olumsuz gelişmeye rağmen musiki bahsinde bugün pek çok yaşanabilir ve dinlenebilir husûsâta vesile olmuş ehl-i irfandan birisi olan Sebilci, hem naklî hem de tezyinî bakımdan bizlere birçok güzellik bırakmıştır.

Etrafında derin izler bırakmış Sebilci'nin her kısımdan insanı tesirâtı altına alabilme kabiliyeti onun hayatında pek çok bekleyeninin olmasını sağlamıştır, diyebiliriz. Kendisi ile aynı mecliste bulunmak adına büyük çabalar sarf etmiş pek çok insan, sesini dinlemeyi ve onu tanımayı arzu ederek Sebilci'nin özellikle yaşamının son dönemlerinde hep peşinde koşmuştur. Onun ise bu ilgi ve alaka konusunda çok mütevazı olduğunu yakın dostları özellikle belirtmemizi istiyor. Bir meclise davet edildiğinde işini gücünü bırakıp oraya icabet etmek için elinden geleni yapmaya çalıştığını söyleyen ahbabları, Sebilci'nin davete icabet etme hassasiyetine hayran olmuş pek çok kişinin ondan bu hâli talim etmeye talip olduğunu naklediyor. Sebilci'nin ehl-i icabet oluşundaki hassasiyeti özellikle gece yatılı misafirlik davetlerinde kendisini daha belirgin kılmış. Bir yere gittiğinde onu bırakmayan dostları "bu gece evimize misafir ol" dediklerinde Sebilci onları kesinlikle kırmaz, iğne üstünde bir vaziyete de bürünmeden davet edildiği eve rahatça misafir olmuştur. Gece

MEVLİDHAN
SEBİLCİ HÜSEYİN

2918

EN SON BESTELEDİĞİM
İlâhiler - Kasideler

Latîfî Babay Hatıra

YAYLACIK MATBAASI
İSTANBUL — 1971

NAT'I SERİFİ NEBEVİ

Bîna-ı kâd-ı âlemdir Muhammed Mustafa
Zübde-i erlâf-ı âdemdir Muhammed Mustafa
Leyl-i Mîrâca Kudsî aâm idüp oldu imâm
Mürselne şâh-ı a'zamdır Muhammed Mustafa
Zâ-ı Mevâ kıld mahbûb kendisine sâtrî
Bem-ı Babül'arş mahremdir Muhammed Mustafa

Girmesi Cibrî ve mürsel bu harerîgh-ı ebed
Sür-ı -Ey Ednâ-ya a'sendür Muhammed Mustafa
Sâb-ı emred şüretinde oldu mürâdta şühür
Hakk'î gövde, bu, müselemdir Muhammed Mustafa

İl mesâlah surma ancak bilür şâh-ı ruşî
İnâ-ı Hak'da çünkî ekvendir Muhammed Mustafa
Dest-i Kudret koydu herîfî Mustafa'ya ol zaman
Hi kem ü keyf Hak'la herdemdir Muhammed Mustafa

Ölüm-ü Ahmed (Kâbe kavayn) menâzinde oldu
Maşhar-ı nür-ı muazzazdır Muhammed Mustafa
Şems-ü Mürî güldüm çoksa da kesmen ümîd
KARİF-ü usûla erhamdır Muhammed Mustafa

KELÂMİNİN KASİDESİ

Dil derdine dermân-ı devâ aşk-ı Muhammed
Uşşâka gâdâ şubh-ı mesâkîm Muhammed
Cinlerle beser vehine hayvandır o şahın
Cennet bâğın goncaşür rûy-ı Muhammed

Her şeyi ü nebâr âh ider ol derdî gâstâr
Aşkıtanın kâilesidir şehr-ı Muhammed
Kim mücerim ise müjde ona, varım o şâh
Mücerimlerin dergâh-ı halkâkâr Muhammed

Akl öşp salâh olman hâmilâdır o
Kâtileri tebâr ider âyetle Muhammed
Herkes kabûl eylese vehrinde mücâvir
Kul etas Kelâmîyî Muhammed

ÂŞIK YUNUS'UN İLÂHİSİ

Dest: Sebâlet Hüseyin
Nakam: Huzun. Usûl: Düyek
Burdum sarı çiçeğe anam bakan var mıdır
Çiçek de ider ya derşiv taba, anam bakan
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh
Burdum sarı çiçeğe sâde kardeş var mıdır
Çiçek de ider ya derşiv taba, dâim yaprağın
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh
Burdum sarı çiçeğe benim soden sarıdır
Çiçek de ider ya derşiv taba dâim bana yakındır
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh
Burdum sarı çiçeğe sâde dâim var mıdır
Çiçek de ider ya derşiv taba ölmüştür yar var mıdır
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh
Burdum sarı çiçeğe sen kimin ümmetisin
Çiçek de ider ya derşiv taba Muhammed
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh
Burdum sarı çiçeğe sen beni tâtir misin
Çiçek de ider ya derşiv taba sen Yunus
Nâk il ilâhe illâh, hâ il ilâhe illâh

İ L Â H I

Güfte: Âşık Yunus
Dest: Hüseyin Sebâlet
Nakam: Huzun

Mîlî-î bekâdan gelmişim İkrî cihânı neylerim
Ben dost cemâlin gönlüğün hâ-ı cihânı neylerim
Vahdet meyinin cur'ânın ma'vuk elinden geçmişim
Ben dost kokusun almışım miâkî kutânı neylerim
İâ gîbî yeri koyup gîkâri seyrin eylerim
Mîlî-î şâh olmağın ben (Len terâh) neylerim
Eyyüblerin ma'yûkumun çevrin tahannüñ eylerim
Cere-

İ L Â H I

Güfte: Halçeti Cerrahî Nuri
Dest: Hüseyin Sebâlet
Nakam: Huzun. Usûl: Düyek

Derdinle oldum, bilmezsen, ne oldum,
Yandım kul oldum, nâr-ı aşkımdan,
Ağlarım dâim, nerdedir yârim
Dâim yanarım, nâr-ı aşkımdan.

Buyuk derd budur, yolum bağdır
Sınım dağdad, nâr-ı aşkımdan,
Hâlim bilmişim, sana peşmişim,
Pür-tâb olmağın, nâr-ı aşkımdan.

Yerim dar oldu, arnam yâr oldu,
Nârî nâr oldu, nâr-ı aşkımdan.

İ L Â H I

Güfte: Nâkî Cerrahî
Dest: Hüseyin Sebâlet
Usûl: Düyek
Nakam: Huzun-Nâmîyân

Gel âstülm çem, Hâ diyelim Hâ
Der'edelim paz, Hâ diyelim Hâ
Zâhdü koyalım, aşka uyalım
Hakkî bulalım, Hâ diyelim Hâ

Bu matku dînde, aşkında inle
Ben de seninle, Hâ diyelim Hâ
Ey şehâde, ölgüne senâde
Sohâ u mesâde, Hâ diyelim Hâ

Münâkîre uyma, sâzârü dîyma
Düğüne koyma, Hâ diyelim Hâ
Hâ'ya sen kul ol, ona makbrûl ol
Hâ ile Hâ ol, Hâ diyelim Hâ

uykularını çoğu zaman terk ettiği ve bu misafirliklerde vaktini gece ibadeti ile geçirmeyi uygun bulduğuna ise şahit olmuş pek çok ev sahibi bulunmaktadır.

Türkiye'nin her yerinde hayranlarının, Sebilci sesini duyduklarında yaşadıkları hatıraları duymaya başlamak mümkündür. Sebilci'nin hatıralarının pek çoğunu sizlerle bu satırlar arasında paylaşma fırsatı bulduğumuz için sağlığında onunla hemdem olmuş bu muhterem insanlara bir kez daha teşekkürü borç biliyoruz. Bunların arasında zaman içerisinde vefat edenler oldu. Şükür vesilesi ki bu güzel insanlar göçmeden önce kendilerinden Sebilci'yi dinleyip bu satırlara kaydetme şansını elde ettik.

Her Osmanlı münevveri gibi hayatından ve isminden ziyade telifât ve fikriyâtıyla gelecekte yaşamaya özen göstermiş Sebilci'nin bizlere miras bıraktığı en önemli şeylerden birisi de şüphesiz, adeta yeniden dirilterek günümüze aktardığı mersiye geleneğidir. Bugün Muharrem kültürü adı altında Türkiye'de yapılan her türlü geleneksel olgunun altında Sebilci imzasının izleri açıkça görülüyor. Muhabbet-i Ehl-i Beyt'in, Anadolu Müslümanlarına özellikle de ehl-i Dersâdet'e, Sebilci ve bu ruhu taşıyan muhibbânı tarafından armağan edildiğini söylemek abartılı bir cümleden ziyade hakikatin bir namzedidir.

Sebilci'nin sosyal hayatının gelenekleşmiş bir âdetinin de Konya seyahatleri olduğunu daha evvel geniş bir bahiste sizlere aktarmıştık. Husûsen her yıl devam ettiği Konya seyahatleri vefatından sonra da aynı düzende devam ettirilmiş ve Sebilci'nin talebesi olan Celâl Hoca bu cemiyetlerde onun "müstahlefi" sıfatıyla yerini almıştır. Yıllar sonra bu meclislerin adı Sebilci'nin anısına hürmeten kendisini Konya'da ağırlayan ve onun gelişini her yıl bekleyenlerce "Sebilci Sünneti" olarak anılır

olmuştur. Sağlığında, Konya'ya geldiği yıllarda yapılan bütün toplantı ve etkinlikler onun anısına yıllarca devam ettirilmiş ve bu meclislere Celâl Hoca mutlak surette iştirak etmiştir.

Günümüze miras kalmış Sebilci yâdigârlarının en kıymetlilerinin şahsi meclislerde bin bir zahmetle kayıt altına alınmış ses kayıtları olduğunu söylemeliyiz. Pek çok gönül erbâbı ve arif insan tarafından günün zor şartlarında makara teyplerle arşivlenmiş bu kayıtlar, Sebilci'nin notaya alınmış 40'a yakın eserinin adeta arkeolojik bir hassasiyetle notaya alınabilmesi hem de "Sebilci üslubu" denilebilecek şeyin bugün ne olduğunun anlaşılabilmesi adına bir hazine vasfını hâlen korumaktadır.

"Sebilci üslubu" demişken bu konudaki söylenmesi gereken en hülâsa sözü de şu şekilde ifade etmek gerekir, kanaatindeyiz. Sebilci Hüseyin Efendi'nin her seviyeden sosyal gruplara gerçekleştirdiği icralarda meclisin dikkatini tam olarak üzerinde toplayan birisi olduğu bugün de fahmedilebilen bir hakikattir. Takdir edilmelidir ki bir icracının, genel olarak önüne geçtiği bütün topluluklara tesir edebilmesi ve onları kendi etrafında kilitlemesi kolay bir seviye değildir. İşte bu husus bir kez daha "Sebilci tavrı" olarak literatüre geçmiş bu üslubun hâlâ insanlar tarafından arandığının sebep-i hikmetine dair parlak bir işarettir.

Umuyoruz ki günümüzde ehl-i irfan tarafından hâlen aranan ve arandığında mutlaka yüzü ile gönülleri aydınlatan Sebilci'nin bizlere armağan ettiği hazine, yevm-i ahirete kadar muhabbet-i Ehl-i Beyt sahiplerine dünyada ve ahirette Kevser olmaya devam eder.

Sahip olduğu muhabbetten muhabbetlenmek niyazıyla...

2010 yılında gerçekleştirilen "Osmanlı'nın Son Mersiyehâni Hüseyn Sebilci" özel etkinliğinden bir görüntü

Soldan sağa: Merhum Memduh Cumhuri, Mahmud Erol Kılıç, Merhum Emin Işık, Celâl Yılmaz, Murat Özer, Ender Doğan, Âyân Mûsikî Topluluğu

حسب

SEBİLCİ BESTELERİ NOTA ARŞİVİ

UŞŞAK İLÂHÎ

Âbidân-ı Mustafayız biz, Hüseyinlerdeniz

Usûl: Düyek

Beste : Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte : Hilmi Dede Baba (Bektâşî)

Â bi dâ nı Mus ta fa yız

biz Hü sey nî ler de niz Al lah

Â şı kâ nı Mus ta fa yız

biz Hü sey nî ler de niz Al lah ler de niz Âh

Ba şı mız top ey le dik şâ

hı şe hi dan aş kı na Al lah

Can fe dâ yı ker be lâ yız

biz Hü sey nî ler de niz Al lah ler de niz

**Abidân-ı Mustafâ'ya biz Hüseynilerdeniz
Aşkaan-ı Murtazâ'yız biz Hüseynilerdeniz.**

**Bâşımız top eyledik Şâh-ı şehidin aşkına
Cân fedâ-yı Kerbelâ'yız, biz Hüseynilerdeniz.**

**N'ola mecruh eylese a'dâ bizim endâmımız
Mest-i sahbâ-yı cefâyız, biz Hüseynilerdeniz.**

**Tir-i ta'n-ı zâhide kıldık hedef biz sinemiz,
Hâmil-i derd-i belâyız, biz Hüseynilerdeniz.**

**Ateş-i hubb-u İmâmeyn ile yansın cismimiz,
Sûz-ü aşka mübtelâyız, biz Hüseynilerdeniz**

**Hamse-i ehl-i kesâ'dır serde tâc-ı fahrımız,
Derviş-i bâb-ı rızâyız, biz Hüseynilerdeniz.**

**Hâcî Bektâş-ı velidir Pirimiz HİLMİ DEDE
Bende-i âl-i abâyız, biz Hüseynilerdeniz.**

NIHÂVEND İLÂHÎ

Âlem-i dilde aceb kâşânemiz var bizim

Usûl: Sofyan

Beste: Sebilci Hüseyin Efend
(Okurlar)

Güfte: Sırrî

Â le mi dil de a cep kâ şâ ne miz var bi zim var bi zim
Şeb o lur çe ki li riz kû şe i in zi vâ ya zi vâ ya

Can a tar şem' i di le per vâ ne miz var bi zim var bi zim
Soh be ti dîl dâr iç re gam hâ ne miz var bi zim var bi zim

Vak ti se her de a çı lır â şı kı sâ dık lar ti
A le mi kal be se fer et Sır rî gör hik me ti

Bâ de do lu aşk i le mey hâ ne miz var bi zim var bi zim
Sun' i Hak la bir i mâ ret hâ ne miz var bi zim var bi zim

Âlem-i dilde aceb kâşânemiz var bizim
Can atar şem-i dilde pervânemiz var bizim.

Vakt-i seherde açılır âşık-ı sâdıklar
Bâde dolu aşk ile meyhânemiz var bizim.

Şeb olur çekiliriz kûşe-i inzivâya
Sohbet-i dildâr içre gamhânemiz var bizim.

Rinde-meşreb dü cihân terk iden abdal gibi
İklim-i dili gezer dîvânemiz var bizim.

Âlem-i kalbe sefer et Sırrî gör hikmeti
Sun'-i Hak'la bir imârethânemiz var bizim.

RAST İLÂHÎ

Âlem-i ihâta kıldı âteşîyle âhımız

Usûl: Müsemmen

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: ?

Â le mi i hâ ta kıl dı
Zâ hi din ak lı i riş mez

â te şiy le â hı mız
il mi zâ hir le bi ze

Bil me yen rû hul ku düs te
Nef si ni her kim bi lir se

yok sa Kur' an gâ hı mız
vardır ey val lâ hı mız

Âlemi ihâta kıldı âteşîyle âhımız
Bilmeyen rûhu'l kudüste yoksa Kur'angâhımız.

Âşıkın esrârını hiç kimse bilmez, Hak bilir
Lâ-mekânın âleminde gizlidir dergâhımız.

Zâhidin akli irişmez ilm-i zâhîrle bize
Nefsini her kim bilirse vardır eyvallâhımız.

Mâden-i altun sarâya meylimiz yokdur bizim
Biz harâbat ehliyiz, sahib-keremdir şâhımız.

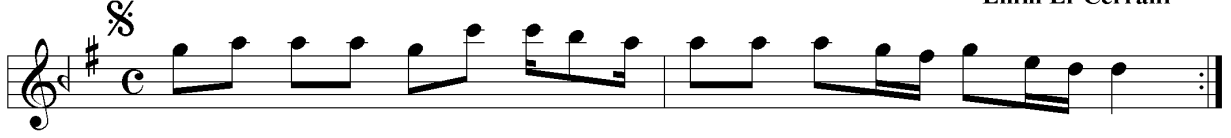
Mevlânâ sultan Rıfât pîrimiz, üstâdımız
Hamdülillah dîn-i Muhammed mukayyed nâmımız.

MUHAYYER İHÂHÎ

Allah emrin tutalım

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:Sertârîkzâde Mehmed
Emîn El-Cerrâhî

Al lah em rin tu ta lım Gel zik re de lim Hak k1
Bu dur â şı kın kâ rı Ter key le miş dir â rı
Ser ta rik zâ de pîr den Al di bu zik ri sır dan

Rı zâ sı na va ra lım Gel zik re de lim Hak k1
Bul mak is ter sen yâ rı Gel zik re de lim Hak k1
Sır rın dan cev lâ n e den Gel zik re de lim Hak k1

Allah emrin tutalım
Gel zikredelim Hak'k1
Rızasına varalım
Gel zikredelim Hakkı.

Aşk bahrına dalalım
Anda cevher bulalım
Dost aşkına yanalım
Gel zikredelim Hakkı.

Budur âşıkın kârı
Terk eylemişdir ârı
Bulmak istersen yârı
Gel zikredelim Hakkı.

Derde derman zikrullah
Kula ihsan zikrullah
Fezkûrûnî der Allah
Gel zikredelim Hakkı.

Sertarîkzâde pîrden
Aldı bu zikri sırdan
Sırrında cev lâ n eden
Gel zikredelim Hakkı.

UŞŞAK İLÂHÎ

Amennâ söyledik hem ikrâr etdik

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Mir'âtî

A men nâ söy le dik
Bâ ği mâ ri fet te
hem ik râr et dik
ye tiş tik bit dik
E ren ler bez min de
Buy al dık bir gül den
lâ şek çe si ne hay hay ne
çi çek çe si ne hay hay ne

Amennâ söyledik hem ikrâr etdik
Erenler bezminde lâşekçesine (hay hay)
Bâğ-ı marifette yetiştik bittik
Buy aldık bir gülden çiçekçesine.

Gel gönül arif ol haddini bilsen
Semidir basirdir etme şekgüman
El Hakku âzheru minesşems'iken
Sofu inad eder eşekçesine .

Söylerim kelâmın gelmez takrire
Nutm-i derunumuz sığmaz tefsire
İmna ettik ikrar verdik bir pîre
Er evlâdı eriz gerçekçesine.

Mir'âtü sözlerim gizli muamma
Ulül ebsar olanlara hüveyda
Elsiziz, belsiziz, dilsiziz, amma
Gezeriz âlemde erkeçesine.

SABÂ İLÂHÎ

Arzum senin cemâlinde

Usûl: Sofyan

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: Zeyneb Hanım

Ar zum se nin de ce dir mâ lin de
Aş kın ben de dir Al lâ hım

Be ni ke rem gi bi ya kan

Na rın ten de dir Al lâ hım

Gaf let der yâ sın a şan lar

Yo lu na baş lar ko yan lar

Se ni zik re dip co şan lar

Dâ im zin de dir Al lâ hım

Arzum senin cemâlinde
Aşkım bendedir Allâh'ım
Beni kerem gibi yakan
Nârın tendedir Allâh'ım.

Gaflet deryâsın aşanlar
Yoluna başlar koyanlar
Seni zikredip coşanlar
Dâim zindedir Allâh'ım.

RAST İLÂHÎ

Bağ-ı aşkın andelîbi Hazret-i Üftâde'dir

Usûl: Müsemmen

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: Hz. Şeyh Aziz
Mahmud Hüdâî

Ba ğı aş kın an de lî bi Haz re ti üf
tâ de dir (Al lah) tâ dir (Al lah)
Dert li â şık lar ta bî ak bi tâ
Bil ha kî kat kut bû'l ak tâ
haz re ti üf tâ de dir (Al lah) tâ de dir
Haz re ti üf tâ de dir (Al lah) tâ de dir
Sıd kı la kul ol hü dâ î
e şî ğin de dâ i mâ Al lah
e şî ğin de dâ şî ğin i mâ

Bâğ-ı aşkın andelîbi Hazret-i Üftâde'dir
Dertli âşıklar tabîbi Hazret-i Üftâde'dir
Sıdkıla kul ol Hüdâî eşîğinde dâimâ
Bil hakîkat kutbû'l aktâb Hazret-i Üftâde'dir.

UŞŞAK İLÂHÎ

Ben bu aşkın mecnûnuyum

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: ?

Ben bu aşkın mecnûnuyum
Söz le rin hep ha nû nu kat yum dir

hay be nim ba ba sul ri tâ nım dir
ta rî kin Hak şe ri at dir

Ben bu aşkın mecnûnuyum
Söz le rin hep ha nû nu kat yum dir

hay be nim ba ba sul ri tâ nım dir
söz le rin Hak şe ri at dir

Mah ce mâ li ne bend ol dum dir
Bi len ler re ne dev let dir

hay be nim ba ba sul ri tâ nım dir
hay be nim ba ba sul ri tâ nım

Ben bu aşkın mecnûnuyum
Hay benim baba sultânım
Mah-cemâline bend oldum
Hay benim baba sultânım.

Sözlerin hep hakikatdir
Tarîkin Hak şeriatdir
Bilenlere ne devletdir
Hay benim baba sultânım.

HÜSEYNÎ İLÂHÎ

Bülbüller sazda güller niyazda

Usûl: Düyek

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Hz. Şeyh Muzaffer Ozak
El-Cerrâhî (AŞKÎ)

Bül bül ler saz da gül ler ni yaz da gül ler ni yaz da

Söy le na maz da El ham dü lil lah
Der ki her ne fes El ham dü lil lah

Söy le na maz da El ham dü lil lah
Der ki her ne fes El ham dü lil lah

Ko şu şur her kes du yu lur bir ses du yu lur bir ses

Ol dum hal ve ti bul dum dev le ti bul dum dev le ti

Geç dim zul me ti el ham dü lil lah
Da im şük rey ler El ham dü lil lah

Geç dim zul me ti el ham dü lil lah Aş ki zik rey ler
Da im şük rey ler E ham dü lil lah

mev ti fik rey ler mev ti fik rey ler

Bülbüller sazda
Güller niyazda
Söyle namazda
El-hamdü lillah.

Koşuşur herkes
Duyulur bir ses
Der ki her nefes
El-hamdü lillah.

Oldum halveti
Buldum devleti
Geçtim zulmeti
El-namhü lillah.

Aşki zikreyler
Mevti fikreyler
Dâim şükreyler
El-hamdü lillah.

MUHAYYER İLÂHÎ

Cemâlin hüsnüne canlar fedâdır

Usul: Devr-i Hindî

Beste: Sebîlci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: Tâcî

Ce mâ lin hüsnüne canlar
fe dâ dır yâ Re sül Al lah
Ke lâ mın kal bü rû ha hoş
Yü zün â yı ne i nû ri
gı dâ dır yâ yâ Re sül sül Al lah
Mü sâ vî dir se ni gör mek
gü zel Al lâ hı gör mek le

Cemâlin hüsnüne canlar fedâdır yâ Resûlallah
Kelâmın kalb ü rûha hoş gıdâdır yâ Resûlallah
Müsâvîdir seni görmek güzel Allah'ı görmekle
Yüzün âyine-i nûr-i Hüdâdır yâ Resûlallah.

Günahlarım kusûrum çok derd-i ihsanına geldim
Senin affın günahkâre atâdır yâ Resûlallah
Bu yolda can verenlere beni sultânım ilhak et
Bu Tâcî'nin niyâzıdır, ricâdır yâ Resûlallah.

SABÂ İLÂHÎ

Dağlar ile taşlar ile

Usul:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Hz.Yunus Emre

Dağ lar i le taş lar i le
Yu nus o kur dil ler i le
ça ğı ra yım mev lâm se ni
Hak' kı se ver kul lar se ni
Se her ler de kuş lar i le
Ol Mu ham med mah bub i le
ça ğı ra yım Mev lâm se ni
Mev lâm se ni ni Mev lâm se ni
ni Mev lâm se ni

Dağlar ile taşlar ile
Çağırırım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırırım Mevlâm seni.

Gökyüzünde İsâ ile
Tur dağında Mûsa ile
Elindeki âsâ ile
Çağırırım Mevlâm seni.

Yunus okur diller ile
Hakk'ı sever kullar ile
Ol Muhammed mahbûb ile
Çağırırım Mevlâm seni.

HİCAZ İLÂHÎ

Derdinle doldum, bilmezem n'oldum

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: Hz.Abdûlehad Nûri
El-Sivâsî

Der din le dol dum Bil me zem n'ol dum Der din le dol dum

Bil me zem n'ol dum Yan dım kül ol dum

Nâ rı aş kın dan Hay Hay Yan dım kül ol dum Nâ rı aş kın dan

Hâ lim bil mi şim Sa na gel mi şim Pür tâb ol mu şum
Ye rim dar ol du Ar zum yâr ol du Nû ri nûr ol du

Nâ rı aş kın dan Hay Hay Pür tâb ol mu şum Nâ rı aş kın dan
Nâ rı aş kın dan Hay Hay Nû ri nûr ol du Nâ rı aş kın dan

Derdinle doldum
Bilmezem n'oldum
Yandım kül oldum
Nâr-ı aşkından.

Hâlim bilmişim
Sana gelmişim
Pürtâb olmuşum
Nâr-ı aşkından.

Yerim dar oldu
Arzum yâr oldu
Nûri nûr oldu
Nâr-ı aşkından.

SABÂ İLÂHÎ

Dost bahçesinin gülleri

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Hz.Şeyh Fahreddin Şevki
El-Cerrâhî (FAHRÎ)

Dost bah çer si nin gül le ri sin Cer râ hi der
Gi yer ler hal li bâ sın Si ler ler gö
ler nül bi ze pa sın ler nül bi ze pa sın
Pir e vi nin bül bül le ri
Duy Fâh ri nin ni dâ sın ri ni
Cer râ hi der ler bi ze
Cer râ hi der ler bi ze
Pir e vi nin bül bül le ri
Duy Fâh ri nin ni sı ri ni
Cer râ hi der ler bi ze

Dost bahçesinin gülleri, Cerrâhî derler bize
Pîr evinin bülbülleri, Cerrâhî derler bize.

Her dem baharda elimiz, açık nâre gülümüz
Demler döker şol dilimiz, Cerrâhî derler bize.

Gece gündüz cünbüşleri, Hakk'ı zikretmek işleri
Pîr Nureddin dervişleri, Cerrâhî derler bize.

Giyerler hâl libâsın, silerler gönül pasın
Duy Fahr'nin nidâsın, Cerrâhî derler bize.

HÜSEYNÎ CUMHUR İLÂHÎ

Ehl-i Hak'ka sıdk ile bel bağlayan âgâh olur

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: ?

Eh li Hak ka sıd ki le bel
bağ la yan â gâh o lur
Ka pu sun da bir kul o lan lar mef
San ma ki bir mür şî de lar mef
â tû ri fi bil lâh o lur Ah Ah
Ka pu sun da bir kul o lan lar mef
San ma ki bir mür şî de lar mef
â tû ri fi bil lâh o lur
Kim ö zün den bî ha ber bî
beh re ol duy sa ya zık
Kim ö zün den bî ha ber bî
beh re ol duy sa ya zık

Ehl-i Hakk'a sıdk ile bel bağlayan âgâh olur
Kapusunda kul olanlar ârif-i billâh olur
Kim özünden bî-haber, bî-behre olduysa yazık
Sanma ki bir mürşide meftûh-i bâb-gâh olur.

HÜZZAM İLÂHÎ

Ey benim devletli sultânım

Usûl: Devr-i Hindi (Ağır)

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte: Müctebâ

Ey be nim dev let li sul tâ
nim Mu ham med Mus ta fâ
Tâ e zel mah bu bü câ nâ
Tâl' a tin la şem si tâ ba
nim Mu ham med Mus ta fâ
nim Mu ham med Mus ta fâ
Nû ra gar ket tin se mâ vâ
tü ze mî ni ser te ser
tü ze mî ni ser te ser

Ey benim devletli sultânım Muhammed Mustafâ
Tâ ezel mahbûb ü cânânım Muhammed Mustafâ
Nûra gark etdin semâvat ü zemîni ser-te-ser
Tal'atınla şems-i tâbânım Muhammed Mustafâ.

RAST İLÂHÎ

Ey güzellerden güzel rûhum

Usûl: Devr-i Hindî

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Rfâî Şeyhi Hayrullah
Tâceddîn Efendi

Ey gü zel ler den gü zel rû
Cüm le â lem hal kı muh tâc
hum re sû li kib ri yâ
dır se nin ih sâ ri na
Has ta gön lü me na zar kıl
Ser ve ri â lem e zar fen dim
kal bi me sen sin de yâ
men ba i cü dü se yâ
Der di me der man o lan an
Haz re ti zeh râ ya bah şet
cak ce mâ lin nû ru dur
tâ ci yi mah şer şer gü nü
İs mi ni an mak la dâ im im
Ah me dü Mah mud e bel ka
her gö nül bu lur sa fâ
şum Mu ham med Mus ta fâ

Ey güzellerden güzel rûhum resûli kibriyâ
Hasta gönlüme nazar kıl kalbime sensin devâ
Derdime dermân olan ancak cemâlin nûrudur
İsmi anmakla dâim her gönül bulur safâ.

Cümle âlem halkı muhtâcdır senin ihsânına
Serv-i âleme fendim menba-i cûdü şehâ
Hazret-i Zehrâ'ya bahşet Tacî'yi mahşer günü
Ahmed ü Mahmûd e'bel Kasım Muhammed Mustafâ.

HİCAZ İLÂHÎ

Ey hâlik-u ey lâ yezâl

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efnedi

(Okurlar)

Güfte:Sultan II. Mustafa

Ey hâ li ku ey lâ ye zâl
Yâ vâ hi dü yâ zel ce lâ l zel ce lâ l
Ey pâ di şâ hı bî ze vâl
Yes sir le nâ hay râ l u mur râ l u mur
Vak ti se her fer yâ dı mız Ar şa çı kar ef
gâ nı mız Vak ti se her fer yâ dı mız
Ar şa çı kar ef gâ nı mız

1

Ey hâlik u ey lâ lezâl
Yâ vâhidu yâzel celâl
Ey pâdişah-ı bî-zevâl
Yessir lenâ hayrâl umur.

2

Vakt-i seher feryâdımız
Arşa çıkar efgânımız
Her dem hatırdadır kârımız
Yessir lenâ hayrâl umur.

3

Senden erişmezse emân
Olur kamu işler yemân
Yâ sâhib-i kevn-i mekân
Yessir lenâ hayrâl umur.

4

İkbâli asidir garîb
Lûtfundan itme bî-nasîb
Yâ bâkî-i hâyru mucîb
Yessir lenâ hayrâl umur.

RAST İLÂHÎ

Gaflet uykusunda yatar uyanmaz

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Genç Abdal

§

Gaf let uy ku sun da ya tar u yan maz (hay hay)
Hak sö zü din le mez as la i nan maz (hay hay)
Genc Ab dal her ke si mest o lur san ma (hay hay)
Her yü ze gü le nü dost o lur san na (hay hay)

Gaf let uy ku sun da ya tar u yan maz
Hak sö zü din le mez as la i nan maz
Genc Ab dal her ke si mest o lur san ma
Her yü ze gü le nü dost o lur san ma

Can gö zü ka pa lı gâ fi lan çok dur
Kal bi çü rük fe sat câ hi lan çok dur
Her kur ban de ri şî post o lur san ma
İ çi kâ fir dî şî müs lü man çok dur

Can gö zü ka pa lı gâ fi lan çok dur
Kal bi çü rük fe sat câ hi lan çok dur
Her kur ban de ri şî post o lur san ma
İ çi kâ fir dî şî müs lü man çok dur

§

Gaflet uykusunda yatar uyanmaz
Can gözü kapalı gâfilân çokdur
Hak sözü dinlemez asla inanmaz
Kalbi çürük fesat câhilân çokdur.

Mürşid-i kâmile vermez özünü
Gaflet uykusundan açmaz gözünü
Taştan katı beter söyler sözünü
Nefsiyle oynaşan pehlivan çokdur.

Genç Abdal herkesi mest olur sanma
Her kurban derisi post olur sanma
Her yüze gülteni dost olur sanma
İçi kâfir dışı müslüman çokdur.

HİCAZ İLÂHÎ

Gece gündüz döne döne

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Nizamoğlu Seyyid Seyfullah

Ge ce gün düz dö ne dö ne İ s te di ğim Hak' dır be nim
Mün kir ler aşk hâ lin bil mez Mü nâ fik lar yo la gel mez
Sey yid ni zam oğ lu yü rü Bu la gör ken din de yâ ri

Al lah de yip ya na ya na is te di ğim Hak' dır be nim
Ağ lar bu göz le rim gül mez İ s te di ğim Hak' dır be nim
İn le yü ben zâ ri zâ ri İ s te di ğim Hak' dır be nim

Al lah de yip ya na ya na is te di ğim Hak' dır be nim
Ağ lar bu göz le rim gül mez İ s te di ğim Hak' dır be nim
İn le yü ben zâ ri zâ ri İ s te di ğim Hak' dır be nim

Gece gündüz döne döne
İstediğim Hak'dır benim
Allah deyip yana yana
İstediğim Hak'dır benim.

Yoluna terk edip canı
Akıdıp gözümde kanı
Âh eyleyip dünü günü
İstediğim Hak'dır benim.

Münkirler aşk hâlin bilmez
Münâfıklar yola gelmez
Ağlar bu gözlerim gülmez
İstediğim Hak'dır benim.

Ko yanayım kül olayım
Taşkın akan sel olayım
Çiğnet beni yol olayım
İstediğim Hak'dır benim.

Seyyid Nizamoğlu yürü
Bulagör kendinde yâri
İnleyü ben zâri zâri
İstediğim Hak'dır benim.

HİCAZ İLÂHÎ

Gel sürelim dem

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:Kuddûsi

Gel sü re lim dem hû di ye lim hû
Züh tü ko ya lim aş ka ye o ya lim

Def e de lim gam hû di ye lim hû hû
Hak' kı bu la lım hû di ye lim hû hû

Gel sürelim dem hû diyelim hû
Def edelim gam hû diyelim hû

Zühtü koyalım aşka oyalım
Hakk'ı bulalım hû diyelim hû

Ey Şehzâde düşme fesade
Subh ü mesâde hû diyelim hû

Hünkire uyma sözünü duyma
Gûşuna koyma hû diyelim hû

Gezme yabanda kalma gümanda
Seninle ben de hû diyelim hû

Mürşide ver el müşkilin kıl hâl
Kuddûsiye gel hû diyelim hû

Bu nutku dinle aşkınla inle
Ben de seninle hû diyelim hû.

Hû ya sen kul ol âna makbûl ol
Hû ile hû ol hû diyelim hû.

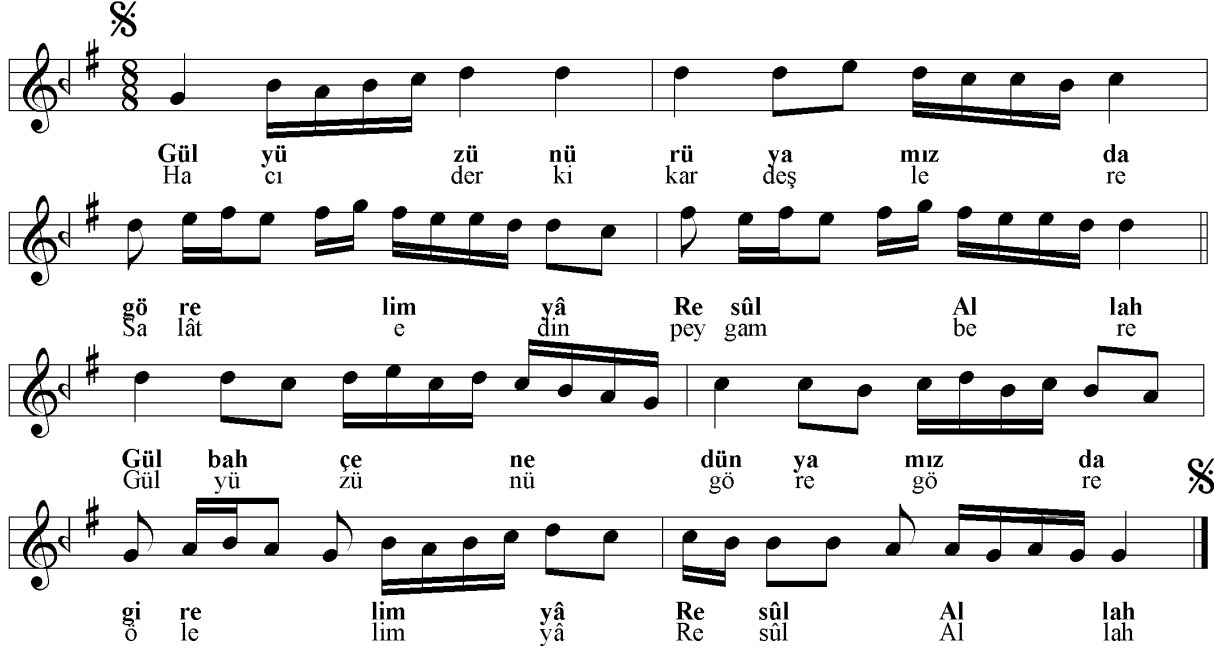
RAST İLÂHÎ

Gül yüzünü rüyamızda görelim

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Hacı Kişi (Konyalı)

Gül yüzünü rüyamızda görelim yâ Resûlallah
Gül bahçene dünyamızda girelim yâ Resûlallah
Sensin gönüller sultânı getirdin yüce Kur'ânı
Uğruna tendeki cânı verelim yâ Resûlallah
Aşkınla yaşarır gözler firâkımla yanar özler
Mübârek ravzana yüzler sürelim yâ Resûlallah
Vedâ edip mâsivaya yalvarıp yüce Mevlâ'ya
Şefaât-ı Mustafa'ya erelim yâ Resûlallah
Levlake dedi sana Hak, bağışla yüzümüze bak
Huzurullaha yüzü ak varalım yâ Resûlallah
Hacı der ki kardeşlere, salât edin peygambere
Gül yüzünü göre göre ölelim yâ Resûlallah.

Gül yüzünü rüyamızda görelim yâ Resûlallah
Gül bahçene dünyamızda girelim yâ Resûlallah

Sensin gönüller sultânı getirdin yüce Kur'ânı
Uğruna tendeki cânı verelim yâ Resûlallah

Aşkınla yaşarır gözler firâkımla yanar özler
Mübârek ravzana yüzler sürelim yâ Resûlallah

Vedâ edip mâsivaya yalvarıp yüce Mevlâ'ya
Şefaât-ı Mustafa'ya erelim yâ Resûlallah

Levlake dedi sana Hak, bağışla yüzümüze bak
Huzurullaha yüzü ak varalım yâ Resûlallah

Hacı der ki kardeşlere, salât edin peygambere
Gül yüzünü göre göre ölelim yâ Resûlallah.

RAST İLÂHÎ

Güller sünbüller, öten bülbüller

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:?

Gül ler sün bül ler

ö ten bül bül ler ö ten bül bül ler

Ga rip gö nül ler ler Mev lâ yı öz ler ler

Di vâ ne dil ler Mev lâ yı öz ler ler

Ya nık gö nül ler aş kın la in ler

Güller, sünbüller, öten bülbüller
Garip gönüller, Mevlâ'yı özler
Yanık gönüller aşkınla inler
Dîvâne diller Mevlâ'yı özler.

NIHAVEND İLÂHÎ

Güzel âşık cevrimizi çekemezsin demedim mi?

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Pir Sultan Abdal

Gü zel â şık cev ri mi zi Ce ke mez sin
Der viş lik u lu der nek tir Gö re ne bü
de me ör dim nek mi tir Bu bir rı zâ lok ma sı dır
Yen siz ya ka sız göm lek tir
yi ye mez sin de de me dim mi
De me dim mi de me dim mi
gö nül sa na söy le me dim mi
Bu bir rı zâ lok ma sı dır
yi ye mez sin de me dim mi

Güzel âşık cevrimizi
Çekemezsin demedim mi?
Bu bir rızâ lokmasıdır
Yiyemezsin demedim mi?

Dervişler harâbâd olur
Hak katında hürmet bulur
Muhabet baldan tatlıdır
Doyamazsın demedim mi?

Pir Sultan Alî şâhımız
Hakk'a ulaşır râhımız
On iki imam katarımız
Uyamazsın demedim mi?

Yemeyenler kalır naçar
Gözelerinden kanlar saçar
Bu bir demdir gelir geçer
Duyamazsın demedim mi?

Dervişlik ulu dernektir
Görene büyük örnektir
Yensiz yakasız gömlektir
Giyemezsin demedim mi?

Girelim Ali sırrına
Çıkalım meydan yerine
Cân ü başı Hak yoluna
Koyamazsın demedim mi?

Bak şu âşıkın hâline
Ne gelse söyler diline
Küfrü îmânın yerine
Sayamazsın demedim mi?

ISFAHAN İLÂHÎ

Hak yaratdı âlemi aşkına Muhammed'in

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: Hz. Yunus Emre

Hak ya rat dı â gel le mi
Hep e ren der ler â gel di ler

Aş kı na Mu ham me d'in
Der gâ ha Mu yüz sür dü ler

Ay ve gü nü ya rat dı
Zik rü tev hîd et di ler

Sev kî ne Mu ham me d'in
Nû ru na Mu ham me d'in

Ol de di ol du â lem hi
Yu nus kim e methi

Ya zıl dı lev hî ka lem ti
Ö ver Kur an â ye ti

O kun du hat mi ke lâ m ti
An ver gil sa lâ vâ ti

Şâ nı na Mu ham me d'in
Aş kı na Mu ham me d'in

1

Hak yaratdı âlemi
Aşkına Muhammed'in
Ay ve günü yaratdı
Şevkine Muhammed'in.

2

"Ol" dedi oldu âlem
Yazıldı levh-i kalem
Okundu hatm-i kelâm
Şânına Muhammed'in.

3

Hep erenler geldiler
Dergâha yüz sürdüler
Zikr ü tevhîd etdiler
Nûruna Muhammed'in.

4

Yunus kim ede methi
Över Kur'an âyeti
An, vergil salâvâtı
Aşkına Muhammed'in.

BESTENİGÂR İLÂHÎ

Hakk'a çevir yüzünü

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte: ?

Hak ka çe vir ö zü nü Kıb le ye tut
yü zü nü He lâ la aç gö zü nü
Ge lin Al lah di ye lim Ge lin Mev lâm
di ye lim Ge lin Al lah di ye lim
Ge lin Mev lam di ye lim (Ah) di ye lim
Sec de ey le Al la ha Er ken ka vuş
sa bâ ha Sec de ey le Al la ha
Er ken ka vuş sa ba ha
Böy le ce ir fe lâ ha

Hakk'a çevir yüzünü
Kibleye tut yüzünü
Helâle aç gözünü
Gelin Allah diyelim.

Secde eyle Allah'a
Erken kavuş sabâha
Böylece er felâha
Gelin Allah diyelim.

HİCAZ TEVŞİH

Matla-î nûr-i ilâhîdir yüzün yâ Mustafâ

Usûl:Devr-i Hindî

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:?

Mat la nû ri i lâ hi
dir yü zün yâ Mus ta fâ
Cüm le vah yi â su mâ nî
dir sö zün yâ Mus ta fâ
Ley le î mî rac da bul dun
çün ma kâ mı kur be râh
çün ma kâ mı kur be râh
Â şî kâ re gör dü Al lâ
hı gö zün yâ Mus ta fâ

Matla-î nûr-i ilâhîdir yüzün yâ Mustafâ
Cümle vahy-i âsumânîdir sözün yâ Mustafâ
Leyle-i Mirac'da buldun çün makâm-ı kurbe râh
Âşikâre gördü Allah'ı gözün yâ Mustafâ.

MÂHUR İLÂHÎ

Meded Allah sana sundum ezelimi

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Sinan-ı Ümmi

Me det Al lah sa na sun dum
Si nâ mi Um mi söy ler so
e zü li gü mi man sız Bi Ni zi de ol ler dost ce
Mu se ham di med' i den çin a de yır can ma sız (Al lah) (Al lah)
Bi zi ol ol dost
Mu ham med' den den a yır ma
Gay rı ki me arz e rek de yim hâ li an
mi sız Bi zi ol ol dost
Mu ham med' den den a yır ma (Al lah) (Al lah)

Meded Allah sana sundum elimi
Bizi ol dost Muhammed'den ayırma
Gayrı kime arz edeyim hâlimi
Bizi ol dost Muhammed'den ayırma.

Sinân-ı Ümmî söyler sözü gümansız
Nideler cesedi içinde cansız
Hûri-gılman gerekmez bana ansız
Bizi ol dost Muhammed'den ayırma.

RAST İLÂHÎ

Meded yâ gavsü'l âzam

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Hz.Şeyh Muzaffer Ozak
El-Cerrâhî (AŞKÎ)

Me det yâ gav sül â zam Pir sul tan ab dül ka dir
Ol sul tâ nül ev l yâ Nük te dâ n ul as fi yâ
İn sü cin ol du hay ran Me lek ler kıl dı dev rân

Mev hî be i mu az zâm Pir sul tan ab dül ka dir
Hem bür hâ nül et kı yâ Pir sul tan ab dül ka dir
Ar şı ey le di sey rân Pir sul tan ab dül ka dir

Nes l pâ ki Mus ta fâ Hâ ne dâ nı bâ sa fâ
Maz ha rı sır rı Hü dâ Meş he ri fey zi a fâ
Aş kî kur ban yo lu na Der ge hin de bu lu na

Dür ri yek tâ i ve fâ Pir sul tan ab dül ka dir
Meş a ri ri pû şı ha ta Pir sul tan ab dül ka dir
Him met ey le ku lu na Pir sul tan ab dül ka dir

1
Meded yâ gavsü'l Âzam
Pir Sultan Abdülkâdir
Mevhîbe-i muazzam
Pir Sultan Abdülkâdir

2
Nesl-i pâk-i Mustafâ
Hânedân-i bâ-safâ
Dürri yektâ-i vefâ
Pir Sultan Abdülkâdir

3
Ol sultânü'l evliyâ
Nüktedânü'l asfiyâ
Hem bürhânü'l etkîyâ
Pir Sultan Abdülkâdir

4
Mazhâr-ı sırr-ı Hüda
Meşher-i feyz-i atâ
Meş'ar-i pûş-i hatâ
Pir Sultan Abdülkâdir.

5
İns ü cin oldu hayran
Melekler kıldı devran
Arşı eyledi seyran
Pir Sultan Abdülkâdir.

6
Aşkî kurban yoluna
Dergehinde buluna
Himmat eyle kuluna
Pir Sultan Abdülkâdir.

RAST İLÂHÎ

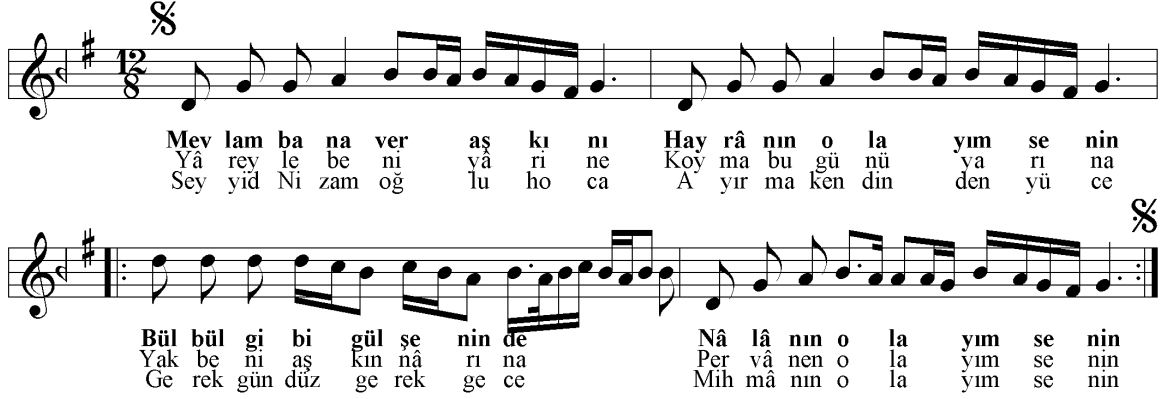
Mevlam bana ver aşkını

Usûl: İkiz Aksak

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte: Seyyid Nizâm

Mev lam ba na ver aş kı nı Hay râ nın o la yım se nin
Yâ rey le be ni yâ ri ne Koy ma bu gü nü ya rı na
Sey yid Ni zam oğ lu ho ca A yı r ma ken din den yü ce

Bül bül gi bi gül şe nin de Nâ lâ nın o la yım se nin
Yak be ni aş kın nâ rı na Per vâ nen o la yım se nin
Ge rek gün düz ge rek ge ce Mih mâ nın o la yım se nin

Mevlam bana ver aşkını
Hayrânın olayım senin
Bülbül gibi gülşeninde
Nâlânın olayım senin.

Yandır beni yandır beni
Aşk meyine kandır beni
Sarhoş edip döndür beni
Mestânın olayım senin.

Yâr eyle beni yârine
Koyma bugünü yarına
Yak beni aşkın nârına
Pervânen olayım senin.

Gönül kuşu sana uçar
Aşk meyinden dâim içer
Bu tâc ü hırkadan geçer
Üryânın olayım senin.

Seyyid Nizâm oğlu hoca
Ayırma kendinden yüce
Gerek gündüz gerek gece
Mihmânın olayım senin.

HİCAZ İLÂHÎ

Mîrac'a çıkınca Ahmed'i Muhtar

Usûl:Yürük Semâî

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Hz.Şeyh Fahreddin Şevki
El-Cerrâhî (FAHRÎ)

Mi râ ca çı kın ca Ah me di Muh tar
Ceb râ il ò lün ce reh ber de di ler reh ber de di ler
A li yel mür te zâ hay de ri ker rar
Bir is mi de sâ kî kev se de di ler kev ser de di ler
Bu fah ri i der ki gel mi şiz bun da
İ mâ mı Meh di ye ol mu şuz ben de
Şâ hım A li gi der mah şer ye ri ne
Mu hip ben de le re yâ ver de di ler

Mirâca çıkınca Ahmed'i Muhtar
Cebrâil ölünce rehber dediler
Aliyel mürtezâ hayder-i kerrar
Bir ismi de sâkî kevser dediler.

Hasen Hulkır Rızâ geldi pişuva
Hüseyin şehid-i deşt-i Kerbelâ
Râh-ı hakikati eyleyen ifşâ
Erenler yolunda server dediler.

Mâsun-i pâk imam Zeynel Âbidin
Bakırın nûrundan pür oldu zemîn
Mihrâb-ı tarikat hem kible-i din
Rûy-i hakikatte Câfer dediler.

Mûsâ-yı Kâzım'dır hüccet-i Burhan
Ali Mûsâ er-Rızâ şâh-ı horasan
Tâki ü bâ-nâki dilde nümâyân
Birine hasenü'l asker dediler.

Bu Fahri ider ki gelmişiz bunda
İmam-ı Mehdi'ye olmuşuz bende
Şâhım Ali gider mahşer yerine
Muhip bendelere yâver dediler.

UŞŞAK İLÂHÎ

Muhammed bağınm gülüdür Ali

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Âşık Niyâzi

Mu ham med ba ğı nın gü lü dür A li hay hay li
Ay rı gö ren le ri sev me miş Hü dâ hay hay dâ

Bül bül ler ö tü şür nin di li dir A li hay hay
Vah det bah çe si nin gü lü dür A li hay hay

Bül bül ler ö tü şür nin di li dir A li
Vah det bah çe si nin gü lü dür A li

Â şık lar yar i çin düş müş yol la ra hay hay ra

Ha kî kat eh li nin yo lu dur A li hay hay

Ha kî kat eh li nin yo lu dur A li

Mu ham med A li ye ca nı mız fe dâ hay hay dâ

Bir de di ler bi ze şâ hi le ge dâ hay hay

Bir de di ler bi ze şâ h i le ge dâ

**Muhammed bağının gülüdür Ali
Bülbüller ötüşüdür dilidir Ali
Aşıklar yâr için düşmüş yollara
Hakikât ehlinin yoludur Ali**

**Muhammed Ali'ye canımız fedâ
Bir dediler bize şâh ile gedâ
Ayrı görenleri sevmemiş Hüdâ
Vahdet bahçesinin gülüdür Ali**

**Gel Ali'nin Ehl-i Beyt'i olalım
On sekiz bin aleme dalalım
Kıyamet gününe ânı bulalım
Hak şehitlerinin kânıdır Ali**

**Vahdet deryâsma dalanlar bilir
Hakikât şehrinde Ali'yi bulur
Şâhlar şâhın gören imana gelir
Aşık Niyazi'nin cânıdır Ali**

HİCAZ İLÂHÎ

Mülk-i Bekâ'dan gelmişem

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Hz. Yunus Emre

Mül ki Be ka dan gel mi şem
Fâ nî ci hâ nı ney le yim
Ben dost ce mâ lin gör mü şem
Ben dost ko ku sun al mı şam
Hû ri ci hâ nı ney le rem
Mis ki rey hâ nı ney le rem
Vah det me yi nin cür a sın
mâ şuk e lin den iç mi şem Al lah
Vah det me yi nin cür a sın
mâ şuk e lin den iç mi şem

Mülk-i Bekâ'dan gelmişem
Fâni cihânı neylerem
Ben dost cemâlin görmüşem
Hûri cihânı neylerem.

İsâ gibi dünya koyub
Gökleri seyrân eylerem
Mûsâ-yi didâr olmuşam
Ben "lenterâni" neylerem.

İsmâilem Hak yoluna
Cânımı kurbân eylerem
Çünkü bu can kurban sana
Koçu kurbânı neylerem

Eyyüb gibi mâşukunum
Cevrin tehammül eylerem
Cercisleyin Hak yoluna
Çıkmayan canı neylerem.

Derviş Yunus mâşukuna
Vuslat bulunca mest olur
Ben şişeyi çaldım taşa
Nâmûs u âri neylerem.

RAST İLÂHÎ

Semâdan sırr-ı tevhîdi

Usûl: Devr-i Hindî

Beste: Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte: Hz. Şeyh Abdülehad
Nuri El-Sivâsî

Se mâ dan sır rı tev hî di
du yan gel sün bu mey dâ ne
De rûn iç re bu gün Al lah
de yen gel sün bu mey da ne
Se lâ dır eh li ir fâ ne
ge tir sün câ nı mey dâ ne
Bu gün ba şı nı kur bâ ne
ko yan gel sün bu mey dâ ne

Semâdan sırr-ı tevhîdi duyan gelsin bu meydâna
Derûn içre bugün Allah deyan gelsin bu meydâna

Görenler nûr-ı settârı, duyanlar nûr-ı Gaffârı
Cihanda şîşe-i ârı kıran gelsin bu meydâna

Salâdır ehl-i irfâna getirsin cân-ı kurbâna
Bugün başını kurbâna koyan gelsin bu meydâna

Geçip bu ağabeyle gilden dahi cümle heyâkilden
Bu dünya nefsinin dilden duyan gelsin bu meydâna

Gönül maksûdunu buldu, cihân envâr ile doldu
Bugün Nûri imâm oldu, uyan gelsin bu meydâna.

SÛZİNÂK TEVŞİH

Seyreleyip yandım mah cemâline

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Fehmi

Sey rey le yip yan dım mah ce mâ li ne (Al lah)
Feh mi der ki can da câ nâ nı mız var (Al lah)

mah ce mâ li ne Nur kun dak i çin de
câ nâ nı mız var Pey gam be ri â hir

ya tar Mu ham med câ nı mın câ nâ nı
za mâ ni mız var Pey gam be ri â hir

sın yâ Mu ham med Ko ku la rı ben zer
za mâ ni mız var Gönül ler der di ne

cen net gü lü ne (Al lah) ne
der mâ ni mız var (Al lah) var

Nur kun dak i çin de ya tar Mu ham
Nur kun dak i çin de ya tar Mu ham

med câ nı mın câ nâ nı
med câ nı mın câ nâ nı

sın yâ Mu ham med
sın yâ Mu ham med

Seyreleyip yandım mah cemâline
Nur kundak içinde yatar Muhammed
Cânımın cânânısın yâ Muhammed
Kokuları benzer cennet gülüne
Nur kundak içinde yatar Muhammed
Cânımın cânânısın yâ Muhammed.

Fehmi der ki canda cânânımız var
Peygamber-i âhir zamânımız var
Gönüller derdine dermânımız var
Nur kundak içinde yatar Muhammed
Cânımın cânânısın yâ Muhammed.

SEGÂH İLÂHÎ

Sordum sarı çiçeğe

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Yunus

Sor dum sa rı çi çe ğe
Sor dum sa rı ri çi çe ğe
An nen ba ban var mı dır
Siz de ö ni lüm bi var mı dır
Sen be ni lüm bi var mı dır
Çi çek de i der yâ der viş ba ba
Çi çek de i der yâ der viş ba ba
An nem ba bam top rak dır
O lüm süz nus yer de ğil mi dır
Sen Yu nus yer de ğil mi dır
Hak lâ i lâ he il lal lah
Hak lâ i lâ he il lal lah
Al lah lâ i lâ he il lal lah
Al lah lâ i lâ he il lal lah

Sordum sarı çiçeğe
Annen baban var mıdır?
Çiçek ider yâ derviş baba
Annem babam topraktır.

Sordum sarı çiçeğe
Sizde ölüm var mıdır?
Çiçek ider yâ derviş baba
Ölümsüz yer var mıdır?

Sordum sarı çiçeğe
Sen beni bilir misin?
Çiçek ider yâ derviş baba
Sen Yunus değil misin?

UŞŞAK İLÂHÎ

Şu benim divâne gönlüm

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:Kul Yusuf

Şu benim di vâ ne gön lüm dem Ah ben ni dem şey him ni dem Şu benim di vâ ne gön lüm dem Ah ben ni dem şey him ni dem

Yi ne hub dan hu ba düş dü Yi ne hub dan hu ba düş dü Ya ra li yam ki me gi dem Yâ hâ lim ki me ar ze dem

Mah ce mâ lin şû le sin den dem Ah ben ni dem şey him ni dem Mah ce mâ lin şû le sin den dem Ah ben ni dem şey him ni dem

Çal ka la nıp gö le düş dü Ya ra li yam ki me gi dem Yâ hâ lim ki me ar ze dem

Şu benim divâne gönlüm
Yine hubdan huba düşdü
Mah cemâlin şûlesinden
Çalkalanıp göle düşdü.

Kiminin meskeni külhan
Kimi derviş kimi sultan
Kimi şeyhi ile mihmân
Ben şeyhimden cüdâ düşdüm.

Felek bir gün cana kıyar
Sizi kabdan kaba koyar
Kimi atlas libas giyer
Şükür bize aba düşdü.

Kul Yusuf'undur bu demler
Akıttım dideden nemler
Benim çektiğim sitemler
Yardan bize caba düşdü.

SEGÂH İLÂHÎ

Taş atanlara da yok intikâmın

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:?

Taş a tan la ra da yok in ti
kâ mın kâ mın
Sa na i sim koy du Mev lâ Mu
ham med Mev lâ Mu ham med
En bi yâ tâ cı sm
se nin ma kâ mın se nin ma kâ mın
A li yül â lâ dan â lâ Mu
ham med â lâ Mu ham med

Taş atanlara da yok intikâmın
Sana isim koydu Mevlâ Muhammed
Enbiyâ tâcısın, senin makâmın
Aliyül'âlâdan âlâ Muhammed.

Salât ü selâmı çek hadi seher
Ne kadar var ise mahlûka peyker
Adedince olsun her şâm ü seher
Allahümme salli alâ Muhammed.

UŞŞAK İLÂHÎ

Vâsıl olmaz kimse Hak'ka

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Hz.Şemseddîn-i Sivâsî

(ŞEMSÎ)

Vâ sıl ol maz kim se Hak ka cüm le den dūr ol ma dan

Kenz a çıl şah maz şol gö nül den
Pâ di şah kon maz gö sa ra den ya

tâ ki pür nūr ol ma dan ol ol ma dan
hâ ne mâ' mûr ol ma dan

Sür çı kar ağ yâ rı dil den tâ te cel li i de Hak

Vâsıl olmaz kimse Hakk'a cümleden dūr olmadan
Kenz açılmaz şol gönülden tâ ki pür-nūr olmadan

Sür çıkar ağyârı dilden, tâ tecellî ide Hakk
Pâdişah konmaz saraya, hâne ma'mûr olmadan.

Mûtû kable en temûtû sırrını fehmeyleyen
Haşr ü neşri gördü bunda nefha-i sūr olmadan.

Sen müyesser eyle yâ Rab bizlere beytin tafâf
İlmin ile âmil eyle vâde tekmil olmadan.

Hak cemâlin kâbesini kıldı âşıklar tavâf
Yerde kâbe gökyüzünde beyt-i mâ'mûr olmadan.

Mest olup mestâne geldim tâ ezelden tâ ebed
İçmişem aşkın şarâbın âb-ı engûr olmadan.

Mest olanların kelâmı kendinden gelmez veli
Pes "ene'l-Hâk" nice söyler kişi Mansûr olmadan.

Bir acep sevdâya düşmüş tutuşur Şemsi müdâm
Hakk'a makbûl olmak ister halka menfûr olmadan.

UŞŞAK İLÂHÎ

Vâsıl-ı feyz-i Hüdâyız

Usûl:Sofyan

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)
Güfte:Hüsâmî

Vâ sıl lı fey zi Hü dâ yız Hâl ve ti Uş şâ kî yiz
Mek te bi ir fan dan al dı der si aş kıl tıl lı dil

Hâ kî pâ yi Mus ta fâ yız Hâl ve ti Uş şâ kî yiz
Eh li aş ka pî şü vâ yız Hâl ve ti Uş şâ kî yiz

Çâ ri yâ ri bâ sa fâ ya ku lü kur bân ol mu şuz
Lî me al la hi sa ra yın da mu kim o lan mü dâm

Ben de i â li a bâ yız Hâl ve ti Uş şâ kî yiz
Hâ ki râ hi ev li yâ yız Hâl ve ti Uş şâ kî yiz

Vâsıl-ı feyz-i Hüdâyız, Halveti Uşşâkîyiz
Hâk-i pâ-yi Mustafâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

Çâr-i yâr-i bâ safâya kulu kurbân olmuşuz
Bende-i âli abâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

Mekteb-i irfandan aldı ders-i aşkı tıfl-ı dil
Ehl-i aşka pîşuvâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

Limeallahi sarayında mukim olan müdâm
Hâk-i râh-ı evliyâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

Hazret-i Pîr'in eşiğin hâkine yüz süreli
Hamdülillah pür safâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

Ey Hüsâmî Şeyh Hüsâmeddîn'in oldun bendesi
Nâzik-i her dem serâyız, Halveti Uşşâkîyiz.

UŞŞAK İLÂHÎ

Vardım kırklar yaylasına

Usûl:Düyek

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi

(Okurlar)

Güfte:Şah İsmâil (Hatâyî)

Var dım kırk lar yay la sı na Gel be ri ey can de di ler ne
Düş me dün yâ mih ne ti ne Tâ lip ol Hâk haz re ti ne

Yüz sür düm a yak la rı na Gir iş te mey dan de di ler ler
Â bi kev ser şer be ti ne Par ma ğı nı ban de di ler

Gör dü ğü nü gö zün i le Söy le me sen sö zün i le
Şah Ha tâ yî ne dir hâ lin Dü a e dip kal dir e lin

On dan son ra bi zim i le Ol sen de mih man de di ler ler
Kes gy bet büh tan dan di lin Cüm le miz yek san de di ler

Vardım kırklar yaylasına
Gel beri ey can dediler
Yüz sürdüm ayaklarına
Gir işte meydan dediler.

Gördüğünü gözün ile
Söyleme sen sözün ile
Ondan sonra bizim ile
Ol sen de mihmân dediler.

Düşme dünyâ mihnetine
Tâlib ol Hak hazretine
Âb-ı Kevser şerbetine
Parmağımı ban dediler.

Şah Hatâyî nedir hâlin
Dua edip kaldır elin
Kes gybet bühtandan dilin
Cümlemiz yeksan dediler.

HÜZZAM MUHARREM İLÂHÎSİ

Zâlimler el vurup hep

Usûl:Yürük Semâî

Beste:Sebilci Hüseyin Efendi
(Okurlar)

Güfte:Mûsâ Kâzım Paşa

§

Zâ lim ler el vu rup hep şim şî ri can rü bâ ya
Kim ler e der ta ham mül yâ Rab bu ib ti lâ ya

şim şî ri can rü bâ ya Kas tet di ler se râ pa
yâ Rab bu ib ti lâ ya A maz e dip vü cû dun

ev lâ dı Mus ta fâ ya ev lâ dı Mus ta fâ ya
bin nâ ve ki ka zâ ya bin nâ ve ki ka zâ ya

Dev ran o lup mü sâ it ol kav mi bî ha yâ ya
Düş tü Hü seyn a tın dan sah râ yı ker be lâ ya

ol kav mi bî ha yâ ya İ sâl o lun du bî - derd
sah râ yı ker be lâ ya Cib ril var lun du ha ber ver

Ser had di in ti hâ ya ser had di in ti hâ ya
Sul tâ ni En bi yâ ya Sul tâ ni en bi yâ ya

§

Zâlimler urup hep şemşîr-i cân-rubâya
Kasd etdiler ser â pâ evlâd-ı Mustafâya
Devrân olup müsâ'id ol kavm-i bî-hayâya
Îsâl olundu bî-dâd ser-hadd-i intihâya
Kimler eder tahammül yâ Rab bu ibtilâya
Amac edip vücûdun biñ nâvek-i gazâya

Düşdü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ'ya
Cibrîl var haber ver Sultân-ı Enbiyâya

Cûş eyleyip belâya mânend-i mevc-i tûfân
Keştî-i ehl-i beyti kıldı şikest ü vîrân
Maktûl olup ser-â-ser ashâb-ı âl-i zî-şân
Yektâ-rev oldu ol mâh çün âfitâb-ı rahşân
Her yandan etdi savlet hınzîr-veş Yezîdân
Ser-tâ-be-pâ vücûdun zahm eyleyip kızıl kan

Düşdü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ'ya
Cibrîl var haber ver Sultân-ı Enbiyâya

Ashâb ü âliniñ hep kibârı vü sıgârı
Bir bir kılıp şehîd 'azm-i huzûr-ı Bârî
Dil-teng edip susuzluk tâ 'arşa oldu sârî
Ezvâc-ı tâhirâtüñ feryâd-ı bî-karârı
Her yüzden etdi tazyîk a'dâ o şehriyârı
Âhir çıkıp elinden dâmân-ı ihtiyârı

Düşdü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ'ya
Cibrîl var haber ver Sultân-ı Enbiyâya

Yârân olup ser-â-pâ mest-i mey-i şehâdet
Meydanda kaldı tenhâ ol mihr-i evc-i hâcet
Bu hâl olup adûya sermâye-i cesâret
Etrâfın aldı birden ol kavm-i pür-dalâlet
Yetmişiki yerinden mecrûh olup nihâyet
Bundan ziyâde harbe Hak vermeyip icâzet

Düşdü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ'ya
Cibrîl var haber ver Sultân-ı Enbiyâya

Ol şâh-ı dîn-penâhı tenhâ görünce düşman
Etdi hücum ü savlet şiddetle her taraftan
Bir hâle vardı âhir zahm-ı hadeng-i âhen
Mânend-i kasr-ı cennet cisminde oldu rûşen
Envâ'-ı yârelerden her cânibinde revzen
Kâzım olup nihâyet bî-tâb harb ederken

Düşdü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ'ya
Cibrîl var haber ver Sultân-ı Enbiyâya

ESER ADI	SÖZ YAZARI	MAKAM	FORM	USÛL
Âbidân-ı Mustafâ'yız biz Hüseynîlerdeniz	Hz. Hilmi Dede Baba el-Bektâşî	Uşşak	İlahi	Düyek
Âlem-i dilde aceb kâşânemiz var bizim	Sırrî (Şeyh)	Nihâvend	İlahi	Sofyan
Âlemi İhâta kıldı âteşiyle âhımız	-	Rast	İlahi	Müsemmen
Allah emrin tutalım gel zikredelim Hakk'ı	Hz. Sertarîkzâde Şeyh Muhammed Emin el-Cerrâhî	Muhayyer	İlahi	Sofyan
Âmennâ söyledik hem ikrâr ettik	Mirâtî	Uşşak	İlahi	Sofyan
Arz-ı hâlim evvelâ evlâd-ı Mevlânâ'ya	Aşık Şem'i	Acem Aşırân	İlahi	Düyek
Arzum senin cemâlinde aşkın bendedir Allahım	Zeyneb Hanım	Sabâ	İlahi	Sofyan
Bâğ-ı aşkın andelîbi hazret-i Üftâde'dir	Hz. Pîr Azîz Mahmud Hüdâî (Hüdayî)	Rast	İlahi	Müsemmen
Ben bu aşkın mecnûnuyum	-	Uşşak	İlahi	Düyek
Bülbüller sazda güller niyazda	Hz. Muzaffer Ozak el- Cerrâhî (Aşkî)	Hüseynî	İlahi	Düyek
Cemâlin hüsnüne canlar fedâdır yâ Resûlallâh	Hz. Hayrullah Tâceddin Yalım er-Rifaî	Muhayyer	İlahi	Devr-i Hindi
Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlam seni	Hz. Yûnus Emre	Sabâ	İlahi	Düyek
Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlam seni	Hz. Yûnus Emre	Sabâ	İlahi	Nim Evsat
Derdinle doldum bilmezem n'oldum	Nürî	Hicaz	İlahi	Düyek
Dost bahçesinin gülleri Cerrâhîler derler bize	Hz. Fahreddîn Erenden el-Cerrâhî	Sabâ	İlahi	Sofyan
Ehl-i Hakk'a sıdkıla bel bağlayan âgâh olur	Hz. Fahreddîn Erenden el-Cerrâhî	Hüseynî	İlahi	Düyek

Ey benim devletli sultânım Muhammed Mustafa	Müctebâ	Hüzzâm	İlahi	Devr-i Hindi
Ey dünyaya gelen kişi ölenleri görmez misin	Hz. Muzaffer Ozak el- Cerrâhî (Aşkî)	Hüzzâm	İlahi	Sofyan
Ey güzellerden güzel rûhum Resûl-i Kibriyâ	Hz. Hayrullah Tâceddin Yalim er-Rifâî	Rast	İlahi	Devr-i Hindi
Ey Hâlik u ey Lâ-yezâl	Sultan II. Mustafa	Hicaz	İlahi	Sofyan
Gaflet uykusunda yatar uyanmaz	Genç Abdâl	Rast	İlahi	Sofyan
Gece gündüz döne döne istediğim Hak'dır benim	Hz. Nizamoğlu Seyyid Seyfullâh	Hicaz	İlahi	Düyek
Gel sürelim dem Hû diyelim Hû	Hz. Yûnus Emre	Hicaz	İlahi	Düyek
Gül yüzünü rüyâımızda görelim ya Resûlallâh	Hacı Kişi (Konyalı)	Rast	İlahi	Düyek
Güller sünbüller öten bülbüller	Hz. Muzaffer Ozak el- Cerrâhî (Aşkî)	Rast	İlahi	Düyek
Güzel âşık cevrimizi çekemezsin demedim mi	Hz. Pîr Sultan Abdâl	Nihâvend	Nefes	Düyek
Hak yarattı âlemi aşkına Muhammedin	Hz. Yûnus Emre	İsfahan	İlahi	Düyek
Hakk'a çevir özünü Kible'ye tut yüzünü	-	Bestenigâr	İlahi	Düyek
Matla-i nur-i ilâhîdir yüzün yâ Mustafa	-	Hicaz	İlahi	Devr-i Hindi
Meded Allah sana sundum elimi	Hz. Sinan Ümmî	Mâhur	İlahi	Düyek
Meded ya Gavsü'l-Âzâm	Hz. Şeyh Fahreddîn Erenden el-Cerrâhî	Rast	İlahi	Sofyan
Mevlam bana ver aşkını hayrânın olayım senin	Hz. Nizamoğlu Seyyid Seyfullâh	Rast	İlahi	İkiz Aksak
Milk-i bekâdan gelmişim fâni cihânı neylerim	Hz. Yûnus Emre	Hicaz	İlahi	Sofyan

Mîrâca çıkınca Ahmed-i Muhtar	Hz. Şeyh Fahreddin Erenden el-Cerrâhî	Hicaz	İlahi	Sengin Semai
Muhammed bâğının gülüdür Ali	Âşık Niyâzî	Uşşak	İlahi	Düyek
Semâdan sırr-ı tevhîdi duyan gelsin bu meydâne	Hz. Pîr Abdülehad Nûri el-Sivâsî (Nûri)	Rast	İlahi	Devr-i Hindi
Seyr eyleyip yandım meh cemaline	Fehmî	Sabâ	İlahi	Sofyan
Seyr eyleyip yandım meh cemaline	Fehmî	Sûzinak	Tevşih	Sofyan
Sordum sarı çiçeğe benzin neden sarıdır	Hz. Yûnus Emre	Segâh	İlahi	Sofyan
Şu benim dîvâne gönlüm kimi derviş kimi sultân	Kul Yusûf	Hüseynî	İlahi	Sofyan
Tanır isen Allâh'ı bırakırsın günâhı	Hüseyn Sebilci (Okurlar)	Mâhur	İlahi	Sofyan
Taş atarlara da yok intikamın	? (Osman Hâdi Efendi)	Segâh	İlahi	Sofyan
Tesbih elimde Hû demek ister	Hz. Muzaffer Ozak el-Cerrâhî (Aşkî)	Uşşak	İlahi	Sofyan
Vardım kırklar yaylasına gel beri ey cân dediler	Hatâyî	Uşşak	İlahi	Sofyan
Vâsıl-ı feyz-i Hüdâyız Halvetî-Uşşâkîyiz	Hüsâmî	Uşşak	İlahi	Sofyan
Vâsıl olmaz kimse Hakk'a	Hz. Pîr Şemseddîn-i Sivâsî	Uşşak	İlahi	Sofyan
Zâlimler el vurup hep şimşir-i cân-rubâyâ	Kâzım Paşa	Hüzzâm	İlahi	Yürük Semai

حسب

SEBİLCİ KAYITLARINDAN
SEÇKİLER HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

50’li yıllardan itibaren devam eden süreçte Hüseyin Sebilci’nin elimize ulaşabilmiş çok sayıda kaydı bulunmaktadır. Bu dönemde taşınabilir tape-kayıt sisteminin icadı, bu icraların kayıt altına alınabilmiş olması bakımından gerçekten büyük bir şanstır. Sebilci’nin elimize ulaşan kayıtlarının önemli bir kısmı cami ve tekke gibi bir mecliste kayıt altına alınmıştır. Bununla birlikte Sebilci’ye meftun pek çok kişi de onu sakin bir köşede yakalayıp hatta kendisini özel olarak davet edip, tarih ve sunum belirterek icralarını kayıt altına almıştır. Bu tarz kayıtlar arşivin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. 3. arşiv kanalı ise Sebilci’nin günümüzde “prodüksiyon” olarak nitelendirilebilecek plak icralarıdır. İcraların kaydedildiği ortamda oluşan hatıralar -özellikle Konya’da gerçekleştirilen kayıtların sunum bölümleri- tarihî açıdan son derece önemli bilgiler barındırmaktadır. Öte yandan bugünkü arşiv taramalarında bazı kayıtların aynı anda iki kişi tarafından kaydedilmiş olduğu da fark edilmektedir. Bu kayıtların sadece müzikal açıdan değil sözlü tarih, kültürel birikim gibi pek çok açıdan tekrar tekrar incelenmesi ve arşivlenmesi son derece önemlidir. Örneğin Sebilci’nin bazı kayıtlarının tamamıyla sadece bir şairin şiirleri seçilerek -Mehmed Hilmi Dede Baba gibi- icra edildiği ve hatta sonrasında da kendisine rahmet okunduğu dikkat çekicidir. Bunun gibi birçok tarihî ve kültürel konunun bu kayıtlar arasında hâlen gizlendiği unutulmamalıdır.

Sebilci Hüseyin Efendi’nin dostlar aracılığıyla bizim elimize ulaşabilmiş kayıtlarının toplam süresi 64 saat civarındadır. Bu kayıtlardan yaptığımız seçmeler, çok sayıda elemenden geçirilerek oluşturulmuştur. Yöntemimiz, genel olarak daha az icra edilmiş ya da dijital ortamda henüz yayımlanmamış kayıtları tercih etmeye dayanır. “Şu okuduğu eseri almadınız” şeklindeki olası serzenişlere şimdiden bir cevap olmak üzere belirtmek gerekir ki, seçilen kayıtların önemli bir bölümü ya da seçilen pasajların tam hâlleri hâlihazırda dijital ortamda zaten dolaşımdadır.

Amacımız bu kayıtlardaki önemli icra, tarih, mekân ve insan faktörlerini gözeterek Sebilci'nin icralarını bir üslup çerçevesinde analize imkân sağlayacak bir arşiv grubunu sizlerle paylaşmaktır. Bu kayıtları otantik izlerini bozmadan restore ederek hazırlayan Suat Güney'e teşekkür ediyoruz.

UŞŞÂK KASİDE “Hakikat câmesin sanma cihânda her beden giydi”
 HİCÂZ İLAHİ “Gece gündüz döne döne”
 SEGÂH MERSİYE “Safâ-yı gevher-i kudsî-i Âl-i Mustafâ Zeyneb”
 HÜSEYNÎ İLAHİ “Bülbüller sazda güller niyâzda”
 UŞŞÂK KASİDE “Ey güzellerden güzel rûhum Resûl-i Kibriyâ”
 HÜSEYNÎ İLAHİ “Cân u dilden hâne kıldın âkıbet”
 MUHAYYER İLAHİLER ve KASİDE “Cemâlin hüsnüne cânlar fedâdır yâ
 Resûlallah”, “Allah emrin tutalım”, “Asâf’ın mikdârını bilmez”
 UŞŞÂK GAZEL “O güzel gözlerinin cazibesi”
 SEGÂH PERDE KALDIRMA TEVHİDİ “Eyleyen ‘uşşâkı şeydâ dâimâ”
 SEBİLCİ’NİN CENAZE TÖRENİNDEN BİR SES KAYDI
 UŞŞÂK MERSİYE “Teşne-lebler bu gece kan ile galtân oldu”
 RAST GAZEL “Her yer karanlık pür-nûr o mevkî”
 NEVESER GAZEL “Telli turnam gibi çıktın yuvadan”
 SABÂ MEVLİD-İ ŞERİF “Tevhîd Bahri”
 UŞŞÂK İLAHİ “Vâsıl-ı feyz-i Hudâ’yız Halvetî Uşşâkiyiz”
 UŞŞÂK GAZEL “Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber”
 UŞŞÂK GAZEL “Ağladım ümitlerim ağıyâre kurbân oldu hep”
 UŞŞÂK GAZEL “Bir zaman pâyinde uşşâkın idim”
 UŞŞÂK GAZEL “Gülser o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır”
 HÜZZAM GAZEL “O güzel gözlerinin rûhunu içtim bu gece”
 UŞŞÂK KASİDE “Yazdı levh-i kâinata kilik-i kudret kâf ü nûn”
 UŞŞÂK İLAHİ “Ben bu aşkın Mecnunuyum”
 UŞŞÂK KASİDE “Tarîk-i ‘aşka gir cânâ sevâd-ı mâsivâdan geç”
 ISFAHÂN İLAHİ “Hakk yarattı âlemi aşkına Muhammed’in”
 HÜZZAM İLAHİ “Sordum sarı çiçeğe”
 NİHAVEND İLAHİ “Güzel âşık cevrimizi”

1.a.

UŞŞÂK KASİDE

“Hakîkat câmesin sanma cihânda her beden giydi”

Sebilci, Mehmet Hazmi Tura'ya ait “Hakîkat câmesin sanma cihânda her beden giydi” sözleri ile başlayan bir nutku okumaktadır. Kaydın ani başlaması ve güftenin ilk beytinin kesik olması, Sebilci'nin nutku okumaya başladığından sonra kaydın açıldığını tahmin ettirmektedir. Kaydın tarihi bilinmiyor fakat sessiz bir ortamda yapılmış olmasından, eserin mecliste okunmadığı ve özel bir kayıt olduğu anlaşılıyor. Uzun bir kaydın ilk icrasdır.

Hakîkat câmesin sanma cihânda her beden giydi
Libâs-ı müsteârî râh-ı Hakk'dan geçen giydi

Libâs-ı aşkı her ki sağa sola meyleden giymez
Anı ancak tarîk-i müstakîm üzre giden giydi

Abâ-yı Mustafâ'yı hiç kimse giymedi amma
Reh-i aşkında terk-i cân eden Veys-el Karan giydi

Açan cân gözlerin amma gül-i pîrâhen-i Yûsuf
Anı ol pîr-i Ken'ân sâhibü'l beytü'l hazen giydi

Cihân-kıymet olan âl-i abâ tâcın nice yıllar
Boyun büküp erenler meclisinde diz çöken giydi

Soyun kesret libâsından eriş “el fakru fahrî”ye
Bu fahr-i pür-safâyı câm-ı vahdetden içen giydi

Riyâ-pûşân ne mümkündür aşk u sevdâ kisvesin giymek
Harâbât kûşesine dost deyû postun seren giydi

Tarîk-i aşk içinde hırka-yı tecrîdi ey Hazmî
Cenâb-i Pîr Hüsâmeddîn Uşşâkî Hasan giydi

1.b.

HİCÂZ İLAHİ

“Gece gündüz döne döne”

Sebilci, kendi bestesi olan, sözleri Seyyid Nizamoğlu'na ait “Gece gündüz döne döne” ilahisini kendi bendiri ile eşlik ederek okuyor. Bu eser üstteki kaydın devamı olduğundan aynı özelliklere sahiptir.

1.c.

SEGÂH MERSIYE

“Safâ-yı gevher-i kudsî-i Âl-i Mustafâ Zeyneb”

Sebilci, güftesi Saffet Yetkin'e ait olan “Safâ-yı gevher-i kudsî-i Âl-i Mustafâ Zeyneb” sözleriyle başlayan mersiyesini okuyor. Sesini dinlendirdiği zamanlarda bendiri ile yaptığı tremololar icraya farklı bir hava katmaktadır. Mersiye'nin güftesi tam olarak okunmuştur. Bu eser üstteki kaydın devamı olduğundan aynı özelliklere sahiptir.

Safâ-yı gevher-i kudsî-i Âl-i Mustafâ Zeynep
Çerağ-ı şu'le-i ismet-serâ-yı Murtazâ Zeynep
Ziyâ-yı kurret-i ayn-ı Hüseyin-i Müctebâ Zeynep
İşit hâtif nidâ eyler esîr-i Kerbelâ Zeynep
Bugat-ı kavm-i Süfyân'ın elinde müptelâ Zeynep

Yezîd İbn-i Ziyâd'ı Kerbelâ meydânına saldı
Görün ol eşkiyâ Âl-i Abâ etrâfını aldı
Benât-ı Hazret-i Zehrâ Yezîd'in hükmüne kaldı
İşit hâtif nidâ eyler esîr-i Kerbelâ Zeynep
Usât-ı kavm-i Süfyân'ın elinde müptelâ Zeynep

O zâtî kim Hudâ etti anın-çün âlemi icâd
Anın ahfâdına âb-ı Furât'ı kestiler heyhât
Havâtîn-i nübüvvet cedlerinden eyler istimdâd
İşit hâtif nidâ eyler esîr-i Kerbelâ Zeynep
Nifâk-ı kavm-i Süfyân'ın elinde müptelâ Zeynep

Yeter Safvet yeter kerb ü belânın şerh-i sûzanı
Tahammül eylemek mümkün mü bu hâl-i perişânı
Çekilmez hânedân-ı Ehl-i Beyt'in âh ü efgânı
İşit hâtif nidâ eyler esîr-i Kerbelâ Zeynep
Bugât-ı kavm-i Süfyân'ın elinde müptelâ Zeynep

1.d.

HÜSEYNÎ İLAHÎ

“Bülbüller sazda güller niyâzda”

Sebilci, kendi bestesi olan sözleri eş-Şeyh Muzaffer Ozak el-Cerrâhî'ye ait “Bülbüller sazda güller niyâzda” ilahisini kendi bendiri ile eşlik ederek okuyor. Esere başlamadan serbest formda ritim üzerine makamı toparlayan bir medet çekmesi, zikrullah esnasında zâkirlik kabiliyetine son derece keyifli bir delildir. Bu eser üstteki kaydın devamı olduğundan aynı özelliklere sahiptir. Eserin meyanları zaman zaman oktavdan değil pesten okunmuştur.

1.e.

UŞŞÂK KASİDE

“Ey güzellerden güzel rûhum Resûl-i Kibriyâ”

Sebilci, güftesi eş-Şeyh Hayrullah Tâceddin Yalım er-Rifâî'ye ait olan “Ey güzellerden güzel rûhum Resûl-i Kibriyâ” sözleriyle başlayan bir kaside okumaktadır. Güfte Sebilci'nin rast makamında bir bestesi olmakla birlikte kayıta serbest formda okunmuş bir kaside olması açısından da önemlidir. İcra yukarıdaki kaydın devamı niteliğinde olsa da kayıttaki parazitlerden, kısa bir mola verildiği anlaşılmaktadır. Eserin sonlarına doğru duyulan çocuk sesi, kaydın bir evde yapılmış olma ihtimalini akla getirmektedir.

1.f.

HÜSEYNÎ İLAHİ

“Cân u dilden hâne kıldın âkıbet”

Sebilci, güftesi İbrahim Hakkı Erzurumî'ye ait olan “Cân u dilden hâne kıldın âkıbet” sözleriyle başlayan ilahiyi okumaktadır. Yorulmuş olacak ki bu esere bendiri ile eşlik etmemiştir. Dönüşlerde, eserin orijinal güftesinde olmayan bazı kelimelerin eklenmesinden güftenin tam mevcut olmadığı anlaşılmaktadır. Fakat icra üslubundaki hâkimiyeti, kayıtlara “anonim” olarak geçen bu eserin bir Sebilci bestesi olma ihtimalini akla getirmektedir.

1.g.

MUHAYYER İLAHİLER ve KASİDE

*“Cemâlin hüsnüne cânlar fedâdır yâ Resûlallah”,
“Allah emrin tutalım”, “Asâf’ın mikdârını bilmez”*

İcra üstteki bandın devamına kaydedilmiş olmakla birlikte başka bir zamana aittir. Ses kalitesi, ortam ve mikrofon bağlantısı açısından diğerine oranla daha düşüktür. Kaydın başında Sebilci'nin “Okuyayım” fısıltısının ardından nefesini alarak icraya başladığı duyulmaktadır. Öncelikle bestesi kendine, güftesi eş-Şeyh Hayrullah Tâceddin Yalım er-Rifâî'ye ait olan ve “Cemâlin hüsnüne cânlar fedâdır yâ Resûlallah” sözleriyle başlayan ilahi okumaktadır. Hemen sonrasında yine kendi bestesi olan, güftesi eş-şeyh Sertarıkzâde Mehmed Emin el-Cerrâhî'ye ait “Allah emrin tutalım” sözleri ile başlayan bir başka ilahi hızlı tempoda icra etmektedir. Elinde bendirle gerçekleştirdiği bu icrada zaman zaman ritmi kaçırır da zâkirlığın verdiği pratik meleke ile hemen yeniden tempoya girmektedir. Bu iki eserin ardından serbest bir eser daha icra etme niyetiyle sözleri Ziya Paşa'ya ait olan “Asâf’ın mikdârını bilmez Süleymân olmayan” güftesini gazel formunda icra etmektedir. Fakat bu güftenin sözlerinin önemli bir kısmında, zihninde kalmadığından mütevellit metin hataları mevcuttur.

2

UŞŞÂK GAZEL

“O güzel gözlerinin cazibesi”

Bu kayıt 1954 yılında gerçekleştirilmiş ünlü Yeşilçam prodüksiyonu “Çalsın Sazlar Oynasın Kızlar” adlı filmin içinden alınmış bir icradır. Çok dağınık bir senaryosu bulunan bu filmin bir sahnesinde Sebilci, fiziksel olarak görünmese de “O güzel gözlerinin cazibesi” sözleriyle başlayan bu gazeli okumuştur. İcraya, alışılmışın dışında olarak bir nakkarenin eşlik etmesiyle birlikte kabiliyetli bir zurnanın da gazel beyitlerine cevaplar verdiği görülmektedir. Hızlandırılmış bir icra olduğu çok belirgin bu gazelin iddialı sözleri ise şöyledir:

O güzel gözlerinin cazibesi beni billâh yakıyor
O leziz şehâb ile bir kevsere meyyâl akıyor
Böyle terâvette müdâm olduk gördük de seni
Sümme hâşâ budur Allâh diye insan tapıyor

3

SEGÂH PERDE KALDIRMA TEVHİDİ

“Eyleyen ‘uşşâkı şeydâ dâimâ”

Cerrâhî Âsitânesi’nde gerçekleştirilen bu icra eş-Şeyh Muzaffer Ozak el-Cerrâhî’nin yönettiği bir zikrullâh esnasında kaydedilmiştir. Kayıt kalitesi açısından son derece yorgun olan bu arşiv kaydında Sebilci, meydandaki perde kaldırma tevhidinin zâkiriğini icra etmektedir.

Sözleri Şeyh Muhammed Nasûhî'ye ait “Eyleyen ‘uşşâkı şeydâ dâimâ” sözleriyle başlayan bir güfte okuyan Sebilci, icranın gerektirdiği tüm özellikleri kullanarak sağlam bir tavırla eşsiz bir perde kaldırma icrası gerçekleştirmektedir. Kayıt Muzaffer Ozak'ın zikrullâhı dinlendirmek adına söylediği “İllallâh” lafzı ile sona ermektedir.

4

SEBİLÇİ'NİN CENAZE TÖRENİNDEN BİR SES KAYDI

Bu kayıt Sebilci'nin cenaze merasiminde kabri başında yapılan “kabir tevhidî” esnasında kaydedilmiştir. Töreni yöneten kişi eş-Şeyh Muzaffer Ozak el-Cerrâhî, zikrullâh sonrasında kabir gülbangı çekmiş ve kabir telkinini vermiştir. Tüm bu tören kayıt altına alınmıştır. Kaydın kim tarafından alındığı bilinmemekle birlikte arşive Memduh Cumhur vasıtasıyla intikâl etmiştir. Kaydın bu bölümünü yayınlamış olmakla birlikte kaydın tamamında defin esnasındaki tüm tören yer almaktadır.

5

UŞŞÂK MERSİYE

“Teşne-lebler bu gece kan ile galtân oldu”

Konya arşivinden intikâl eden bu kayıta Sebilci, “Efendim bugün Muharrem hürmetine Şâh Hüseyin-i Kerbelâ'dan bir mersiye okuyacağız Hüseyin Sebilci tarafından” sözleriyle kendisini takdim ederek icraya başlıyor. İcra ettiği eser Osman Şems Efendi'ye ait olduğu zikredilen ünlü “Teşne-lebler bu gece kan ile galtân oldu” sözleriyle başlayan mersiyedir. Mersiye güftesi tam olarak okunmakla birlikte, birkaç kelimenin değiştiği görülmektedir.

6

RAST GAZEL

“Her yer karanlık pür-nûr o mevki”

Sebilci, sözleri Abdülhak Hâmid Tarhan’a ait olan, bestesi ise Hâfız Burhan’a ait olduğu iddia edilen ünlü Makber adlı eseri herhangi bir eşlik sazı olmadan ses kaydı için icra ediyor. Ortamdaki sessizlikten kayda özel bir icra olduğu anlaşılmalı birlikte, kaydın ilk 15 saniyesindeki kısa devreden kaynaklı parazit, sesleri boğuyor.

7

NEVESER GAZEL

“Telli turnam gibi çıktın yuvadan”

1914 yılında kaydedilmiş bir taş plak olan bu kayıt, mersiye duygusu veren bir eserdir. “Telli turnam gibi çıktın yuvadan” sözleriyle başlayan eser, ilk hava şehidimiz olan Yüzbaşı Fethi Bey’in vefatı dolayısıyla kaleme alınmıştır. Sebilci’nin gençlik sesi hakkında bir kanaat oluşturması bakımından en önemli kayıtlardan birisi olan bu icrada kendisine bir klasik saz heyeti eşlik etmiştir. Bunlar açış taksimi yapan bir klasik kemençe, dem tutan bir kanun ve eserin ortasında ara bir taksim yapan klarnettir. Okunan güftenin Behçet Kemal Çağlar’a ait olduğuna dair bilgiler olsa da biz bunu teyid edemedik.

Telli turnam gibi çıktın yuvadan
Dedi o saklar kötü gözden yaradan

Dedim saklar kötû gözden yaradan
Yine akşam oldu ezan sesi var
Bülbüllerin güle karşı ye'isi var
O yavrumun benden gayri nesi var
Ağla annem ağlamanın yeridir
Tayyareden düşen oğul Fethi'dir

8

SABÂ MEVLİD-İ ŞERİF

“Tevhîd Bahri”

Sebilci Konya arşivinden gelen bu kayıтта Mevlîd-i Şerif'in “Allah adın zikredelim ewelâ” sözleriyle başlayan Tevhîd Bahri'ni icra ediyor. Sessiz bir ortamda kaydedilen icrada bir âmin yahut öksürük sesi olmaması bunun kapalı bir mekânda, kayıt için icra edildiğini hissettiriyor. Fakat sonrasında mevlidin devam kaydı bulunduğu için bazı uzamalardan bunun bir camide icra edildiği fark ediliyor. Sebilci Mevlîd metni arasında “Aciz kaldım nefsin elinden” sözleri ile başlayan bir kaside okuyor. Sonunda duasını yapıyor.

9

UŞŞÂK İLAHİ

“Vâsıl-ı feyz-i Hudâ’yız Halvetî Uşşâkîyiz”

Sebilci, güftesi Hüsâmî mahlaslı bir şaire ait “Vâsıl-ı Feyz-i Hudâ’yız Halvetî Uşşâkîyiz” sözleriyle başlayan ve kendi bestesi olan ilahiyi yine bendiriyle eşlik ederek icra ediyor. İki kıta okunmuş eserin son kısmı kayda sığmadığından kesilmiştir. Bu kaydın seçilmesinin en önemli sebebi, sözleri tekke üslubunda olduğu şekilde mükerrer okuyarak icraya değişik bir revnak katmasıdır.

10

UŞŞÂK GAZEL

“Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber”

Gençlik döneminin hemen sonunda olduğu tahmin edilen bu plak kaydında Sebilci, “Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber” sözleriyle başlayan bir gazeli seslendiriyor. Klasik bir plak kaydında olduğu gibi dem sesleri bir ud ve kanun tutarken, kendisine bir yaylı tanburun eşlik ettiğini duyuyoruz.

Aldanma gönül mihrine fettândır o dilber
Cânlar yakıcı âteş-i sûzândır o dilber
Bilsen ne yaman câzibeli gözleri var
Âşûb-i cihân âfet-i devrândır o dilber

11

UŞŞÂK GAZEL

“Ağladım ümitlerim ağyâre kurbân oldu hep”

Daha ileri bir tarihte kaydedildiği belli olan Sebilci'nin bu plak kaydında icranın gerçekten dönemin gazel icraları arasında iddialı bir seviyede olduğu görülmektedir. “Ağladım ümitlerim ağyâre kurbân oldu hep” sözleriyle başlayan Sinan Ozan'a ait bir gazeli seslendirirken kendisine dem seslerinde bir ud ve kanun eşlik ediyor. Cevap taksimlerini ise çok klasik vuruşlarla icra edilen bir klarnet yapmaktadır.

Ağladım ümitlerim ağyâre kurbân oldu hep
Gönlümün sevdâları rûhumda hicrân oldu hep
Bahtı yokmuş sevgimin encâmı hüsrân oldu hep
Çiğneyip yıpranmadan kalbim perişân oldu hep

12

UŞŞÂK GAZEL

“Bir zaman pâyinde uşşâkın idim”

Kayıt kalitesinden anlaşıldığı kadarıyla bu kayıt, plaklar içinde akustiği en iyi olanıdır. “Bir zaman pâyinde uşşâkın idim” sözleriyle başlayan gazeli seslendirirken kendisine dem seslerinde bir ud ve kanun eşlik ediyor. Cevap taksimlerini ise o dönemin bir müzik zevki olarak zurna yapmakta.

Bir zaman pâyinde uşşâkın idim
Kadr ü kıymet bilmedin ben sana yalvardıkça zâlim
Kalb-i vîrânı tahkîr eyledin
İhsânına mânî mi var yoksa seyre sebep nedir
Ben mi icâd eyledim sevmek sevilme âdetindir

13

UŞŞÂK GAZEL

“Gülser o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır”

Sebilci'nin plağa okuduğu bir diğerk gazel “Gülser o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır” sözleriyle başlayan yine uşşâk makamındaki bir icradır. Pek lezzetli bir sînekemanın kendisine eşlik ettiğı bu kayıttta ritim tutan sazlar yine bir kanun ile uddur. Kaydın sonunda zaman doldurmak için ekseriyetle yapılan taksimi burada sînekeman gerçekleştirmiş, pek lezzetli bir tavır olan ritimli bir taksim ile icra sona erdirilmiştir.

Gülser o güzel pembe yanaklarındaki güller açılır
Ağlarsan eğer gözyaşı düşmez yere inci saçılır
Etsem neye teşbih yine bir başka güzel sevgilisin
Sevda seni görmezse solar hüsnüne hülya bayılır

14

HÜZZAM GAZEL

“O güzel gözlerinin rûhunu içtim bu gece”

Sebilci'nin plak kayıtlarında okuduğu bu gazel diğer icralarına göre daha tematik bir hususa sahiptir. Bir damadın yeni evlendiği eşine ettiği niyazını resmeden bu gazelin sözlerinin kime ait olduğu bilinmiyor. “O güzel gözlerinin rûhunu içtim bu gece” sözleriyle başlayan bu gazelin demlerinde kendisine eşlik eden bir enstrüman yoktur. Sadece cevap bölümlerinde Sebilci'ye bir klarnet eşlik etmektedir. Klarnetin de pes sesleri kullanarak gerçekleştirdiği cevap taksimlerinden ve Sebilci'nin okuyuş usulündeki lirik duruştan tahmin ediyoruz ki bu kayıt yine bir film sahnesi için okunmuş olabilir. Fakat bunu teyid edecek bir bilgi ya da belgeye ulaşamadık.

O güzel gözlerinin rûhunu içtim bu gece
Kalbime eş olarak ben seni seçtim bu gece
Düştü hicrân gibi kalbime bin türlü emel
Benliğimden çıkararak aşkına yandım bu gece

15.a.

UŞŞÂK KASİDE

“Yazdı levh-i kâinata kilik-i kudret kâf ü nûn”

Uzun bir kayıt olan bu icrada Sebilci, Mehmed Ali Hilmî Dedebaba'ya ait “Yazdı levh-i kâinata kilik-i kudret kâf ü nûn” sözleriyle başlayan ünlü

nutku icra ediyor. Anlaşıldığına göre sessiz bir ortamda kaydedilmiş bu icralar Sebilci'nin geç dönem kayıtlarındandır.

Yazdı levh-i kâinata kılîk-i kudret kâf ü nûn
Yek nazarda oldu peydâ “külli şey'in yesturûn”

Kendini kendine mir'ât etdi eşyâ koydu ad
“Semme vechullâh”ı seyretmek içün hep mü'minûn

Her eser oldu müessirden 'ayân merd-i Hakk
“Küntü kenz”in sırrını fehm etdi andan nâzirûn

Gerçi 'abdiyyetle zâhir oldu Fahrü'l Enbiyâ
'Âlem-i kudsiyyet-i ma'nâda hattâ dâimûn

Kalb-i âdemdir tecellîgâh-ı Rabbü'l-'âlemîn
Kim ki vâkıfdır bu sırra oldu “ehl-i fâizûn”

Her mezâhirde sıfât-ı Hakk'ı isbât eyleyen
Oldu bî-şekk cennet-i 'irfân içinde “hâlidûn”

Nûş idince câm-ı mevti 'aşk ile Hilmî Dede
Gûş idenler diyeler “innâ ileyhi râci'ûn”

15.b.

UŞŞÂK İLAHİ

“Ben bu aşkın mecnûnuyum”

Sebilci kendi bestesi olan sözleri anonim “Ben bu aşkın mecnûnuyum” ilahisini kendi bendiriyle eşlik ederek icra ediyor. Eserde güftenin bilinen tüm sözleri okunmuştur.

Ben bu aşkın mecnûnuyum
Hay benim baba sultânım
Mâh cemâline meftûnum
Hay benim baba sultânım

Sözlerin hep hakîkatdir
Tarîkin hak şerî’atdir
Bilenlere ne devletdir
Hay benim baba sultânım

Resûl’ün aşkına yandım
Aşkın şerâbına kandım
Şem’-i pervâneye döndüm
Hay benim baba sultânım

Hak bize vermişdir ni’met
Her âdeme olmaz kısmet
Geylânî’ye cândan hizmet
Hay benim pîrim sultânım

15.c.

UŞŞÂK KASİDE

“Tarîk-i ‘aşka gir cânâ sevâd-ı mâsivâdan geç”

Yukarıdaki kaydın devamında Sebilci, sözleri Mehmed Ali Hilmî Dedebaba’ya ait “Tarîk-i ‘aşka gir cânâ sevâd-ı mâsivâdan geç” mısraıyla başlayan nutku icra ediyor. Sesini dinlendirdiği zamanlarda bendiri ile yaptığı tremololar icraya değişik bir hava katmaktadır. İcrada nutkun tamamını okumuştur.

Tarîk-i aşka gir cânâ sevâd-ı mâsivâdan geç
Makâm-ı terk ü tecrîde erip nefis ü hevâdan geç

Rızâ vü emr-i Hakk’ı tut yapış bir dest-i mürşîde
Vücûd-i “alleme’l-esmâ”yı bil şirk ü riyâdan geç

Hayâl-i nefis imiş âlemde hubb-i saltanat zevki
Telebbüs et libâs-ı fakri de havf ü recâdan geç

Âdemin ziyneti mâl ile değil ‘ilm iledir
Cem’-i mâl etmek için nâs ile kavgâdan geç

Terkedip varlığını mahv edegör benliğini
Bezm-i irfân içinde kemâlât ile da’vâdan geç

“Bekâbillah”a yetmeklik dilersen sen de ey Hilmî
Hased buğz ü tama’ kin tutma gel kibr-i fenâdan geç

15.d.

ISFAHÂN İLAHİ

“Hak yarattı âlemi aşkına Muhammed’in”

Sebilci besteleri içerisinde şöhret bulmuş, Yunus’a ait “Hak yarattı âlemi aşkına Muhammed’in” sözleriyle başlayan eserini bendiriyle eşlik ederek icra ediyor. Eser içerisinde zaman zaman boş ritimler vurarak dinleniyor. İcra sırasında nutkun bilinen sözlerinde bazı kelime değişiklikleri yaptığı ve ilk dört beytini okuduğu görülmektedir.

HÜZZAM İLAHİ

“Sordum sarı çiçeğe”

Sebilci bu kayıta bestesi kendine ait olan Yunus’a ait meşhur “Sordum sarı çiçeğe” ilahisini seslendiriyor. Bu ilahinin şu anda meşhur olan segâh bestesi o dönemde ne kadar okunuyordu, bilmiyoruz. Fakat hüzzam makamındaki bu bestenin günümüzde okunan segâh besteye çok benzediği hatta nakarat kısımlarının aynı olduğu görülmektedir. Eserin kıtalar arasında sistematik bir beste formu oluşmamıştır. Bir başka ifade ile Sebilci her kıtada yeni melodiler yapmaktadır. Bu bestenin, kendisine çok benzeyen günümüzdeki meşhur hâline göre arka planda kalmasının sebebi bu melodi karmaşası olabilir. Sebilci’nin bendiriyle eşlik ederek yürükçe okuduğu eserin nakaratlarında kendisine hâzirûn eşlik etmektedir. İlahinin ilerleyen kıtalarında dervişlerin ism-i Celâl esmasına başladığı dikkatlerden kaçmıyor.

17

NİHAVEND İLAHİ

“Güzel âşık cevrimizi”

Sebilci bestesi kendisine ait olan, sözleri ise Pir Sultan Abdal’a atfedilen ünlü “Güzel âşık cevrimizi” ilahisini seslendiriyor. Bu kaydın en önemli özelliği, günümüzde notaya alınmış bestenin icrasıyla arasındaki farktır. Sebilci bendiriyle eşlik ettiği bu ilahide pek çok melodi değişikliğine gitmiştir. İlahinin sonunda serbest bir “of” namesi ile rasta geçiş yaparak icrasına başka eserle devam edeceğinin işaretini veriyor.

